

VALT BIMONT

DOCK HOLIDAY

CENA 150 DINARA

BROJ 184

**DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU**

KO JE UBIO KONROJA ?

★ **DOK HOLIDEJ** ★

Broj 184

VALT BIMONT

KO JE UBIO KONROJA?

NIŠRO FORUM OUR MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA
DOK HOLIDEJ
Broj 184

V. d. glavnog i odgovornog urednika
Slavko DRAGINČIĆ

Urednik:
Zorka ĆIRIĆ

Naslov originala:
Walt Beaumont
LEGEND OF A GUN

Recenzija:
Radomir MILOSAVLJEVIĆ

Adaptacija i prevod:
Dragoslav MILOSAVLJEVIĆ

Lektor:
Sava DAMJANOV

Tehnički urednik:
Lajoš ILES

Korektori:
Iren GALAMBOŠ
Ida ĆEKIĆ

Stampa: 24. VII 1986.

Tržište: 7. VIII 1986.

Izdaje i štampa NIŠRO FORUM — OOUR MARKETPRINT, Novi Sad, Voj-
vode Mišića 1. V. d. glavnog i odgovornog urednika: Slavko DRAGINČIĆ.
Urednik: Zorka ĆIRIĆ. Naslov originala: Walt Beaumont — LEGEND OF A
GUN. Copyright: UNIVERSUM PRESS.

Oslobođeno osnovnog poreza na promet, mišljenjem Pokrajinskog sekretarija-
ta za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine, broj 413-279/73. od 10.
maja 1973. godine.

Zrak sunca probio se između vrhova planine Ajron Džo i prešavši ravnicu, obasjao Bedford. Dan kada će Bak Dejton posetiti na vešalima napravljenim rukom Džoa Tribija, počeo je kao svaki drugi običan dan.

U svojoj sobi u gradskom zatvoru šerif Dol Fenvej se probudio, odbacio sa sebe ćebe, zevnuo i spustio noge na pod. Jedan trenutak ostao je da sedi na ivici kreveta gledajući u zid pred sobom, koji u stvari nije zapažao. Bio je to dan kojeg se šerif bojao.

Fenvej je pružio ruku i uzeo pantalone, a onda navukao najpre jednu, a zatim drugu nogavicu, da bi konačno do kraja ušao u njih. Bak Dejton je možda bio sve ono što su neki za njega govorili, pustahija spreman da se u svako doba upusti u svađu i kavgu, ali su njih dvojica ipak bili prijatelji i Fenvej je zbog onoga što je predstojalo osećao mučninu u želucu.

Ušao je u svoju službenu kancelariju, prišao peći, ugurao u crni duboki otvor nešto papira i drva i zapalio vatru. Plamen je zahvatio drva, i trake sivog dima izbile su kroz pukotine i zaplivala po ođaji. Šerif je zatim uzeo lonac sa kafom, omirisao je i zaključio da je sinoćna kafa još dobra. Nije bio gladan, ali je znao da mu za taj dan treba jak doručak. Razbio je zato četiri jajeta u tiganj, sačekao da se malo proprže, a onda dodao još nekoliko tanko rezanih komada slanina. Kada je završio sa spremanjem doručka, odneo je tiganj do

stola i seo. Sat na stolu pokazivao je pet i trideset.

Još dva i po časa.

Slegnuo je ramenima i počeo da jede. Laura je otišla i mada se zbog njenog odsustva Dol Fenvej osećao kao prazna ljuska, on je ipak bio zadovoljan što je sada odsutna. Ona je dobro znala Baka Dejtona, a znala je takođe i Breta Konroja, čoveka koga je Dejton ubio. Bila je u vrlo prijateljskim odnosima sa Konrojem i da je Dol bio ljubomorani, to mu se možda ne bi dopalo. Ali, ona je bila mlada i Dol je sebi rekao da voli da sklapa poznanstva. Otputovala je istog onog dana kada je Konroj bio ubijen i sada je verovatno u Los Anđelesu čekala sa svojim roditeljima, ne sluteći za ubistvo i jad koji je iza sebe u Bedfordu ostavila.

Dol je promešao vrhom viljuške jaja u tiganju i progutavši gutljaj tople kafe, nastavio da razmišlja.

Samo troja vrata dalje od zatorske zgrade Lili Getferi je predano radila u svojoj kuhinji. Pripremala je poveliki komad mesa koji je izdvojila specijalno za ovu priliku, zajedno sa nekoliko isecanih glavicu luka, jaja od Karla Enslija, čije su kokoške poslednje dve nedelje ključale samo pravi kukuruz, i pregršt tanko seckanih krompira. Dodatak svemu tome bilo je neko zrnevlje i mleko koje se grejalo na peći, kao i još nekoliko drugih sitnica koje je sa sirupom od malina donela iz Jukesvila.

I kao da sve to nije bilo dovoljno, ona je imala još nešto, nešto što je Lili Getferi sa osmehom nazvala svoj mali specijalitet, a on je bio pokriven čistim rupcem i trebalo je da u pogodnom momentu bude poslužen sa ostatkom pripremljenog menija.

Obed je bio zaista divno zamišljen i Lili Getferi je u njega uložila mnogo truda. Svako jelo uzimala je istog trenutka kada je bilo gotovo i jedno po jedno nosila do šerifovih vrata. Šerif Fenvej je u tanjir uzimao iz njenih ruku uz ozbiljno klimanje glavom, odnosio hranu u mračnu dubinu zatvora i posle izvesnog vremena otuda se vraćao.

— Kako je on? — zapitala je Lili skoro materinski brižno. — Jesi li mu rekao da sam sve pripremila baš onako kako on voli?

— Rekao sam mu, Lili — Dol Fenvej je ponovo klimnuo glavom i pročistio grlo. — On ti zahvaljuje. Rekao je da je uvek znao kako na tebe može računati. Bilo je teško, ali sada je sve skoro gotovo.

Ona je pogledala pored njega do časovnika na stolu i zapazila nespremljenu postelju i stvarčice razbacane po celoj sobi. Fenvejeva žena nije bila tu da pospremi i to je bilo više nego očigledno. Na podu je bilo dosta prašine, a gomila prljavih zdela ležala je na stolu. Njen pogled ponovo se zadržao na časovniku i Lili je uzdahnula. Vreme je brzo prolazilo, previše brzo. Bret Konroj je bio mrtav, a Bak Dejton će uskoro biti obešen.

Dok se vraćala ka svojim vratima, srce joj je uzburkano kucalo, kao da je znala šta Bak Dejton u tom trenutku radi. Kada je ponovo došla sa velikim pečenim odreskom i svojom malom specijalnom

ponudom pažljivo umotanom rupcem, bilo je već šest i četvrt. Ispitivački je odmerila šerifa kada joj je vratio prazne tanjire i u grudima je osetila neku toplinu videvši da su tanjiri čisto ogreban, kao da su olizani. Klimnula je glavom šerifu i uputila se svojoj kući.

Svakoga dana nosila je jelo u zatvor namerno pripremajući mnogo veću količinu hrane nego što je Bak Dejton mogao pojesti, jer je naslućivala da i šerifu nedostaje ukusno spremljena hrana. Otišavši u Los Angeles u želji da vidi roditelje, Laura Fenvej je prema svom suprugu pokazala krajnji nemar, pomislila je Lili. Ženino mesto je pored muža. U Liliino vreme mlada žena nije odlazila na put dug stotinama kilometara samo zato što se zaželela svoje porodice i udobnosti starog doma. Ona je ostajala tu gde je i služila svom mužu kako je najbolje mogla.

Tog trenutka Lili je odlučila da će, kada se to zlosrećno vešanje završi, uzeti metlu i počistiti šerifov stan i ćelije, i sve staviti na svoje mesto. Već je sredila Fenvejev pisaci sto, a to će učiniti i sa celom kućom svidalo se to Fenveju ili ne.

Dol Fenvej je odneo tanjire sa hranom kao i pre toga, provukao ih ispod rešetkastih vrata, jer je bio sam, a nije želeo da zatvoreniku pruži šansu da umakne. Sumnjao je da će Bak Dejton pokušati da pobjegne ako mu se za to pruži prilika, i nije hteo ni najmanji rizik. Pružio je tanjire ispod vrata i uzmakao korak nazad, no ovaj put zatvorenik nije požurio da hranu uzme i otkrije ono što je bilo pokriveno rupcem.

— Bak? — Fenvej je stajao blizu ćelije i gledao u pokriveno tanjire izbegavajući Dejtonove oči.

— Lili se dosta pomučila. Bilo bi joj drago kad bi znala da si pojeo sve do poslednje mrvice.

— I da sam jeo sa apetitom! Kada je osuđenik na smrt jeo sa apetitom? — primetio je Dejton. — Ali ne brini, poješću to, Dole. Liliina hrana je nešto izuzežno.

Šerif Dol Fenvej mašio se džepa i izvadio duvan i cigar papir. Pružio je duvan i papir kroz rešetke, ali je Dejton odmahnuo glavom. — Imam duvana, Dole — rekao je. — Dao si mi juče i dan pre toga. Imam dovoljno.

Fenvej je obazrivo povukao ruku i Dejton se osmehnuo. — Nemoj da te grize savest, Dole. Ti radiš samo ono što ti je dužnost.

— Zašto? — zapitao je Fenvej ponovo. — Zašto, samo to bih hteo da znam. Nisi morao da ga ubiješ, mogao si svoju stoku terati oko Konrojevog ranča. Koji te je vrag terao da mu prosviraš kožu?

Bak Dejton je digao svoju čupavu glavu. Znao je šta se u gradu pričalo. Da je uvek bio pustahija i da je do sada sa srećom izbegavao prst zakona. Grad se nije sećao onoga što je on učinio, ali se dobro sećao svega što u ponašanju tog čoveka nije bilo sasvim u skladu sa onim što se smatralo lepim i korektnim.

— Ja sam se za svoju zemlju borio, Dole — rekao je Dejton. — Borio sam se protiv Indijanaca, suše i kradljivaca stoke. Borio sam se celog života i to na svoj način, revolverom, a to je najbolji način za koji ja znam.

— Nisi morao da ga ubiješ!

Dejton je zamukao i njegov pogled spustio se sa šerifovog lica do vrhova njegovih čizama. Fenvej je već hteo da se okrene i izađe kada je Dejton odjednom pošao na-

pred, zgrabio rukama rešetke i dozvao ga.

— Dole? Ima nešto što mi je stajno na pameti. Jesi li obavestio Holideja?

— Poslao sam mu telegram — rekao je Fenvej. — Ne znam da li će ga telegram naći, ali učinio sam što si rekao, jer sam smatrao da imaš pravo na ispunjenje poslednje želje. Ako je primio telegram, verujem da će doći. Holidej je čovek od reči i ne verujem da bi se oglušio o poziv.

— Nadam se da neće doći danas. Ne bih voleo da me vidi u ovom položaju — primetio je Dejton.

— Sve zavisi od toga kada će dobiti telegram. Ja lično verujem da će zakasniti. Diližansa iz Juke-svila stiže tek sutra posle podne, a to je najpre što može doći.

— Ima još nešto — nastavio je Bak Dejton stiskajući rešetke toliko da su mu zglobovi na prstima pobelesili. — Ja imam onaj moj „kolt“, Dole. Želeo sam da ga ostavim Stivu, ali pošto je Stiv mrtav, onda neka ga uzme Holidej. Hoćeš li se postarati za to? Hoćeš li mu dati moj revolver?

— Naravno — obećao je šerif Fenvej i senka osmeha zakrilila mu je lice. — Hrana će ti se ohladiti, Bak. Bolje bi bilo da predeš na jelo!

Fenvej se vratio u svoju kancelariju, nemarno očistio tanjir od doručka i dodao ga gomili posuđa koja je čekala na pranje. Pustio je da se vatra ugasi, jer mu posle vešanja kafa neće biti potrebna. Bilo je dogovoreno da se posle izvršenja kazne svi skupe u salunu Pita Skofilda, koji će otvoriti kremu za tu priliku. To je bio najbolji način da čovek izbriše utiske sa vešanja.

Pet minuta pre sedam stigao je propovednik. Ozbiljnog lica, odeven u svečano crno odelo, sa molitvenikom ispod miške, Simon Hal je tiho ušao u zatvorsku odaju, kao da se pribojava da će probuditi uspavano dete. Fenvej mu je klimnuo glavom i propovednik se spustio na stolicu u uglu. Bak Dejton nije bio pobožan, ali svejedno, nikada do sada nije umirao. Razlika je bila velika i Fenvej je zbog toga pozvao ispovednika. Dok su minuti odmicali, oni su u ćutanju čekali dolazak ostalih.

Džoe Tribi je ušao sa izjavom da mehanizam vešala radi kako valja. Tribi je uzeo malo Fenvejeve mlake kafe, promućkao je u ustima i progutao, a onda napravio lice na kome se čitalo da bi bilo bolje da to nije učinio. Zatim je Tribi otišao, a došao je Prouz, lekar. Namestivši krajeve kaputa, Prouz je seo bleđ zbog ranog ustajanja i u njegovom dahu osećao se miris sinoćnog viskija.

Jedan po jedan ljudi su se okupljali i stojeći ili sedeći, retko kad progovarajući reč, povremeno pogledali na časovnik. Prouz, propovednik, terenski sudija Houper sa rukama zabačenim na leđa, ukopnik koji je došao, a onda opet otišao. Bio je tu i jedan mladi novinar sa istoka, koji je u grad došao da bi pisao o nepostojećoj zlatnoj groznici, a koji se, umesto toga, morao zadovoljiti člankom o vešanju. Mladi čovek je sedeo i pogruze glave nešto predano pisao u svoju beležnicu.

Kancelarija se napunila i Fenvej je zatvorio vrata svoje sobe i otvorio prozor. Od ruke do ruke počela je kružiti boca viskija, ali ni to nije razvezalo jezike. Fenvej je popio samo jedan gutljaj i našao da žestoko piće teško prolazi

pored velike mučnine u grlu, koja mu se sve više povećavala.

Mada nije želeo, Fenvej se u mislima vratio u prošlost. Setio se jedne večeri kada su on, Laura i Bak Dejton sedeli i dosađivali se, i kada je Bak privukao stolicu bliže vatri jer ga je povremeno hvatala drhtavica. Posle Stivove smrti stari zapadnjak nije više bio onaj isti i svakim danom sve više je kopnio.

Te večeri Bak je rekao nešto što je šerif Fenvej olako primio. — Dole — rekao je Dejton — jesi li poznavao nekoga ko je umro od sušice?

Sušica? Fenvej se prisetio rumečila koje je katkad izbijalo na naboranom licu, svakim danom sve bleđem i bleđem. Da li je Bak Dejton verovao da umire? Ako je zaista verovao, da li je to bio razlog što je na sebe primio ubistvo? Da li je lagao kako bi nekoga zaštitio, smatrajući da će ionako umreti.

Tako nešto Bak bi možda učinio za svog sina Stiva, ali Stiv je bio mrtav. Bak je nekada bio ponosan na njega, uprkos činjenici da ovaj nije pokazivao sklonost da se smiri kod kuće. Koliko ga je Fenvej poznavao, Stiv nije bio čovek koji podnosi da mu se naređuje. On je bio od onih ljudi koji sami stvaraju svoju sudbinu. Hteo je da bude nezavisan, baš kao i njegov otac.

Stiv je osedlao konja, rekao svom starom da odlazi i odjahao. Niko nije znao kuda, sve dok posle nekoliko meseci iz Lareda nije stiglo pismo u kojem se njegovom ocu javlja da je njego sin mrtav. U pismu je stajalo da je Stiv ubijen u kafanskom obračunu, a pismo je potpisao i poslao niko drugi nego pustolov i kockar Dok Holidej, sa kojim se Stiv u međuvremenu

združio. Stiv Dejton je konačno završio u krasnom društvu.

Do vraga sa predrasudama! Pokazalo se, međutim, da je taj pustolov plemenitiji nego što bi neko pomislio, jer je posle izvesnog vremena došao i Baku Dejtonu doneo lične stvari poginulog Stiva.. Bak Dejton je tog pustolova odjednom prihvatio kao zamenу za sina. Holidej je takođe gajio neke simpatije za Dejtona i pošto su novine objavile da će Bak Dejton biti obešen, moglo se očekivati da se Dok Holidej pojavi u gradu. Šerif je promumlao kletvu i vrhom čizme zagrebao drveni pod. Nije želio da Bak Dejton bude obešen, ali to je bilo neminovno. Kao predstavniku zakona dužnost mu je bila da se postara da Dejton visi na konopcu.

Bak Dejton je bio kriv, i Fenvej je sve druge misli odstranio iz svoje glave. Konrojev nadzornik ranča zatekao je Baka Dejtona pored leša. Konroj je bio pogođen s leđa i to je bio dovoljan dokaz. Nadzornik je izjavio da su se Konroj i Dejton u poslednje vreme mnogo svadali i kada je Konroj postavio ogradu oko imanja, to je izgleda bila poslednja kap u prepunoj čaši.

Nadzornik je uperio revolver u Dejtona i optužio ga za ubistvo, a stari rančer nije ni jednom reči pokušao da optužbu ospori.

*

Dok Holidej je uzeo sobu u hotelu u Jukesvili, prezalogajio u velikoj hladovitoj trpezariji i povukao se u svoju sobu. Privukao je stolicu prozoru i seo posmatrajući ulicu

ispod sebe. Duž trotoara i pred otvorenim salonima gorele su svetiljke. Iz jedne sale za igranke, kroz topli vazduh u ulicama širili su se akordi muzike, a na ulici ispod prozora glasno su se svadala dva pijanca.

Holidej je sedeo zabrinut i po glavi preturao ono malo podataka koje je znao, a onda konačno sišao niz stepenice do gradske štale i tamo iznajmio jednog konja. Celog dana se nervirao zbog lagane vožnje dilihansom, misleći o miljama koje mu još predstoje. Bak Dejton će biti obešen, a on nije znao zbog čega. Sve što je o tom događaju znao, bila je kratka vest u novinama, u kojoj je stajalo da je neki čovek po imenu Bak Dejton uhapšen i osuđen na smrt zbog ubistva nekog drugog čoveka po imenu Konroj iz Bedforda u zapadnom Teksasu.

Bila je to vest koja verovatno ne bi bila vredna pomena da se čitalac nije setio kako je u pitanju Bak Dejton, otac pokojnog Stiva i čovek koji je pre mnogo godina probio stočni put sa juga kroz divljinu do krajnjih železničkih stanica na severu.

U članku nije pisalo kada će presuda biti izvršena.

U to vreme Holidej je lutao u područjima duž široke reke Sabine. Pošto sa Dejtonom nije bio u rodbinskim vezama, znao je da ga niko neće tražiti da mu saopšti pojedinosti o događaju koji je doveo do tragičnih posledica, a nešto ga je teralo da sazna kako se to ubistvo odigralo. Stari Dejton je bio neugodne naravi, baš kao i njegov sin Stiv, i pričalo se da je u mladim danima, a i kasnije, zadavao celom gradu mnogo glavobolje. Pri likom susreta sa Bakom zaključio je da Bak nikada nije simpatisao

svog suseda Breta Konroja, ali, po Holidejevom mišljenju, antipatije nikada nisu bile razlog za obračun. Konroj je morao uraditi nešto što je starog izazvalo da potegne oružje. A ako je već bio izazvan, onda Bak Dejtton nije zaslužio smrtnu kaznu. Bio je to začarani krug iz kojeg je Holidej želeo da nađe izlaz.

Odgovor na to nije mogao dobiti dok ne stigne u Bedford. Obavestio je hotelskog portira o svojim namerama, dogovorio sa njim da njegov prtljag bude poslat jutarnjom dilažansom, a onda pošao do štale, uzeo konja i odjahao. Mada je njegovo odelo bilo prikladnije za vožnju dilažansom nego za jahanje, nestrpljenje da što pre sazna šta se u Bedfordu desilo nagnalo ga je da rizikuje čišćenje i peglanje po dolasku u taj grad.

Jahao je veći deo noći sve do sitnih jutarnjih sati. Noć je bila topla i tek pred zoru dopustio je sebi mali odmor pored vatre.

Sa izlaskom sunca bio je spreman da nastavi put. Pošto je načinio nekoliko jutarnjih sklekova i pljusnuo se vodom na obližnjem potoku, pritegao je otpušteni kolan na sedlu i nastavio put. Konj pod njim je zadovoljno frktao, kao da mu je prijalo što je pobećao iz zatvorenog prostora u Jukesvilu. Holidej ga je još obodrio petama i životinja je krenula ujednačenim trkom, grabeći pod nogama milje ravne prerije.

Sve vreme dok je jahao, Holidej se po stoti put pitao zašto je stari Dejtton morao da poćini ubistvo. Konj je uskoro usporio trk i Dok ga je pustio da trći onoliko brzo koliko hoće. Priblićavao se gradu sa istoka, a to je znaćilo da će uskoro naići na Konrojevo zemljište. Osmotrivši predeo pred sobom, za-

pazio je širok stoćni put koji je vodio ka severu, sa hiljadama otisaka kopita u toplom mekom blatu.

Tim putem gonjena je stoka do železnićkih stanica na severu. Tim putem prolazila je Dejtonova i Konrojeva stoka, kao i krda sa mnogih drugih ranćeva u okolini Bedforda. Bio je to uobićajen put, uspostavljen zahvaljući najviše Baku Dejtonu, pogodan zbog toga što je umornim kaubojima omogućavao da pokatkad svrate u grad, a vlasnicima krda stoke da popune rezerve utrošene hrane. I kasnije su dogoni stoke sledili Dejtonov prvobitni put, mada je svako krdo skretalo pomalo sa tog osnovnog pravca zavisno od kolićine trave i mesta odabranih za napajanje stoke vodom.

Usmerio je konja prema jednom okruglom uzvišenju i izbio na vrh, odakle se prućao vidik na okolinu. Daleko na levoj strani ugledao je skupinu niskih zgrada na Konrojevom ranću i nekoliko konjanika koji su se kretali vijugavim putem kojim je i Bak Dejtton često prolazio. Napregao je oći da bolje razazna predmete na ranću i uhvatio sebe u želji da vidi Rut. Zapitao se šta li ona sada radi?

Holidej je vodicama opomenuo konja i zazvonivši uzdama, životinja je poćla niz blagu padlinu zalazeći na taj naćin van domašaja pogleda sa ranća. Prešao je preko jednog širokog pojasa ravnog terena koji ga je delio od sledećeg uzvišenja, prešao preko njega i našao se na putu prema brdskom prolazu i uspomenama koje su ga tamo čekale.

Jahao je lagano, zaokupljen mislima i već se nalazio blizu Dejtonovog „D” ranća kada se sa kosine iznad njega skotrljao kamenć. Instinktivno je pošao rukom ka re-

volveru, ali ga je neki hladan glas oštro upozorio na posledice.

— Ako se mašiš pištolja, bićeš mrtav, momče. Digni ruke uvis i ne spuštaj ih, ili ću u tebi napraviti tunel veličine kuršuma!

Holidej je digao pogled sa zemlje i ugledao naperenu pušku. Čovek iza nišana nosio je na glavi „stetson“ sa širokim klempavim obodom navučenim na čelo, i taj strelec iz zasede uspravio se do svoje pune visine. Sem klempavog šešira na sebi je imao izgužvanu košulju i iznošene pantalone, a na bedru visio mu je pripasan „kolt“ teškog kalibra. Dvodnevna neobrijana brada izbijala mu je na licu, a na jednom obrazu imao je dugačak beo ožiljak.

— Mister! — glas tog čoveka zvučao je u isto vreme izazovno i preteći. — Ti si na privatnom posedu. Ako hoćeš u grad, onda okreni konja i nađi neki drugi put, jer ovaj put nije otvoren.

Holidej ga je pažljivo osmotrio. Tog čoveka Holidej nije poznao i verovatno da je Konroj kasnije iznajmio. Pa ipak, Dok je smatrao da neke stvari treba razjasniti. Privatni posed o kome je taj čovek govorio, obuhvatao je očigledno i stočni put, koji je doduše prolazio preko Konrojevog imanja, što opet nije menjalo činjenicu da je taj put bio uspostavljen za gonjenje stoke mnogo pre nego što je Bret Konroj došao u taj kraj. Put, dakle, nije bio privatno imanje i Holidej nije hteo da u tom pogledu trpi ničija naređenja.

No, njegov pogled sukobio se sa odlučnim tvrdim pogledom hladnih čuvarevih očiju, koje su ga gledale preko nišana. Zapazio je prst upola pritisnut na kukastom okidaču i zažalio što nije bio oprezniji.

II

— Što se tiče ovog puta, vi grešite, čoveče — rekao je Holidej jasnim glasom, ne skidajući pogled sa naperene puške. — Ovo nije Konrojevo imanje i nikada nije ni bilo.

— Šta, hoćeš da se raspravljáš? — cev puške se pomerila za nekoliko milimetara i mrštenje je skupilo obrve na strelčevom ružnom licu. — Hoćeš li uraditi onako kao što ti je rečeno, ili?

— Hteo bih da nešto ipak raščistimo — ostao je uporan Holidej, ne obazirući se na ratoboran pogled koji ga je sekao. — Ovo je stočni put, čoveče, i tako je oduvek bilo. Ako ti je Bret Konroj rekao nešto drugo, onda je to greška, i on to dobro zna.

— Konroj je mrtav — čuvar prolaza se spustio nekoliko koraka niz strminu i prišao na jedan metar do Holideja, a onda ponovo približio cev puške do samih Holidejevih grudi. — Ko si ti, mister? Otkuda to da poznaješ ljude i ovaj kraj?

— Ja sam Holidej, Džon Holidej.

— Holidej! — čuvar je zinuo i pažljivije se zagledao u putnika. — Ti si bio prijatelj onog Dejtonovog pokojnog šteneta?

Holidej je munjevito pružio ruku i dohvativši cev puške, snažnim trzajem gurnuo čuvara kundakom u prsa. Puška je grunula i konj se uplašeno propeo, a Dok je ponovnim trzajem oteo pušku iz čuvarevih ruku. Okrenuvši cev prema razoružanom čoveku, umirio je konja.

— O ke! — naredio je oštro Dok. — Sad ti digni ruke uvis, čoveče, i ne miči se. Šta ovo znači? Od kada je Konroj postavio stražu na

ovom putu i zbog čega je to uradio?

— Ja sam Vilks — čuvar je stajao bled, a ožiljak na neobrijanoj bradi još više se zabeleo. — Radim samo ono što mi je rečeno. Bret Konroj je rekao da čuvamo ogradu, a mis Rut nikada nije tu naredbu opovrgnula.

— Ogradu? O kakvoj ogradi govoriš?

— O onoj gore — Vilks je pokazao rukom i liznuo osušene usne.

— Konroj je postavio ogradu, a stari Dejton ga je ubio. Čuo sam za vas, vi ste pre izvesnog vremena boravili kod Dejtona. Jeste li došli da prisustvujete jutrošnjem vešanju?

— Vešanju? Kakvom vešanju? — rekao je Holidej sluteći zlo.

— Stari Dejton treba da bude obešen danas.

— Danas? Pa o tome ništa nije pisalo u novinama — promrmljao je Holidej sebi u bradu.

Vilks je ponovo liznuo usne i odmahnuo glavom, sada već mnogo pribraniji. — Ne znam šta je u novinama pisalo — rekao je — ali znam da treba da bude obešen ovog jutra. Čini mi se da je vešanje zakazano za osam časova.

Holidej je nastavio da zuri u svog sagovornika, nastojeći da dokuči da li govori istinu. Vilks nije imao razloga da laže, sem možda u želji da se neprijatnog putnika što pre oslobodi. No, u Vilksovim crnim očima Holidej je otkrio senku iskrenosti. Izvukao je iz prsnika džepni sat i video da je dvadeset do osam. Izustio je kletvu.

— Sklanjaj se s puta — bacio je naperenu pušku u stranu i petama poterao konja. — I nemoj mi se više prečiti na putu ako znaš šta je za tebe zdravo. Sledeći put može se desiti da dobiješ metak.

Vreme je brzo odmicalo. Dvadeset minuta, sada još manje. Poterao je konja u vratoloman trk, dok mu je srce burno kucalo. Namerali su, dakle, da starog Dejtona obese, a on je morao da to na neki način spreči. Nije znao kako, ali je znao da to mora sprečiti. Stari je bio neobuzdan i divalj, pokatkad je znao da se napije i u pijanstvu šenluči, ali sigurno je da ne bi hladnokrvno ubio nikoga, pogotovo ne s leđa, kao što su tvrdili.

Počeo je proklinjati svog konja mada je znao da je životinja dala sve od sebe. Ugledao je pred sobom žičanu ogradu, suviše visoku da bi je konj mogao preskočiti. Svom snagom je zategao vođice, sjahao i pritrčao najbližem stubu. Sa snagom koju daje očajanje, vukao je stub sve dok ga posle nekoliko minuta nije oborio. Za to vreme minuti su odmicali. Konačno, dižući noge visoko da se ne zaplete u žicu, preveo je svog konja preko oborene ograde i vinuvši se u sedlo, poterao životinju besnim trkom.

— Sada je pet do osam — rekao je sudija sa nestrpljenjem i nervozom u glasu. Morali su to da završe. Bio je to posao u kojem je sudija Houper više puta sudelovao, mada nikada sa tako malo zadovoljstva.

Sudija je pogledao Fenveja i šerif je ustao, uzdahnuo i uzeo svežanj ključeva. Simon Hal je stisnuo molitvenik rukama, ustao i pročistio grlo. Mladi novinar je zatvorio svoju beležnicu i obrisao rukom oznojeno čelo.

Fenvej je već hteo da pođe kada se na trotoaru začuo bat koraka i sve oči su se okrenule prema vratima. Mič Lensing je bio krupan čovek, tamne kose koja je skoro dodirnula gornji okvir vrata kada je ušao. Izbegao je da pogleda prisutne i ravnodušno je iz džepa izvadio časovnik proveravajući koliko je časova.

— Već smo pošli — rekao je Fenvej nezadovoljno. Nadao se da Lensing neće prisustvovati i bio je ljut što se ovaj ipak pojavio. — Imamo još pet minuta.

Lensing je slegnuo ramenima i nije rekao ništa. Uzeo je cigaru iz džepa i posle dosta truda uspeo da je pripali. Bio je uredno obučen, počev od novog šešira na glavi do lakovanih cipela od mekane kože na nogama. Nadmeno je odbio gust dim i taj njegov pokret izazvao je kod Fenveja još dublje nezadovoljstvo. Lensing se doselio u Bedford pre šest meseci i Fenvej se vrlo dobro sećao tog dana. Lensing je rekao da traži dobre pašnjake i nije prošlo mnogo vremena pre nego što je dobio ono što je tražio.

Lensing je već kupio Propertov i Svensonov ranč. Ako je bilo tačno ono što se šušalo, moglo se očekivati da će uskoro kupiti i imanje Kolinsovih, a sada kada je ranč Baka Dejtona ostao pust, verovatno da će i na njega baciti oko. Fenvej je znao da je pre Konrojeve smrti predlagao Konroju da mu proda svoju zemlju i možda će sada Rut odlučiti da bi za nju bilo bolje da mu je ustupi nego da se sama bace poslovima koji nisu za ženu.

Fenvej je glavom dao znak propovedniku i sudiji. Zamenik imenovan za tu priliku pošao je ka njima. Laganim korakom svi su se uputili u dubinu zatvora, spremni

da Baka Dejtona isprate na njegov poslednji put do vešala Džoa Tribija.

Fenvej je prišao ćeliji, otvorio vrata i zastao zaprepašćen, kao da mu se privida. Ćelija je bila prazna. Sem posuda Lili Getferi na podu i praznog ležaja u uglu, u ćeliji nije bilo više ničega. Fenvej je pogledao ključ u svojoj ruci i ključ u bravi, koji je brzo izvukao i stavio u džep pre nego što je sudija došao do njega i zavirio u ćeliju.

— Nema ga! — izustio je sudija Houper. — Do đavola, šerife, gde je osuđenik?

— Verovatno na putu prema granici — rekao je Fenvej i povrativši se od prvog udara, shvatio kako je bio prevaren.

Lili Getferi! No, to nije rekao glasno. Ona je još od prvog dana hapšenja Baka Dejtona dolazila i odlazila kako je htela, čistila je i spremala, i verovatno je uzela rezervni ključ znajući da šerif neće primetiti da je nestao. Ona je taj rezervni ključ doturila Baku sa jutrašnjim doručkom. Ključ je sigurno bio zavijen u rubac, u koji je Fenvej trebalo da pogleda. No, bio je neoprezan, zavarani, i pitao se kako je stari Bak uspeo da proguta toliku hranu kada mu je do vešanja bilo preostalo samo jedan čas. Sada je znao da je Bak pripremao rezervu za dugo, naporno jahanje do zbednosti.

— Kako je pobeo? — počeo je grmeti sudija i čuvši šta se desilo, Mič Lensing je pohitao kroz hodnik ka njima. — Ćelija je bila zaključana! Kako je uspeo da izađe?

— Mora biti da je nekako napravio kalauz — Fenvej je zavrteo glavom. — Do đavola, to nije moja greška. Činjenica je da je pobeo, ali kada sam ga poslednji put obi-

šao, bio je zaključan u svojoj ćeliji.

— Šerife!? — Lensing je ugurao svoju ogromnu telesinu u ćeliju i osvrnuvši se oko sebe, namršteno pogledao Fenveja. — Šta ovo treba da znači? Hoćete li da mi kažete kako ste dopustili da osuđenik pobjegne? Da je jednostavno otvorio ćeliju i izašao?

— Tako nekako — Fenvej je izvio usta. — Žao mi je što sam vas razočarao, ali izgleda da jutros nećemo videti vešanje.

— Do đavola, čoveče — Lensingov glas povisio se za nekoliko nota, skoro do piskavosti. — Ako je već pobjegao, onda je vaša dužnost da podete za njim u poteru, da ga uhvatite i da ga vratite ovamo. Možda je još uvek u gradu, jer nije imao dovoljno vremena da stigne daleko. Nemojte stajati, nego organizujte poteru i uhvatite tog čoveka.

Fenvej se napravio da nije čuo njegove reči i vratio se nazad u svoju kancelariju. Rekao je prisutnima da je Bak Dejton pobjegao i izašao da Tribiju saopšti da njegova vešala za sada neće biti potrebna.

Vest o bekstvu pronela se kroz grad kao prerijski požar. Na ulici se okupila gomila ljudi i svi su jedan drugom postavljali pitanja na koja niko nije znao da odgovori. Neko je rekao da je oko sedam časova video jednog konjanika koji je odjahao prema jugu i da bi to mogao biti Dejton. Drugi izveštaj, međutim, potvrđivao je da je jedan konjanik odjahao na sever nešto pre pola osam, tako da niko nije bio siguran koji je od te dvojice Dejton i u kom pravcu je begunac pobjegao.

— I na jugu i na severu ima zgodnih mesta za skrivanje — konstatovala je Fenvej. — Nema šanse da

ga uhvatimo, jer Dejton poznaje ovu teritoriju bolje nego iko drugi.

Lensing je počeo žučno protestovati, ali se šerif Fenvej oglušio o njegovu ljutnju. Ponudio je sudiju viskijem, udaljio nepotrebnog zamenika i pošao da vrati posude Lili Getferi. Lili ga je dočekala sa izgledom nedužnog novorođenčeta, uzela od njega prljavu posudu i poslužila ga tek pripremljenom pitom od jabuka.

— Dejton je pobjegao, Lili — rekao je Fenvej. — Nekako se dočepao rezervnog ključa kojeg sam držao u stolu, otključao ćeliju i izvukao se. Pretpostavljam da ga je negde čekao spreman konj i pretpostavljam da bih lako mogao saznati ko je to pripremio.

— Bak nikada nikoga nije ubio, šerife — kazala je Lili. — I ti to znaš.

— Ne znam ja ništa — Fenvej je zavrteo glavom. — Voleo bih da znam, ali ne znam. Zatečen je iznad Konrojevog tela, a zna se da je bio u svađi sa Konrojem. Kad sam ga zamolio da objasni šta se desilo, on je samo glupavo ćutao, kao da se radi o nevažnoj stvari.

— Čula sam da je Lensing pokušao da napravi gužvu — rekla je Lili. — On kaže da je trebalo da organizuješ poteru.

— Neka Lensing ide do đavola — rekavši to, Fenvej se uputio prema salunu.

Iako je bilo vrlo rano, salon je bio prepun. Dim se dizao do tavanice, a vrlo glasan žagor prestao je onog momenta kada je šerif ušao, da bi odmah zatim bio nastavljen špekulajicama o tome da li je šerif bio u pravu što nije pošao u poteru za osuđenikom ili nije. Neki su smatrali da šerif Fenvej treba da vrati značku zbog toga što iz prijateljstva prema Baku Dejtonu nije

organizovao poturu. Jedan manji broj tvrdio je da je šerif u pravu i da ne bi imalo nikakvog smisla jahati i vrteti se u krug kada se nije tačno znalo da li je begunac otišao u jednu ili sasvim drugu stranu.

Fenvej je prošao pored svih kao da ih ne vidi, zgrabio jednu flašu i odneo je do jednog praznog stola pored prozora. Seo je, nasuo sebi piće i zamislivši se jedan trenutak, ispio čašicu do dna. Ispio je zatim i drugu, pa i treću, a onda zapao u razmišljanje.

— Šerife? — glas se probio u Fenvejeve misli i razdražio ga, jer je šerif želeo da bude sam. — Imate li nešto protiv da sednem? Hteo bih da čujem vaše mišljenje o ovom događaju.

— Moje mišljenje? — Fenvej je digao pogled do svetlozelenih očiju i bledeg, prijatnog lica mladog reportera. Mladić je nosio klasično, skromno sivo odelo, krut okovratnik i mašnu sa biserom u sredini. U džepu je imao nekoliko olovaka, a na sto pred sebe stavio je beležnicu. Imao je svetložutu kosu i nežnu, brižljivo negovanu kožu.

— Kako se zovete, mladiću? — zapitao je Fenvej umorno. — Šta vam uopšte znači moje mišljenje?

— Hajden. Rasel Hajden — mladić čovek se nagnuo napred. — Interesuje me vaše mišljenje jer ste vi ovde šerif. Trebalo je da jutros obesite jednog osuđenika.

— Razočarani ste? — Fenvej je slegnuo ramenima. — Smatrajte da ste srećan čovek. Vešanje nije prijatan prizor i ne zaboravlja se lako.

— Nisam na to mislio — Hajden je izgledao vrlo zainteresovan. — Hteo sam da pitam da li se vi slažete sa takvom vrstom kazne?

— Naravno da se slažem — Fenveju nije bilo teško da to kaže. —

Ako neki čovek ubije nekog drugog čoveka, onda mora očekivati da će biti strogo kažnjen kada ga se pravda dočepa. Ako neko ukrade nečijeg konja ili nečija goveda, mora biti siguran da će posle toga posetiti.

— Šta mislite, da li je Dejton pri bekstvu bio naoružan ili nenaoružan?

Fenvej se počeošao po vrhu brade i žmireći pogledao Hajdena. Sve do tada na tu okolnost nije ni pomišljao. Nije sumnjao da je Lili obezbedila Baku Dejtonu ključ od ćelije i konja na kojem će pobeći, ali se pitao da li je pomišljala i na revolver. Pretpostavljao je da je mislila i na to, ali je svoje sumnje zadržao za sebe.

— Ako ima revolver — rekao je Fenvej — onda to nije njegov revolver. Njegov „kolt“ je još uvek u mom pisaćem stolu, video sam ga tamo jutros.

— Jeste li sigurni?

— Siguran sam — Dolu je počelo bivati dosadno. — Do davola, šta se to vas tiče?

— Hteo bih da kupim taj revolver — Hajden se nagnuo još malo napred i pogled njegovih zelenih očiju zaronio je u Fenvejeve oči. — Taj revolver ima istorijsku vrednost, šerife. Čuo sam čitave priče o tom Baku Dejtonu, o tom čuvenom goniču krda, indijanskom borcu, suverenom vladaru ljudskih duša. Jednoga dana Bak Dejton će biti legenda, kao Dejvi Krokot ili Čizum ili... šerife, daću vam za revolver svaku razumnu cenu.

— Gluposti — šerif Fenvej je nameravao da se napije. Čuo je šta je mladi Hajden rekao i zaključio da je to samo besmislena želja jednog žutokljunca. — Ne mogu vam prodati taj revolver, momče, jer nije moj. Revolver pripada Baku Dejtonu, a posle njegove smrti pripada

onome kome ga je ostavio. Obećao sam starome da ću ga predati Dok Holideju.

Hajden nije ništa više rekao. Pisao je neko vreme u svoju beležnicu, a onda se izvinio i otišao. Dolu Fenveju bilo je drago što mu vidi leđa i dohvativši bocu, potegao je nekoliko dobrih gutljaja. Doktor Prouz je pošao ka njegovom stolu, ali videvši mrgodan izraz šerifovog lica, zaključio je da će biti pametnije ako se povuče. Prouz se vratio do šanka, a nekoliko kauboja sa Konrojevog ranča stali su do njega i poručili piće.

Izašavši iz saluna, Hajden je pogledao levo i desno po ulici, a onda se uputio ka šerifskoj stanici. Znao je da dilažansa neće stići pre četiri časa, a dotle će šerif Fenvej biti mrtav pijan. Ako Dok Holidej doputuje tom dilažansom i ako bude želeo da sa šerifom razgovara, moraće da prička bar do jutra, a do tog vremena Hajden će biti u dilažansi na putu za Jukesvil.

Pohitao je trotoarom prema šerifskoj stanici i zastavši pred zgradom, pogledao gore i dole niz ulicu. Zadovoljan što niko ne gleda u njega, otvorio je vrata i ušao unutra. Nije gubio vreme da pride pisaćem stolu i da na brzinu otvori i pretrese sve fioke ne bi li našao ono što je želeo. Veliki „kolt“, koji je pripadao Baku Dejtonu, ležao je zamočan komadom krpe u najnižoj fioci šerifovog stola.

Hajden ga je uzeo i čušnuo pod kaput pridržavajući oružje mišicom. Izašao je odmah na trotoar i hodaćući bezbrižnim korakom, mada je priželjkivao da potrči koliko ga noge nose, uputio se pored saluna i nastavio hod sve dok nije stigao do hotela i popeo se uz stepenice do svoje sobe.

Sav oznojan od oduševljenja, Hajden je izvadio revolver i stavio ga na stočič. Gledao ga je izvesno vreme, a onda ga uzeo i odmerio njegovu težinu u ruci. Bilo je to očigledno oružje koje je mnogo upotrebljavano i pažljivo održavano. Cev je bila nešto malo duža nego obično, a metal nešto tamniji od starosti i upotrebe, i sa nišana je nedostajao jedan sićušan komadić. Drška revolvera bila je fino zaobljena, kao da je posebno uobličena za krupnu šaku. I drška je bila nešto duža od bilo koje koju je Hajden dotada video, mada je njegovo poznavanje oružja bilo prilično ograničeno. Drška je bila glatka, od uglacane hrastovine, a revolver, uprkos svojoj veličini, iznenađujuće lak.

Hajden je držao u ruci strašno oružje i pomislio na mnoge priče koje bi taj revolver mogao ipričati. Pogladio je rukom cev i počeo zamisljati pojedinosti iz njegove istorije.

U salunu Lensing je nastavio da diže buru. Vreme je odmicalo i Bak Dejton je bio sve dalje od domašaja zakona. Šerif Fenvej je poneo svoju bocu do šanka i platio ono što je popio. Izašao je i pošao ka svojoj kancelariji. Na ulici mu je prišao njegov zamenik i sudija koji je rekao. — Moraćete da krenete u poteru, šerife, ili će vas to koštati značke.

— Do đavola sa tom značkom — opsovao je Fenvej. Znao je da je sudija u pravu i da će morati da izvede predstavu o gonjenju Dejtona. Želeo je da se napije, ali je dan bio suviše vreo da ga provede u mamurluku. Bez obzira na svoja

osećanja prema Baku Dejtonu, morao je da vrši svoju dužnost i da pode u poteru za njim.

— Sline — rekao je svom zameniku — osedlaj mog konja. Reci Lensingu i svima drugima koji žele da pođu u poteru da dodu pred moju stanicu. Jeste li sad zadovoljni, sudijo?

Houper ga je pogledao i okrenuvši se, uputio se prema salunu. On sam neće ići u poteru po toj vrućini za čovekom koji je mogao biti bilo gde.

Šerif je ušao u svoju kancelariju, skljkao se na stolicu i digao noge na pisaci sto. Čuo je topot kopita konja na ulici i prepoznao glasove braće Džiligan. Sva trojica su bili neobuzdani ljudi i potući će se sa nekim pre nego što se završi dan. Fenvej je razdraženo uzdahnuo, jer mu je i bez toga bilo dovoljno brige. Želeo je da je Laura tu i zažalio je što nije pokušao da je uveri da ne otputuje. Odlučio se da večeras spava u svojoj kući a ne u zatvoru, jer nije više imao koga da čuva.

Ponovo je opsovao sebi u bradu prisativši se da će mu osećaj usamljenosti u praznoj kući doneti još veći jad. U pustim sobama sve što bude video podsećaće ga na nju. Nadao se da će i ona možda u jednom trenutku osetiti usamljenost, da će prekinuti put za Los Anđeles i vratiti se nazad.

Braća Džiligan su zaustavili konje pred salunom, vezali ih za privezište i trupkajući čizmama, zakoraćili na trotoar. Fenvej je čuo njihov rasklašan smeh dok su ulazili kroz leptir vrata u pun salun.

Zavio je cigaretu u očekivanju da mu zamenik pripremi konja. Računao je da će Lensing sa sobom dovesti priličnu gomilu regruta, bez obzira na žegu. Čuo je kada se je-

dan konj zaustavio pred zatvorom i razaznao škripanje kože pri silaženju iz sedla. Zatim su na trotoaru odjeknuli koraci i šerif Fenvej je spustio noge na pod u trenutku kada je Dok Holidej zastao u okviru vrata i pogledao ga.

Holidej je jahao kao sumanut, sve dok ga nada nije napustila. Znao je da nema realnih mogućnosti da na vreme stigne u Bedford i zaustavi vešanje. Ne bi mogao uspeti ni da je njegov konj imao krila i zato je konačno, sa grčom mučnine u želucu, pustio konja da pređe u spori ujednačen kas.

Kada je ujahao u grad, konj je kaskao po svojoj volji. Ušao je u grad sa istoka, a salun se nalazio na zapadnom kraju ulice. Na trotoarima je bilo malo ljudi i lica skrivenog obodom šešira natučenog na čelo, Holidej je nastavio da jaše niz ulicu. Stigao je do šerijske stanice, sjahao i umornim korakom prešao preko trotoara.

— Holidej? — Dol Fenvej je ustao i vratio se nazad u stolicu. — Nadao sam se da ćete doći, ali sam vas očekivao tek popodne, jer dilažansa tada stiže.

— I ja sam najpre tako mislio — odgovorio je Dok skidajući šešir — ali sam malo požurio — uzdahnuo je i pogledao pored Fenveja u hodnik. — U novinama nije pisalo kada će kazna biti izvršena. To me je čudilo, jer Bak Dejton nije bilo ko.

— Holideje — još uvek sedeći na stolici, Fenvej je zavrteo glavom. — Verovali ili ne to je bila Bakova želja. Nije želeo publicitet. Hteo je da sve prođe u što većoj tišini.

Dok Holidej je učutao. Shvatio je da ionako ništa ne bi mogao da učini, bar ne za vrlo kratko vreme koje mu je stajalo na raspolaganju od momenta kada je saznao za osudu, pa do izvršenja. Sva njegova

trka bila je uzaludna. Promrmljao je kletvu sebi u bradu i okrenuo se da pođe kada ga je Fenvej zadržao.

— Stari Dejton nije obešen, Holideje, ako vas interesuje da znate — to su bile reči u koje Holidej izvesno vreme nije mogao da poveruje. Ali, Fenvej je nastavio. — Osloboodio se jutros, otprilike jedan čas pre nego što je trebalo da bude obešen. Ja iz ovih stopa polazim u poteru za njim.

Holidej je netremice zurio u šerifa, zagledan duboko u njegove ozbiljne oči koje su bile svedok da je svaka reč koju je izgovorio zaista istina. Stari Dejton, dakle, nije bio mrtav, uspeo je da pobegne, prevario je dželata i sve one koji su se radovali njegovoj smrti. Bio je na slobodi.

— Nećemo ga naći — rekao je Fenvej. — On će se za to postarati. Ako bude trebalo, sakriće se i u sam pakao, koji će on umeti da pronađe ako mu je to neophodno.

— Možda, šerife, ali će se vratiti. Siguran sam da Bak nije ubio Konroja, a verujem da i vi to znate. Dokazaću to, videćete. Dokazaću to svakome ko veruje u njegovu krivicu.

Šerif Fenvej je otvorio usta da nešto progovori, ali reči nisu sišle sa njegovih usana. Odjednom se čuo prasak revolvera i odmah zatim gluha tišina u celom gradu, a onda žagor glasova onih koji su nagađali šta je to moglo biti.

Fenvej je glasno opsovao, skočio sa stolice i pohitao na trotoar ispred zatvora. Šerifov zamenik približavao se na konju iz pravca gradske štale, vodeći sa sobom Fenvejevog konja. Nekolicina radoznalaca hitali su u pravcu hotela. Fenvej je pomislio na braću Džiligan i ponovo opsovao.

III

Potera je stajala spremna ispred saluna i slušala Lensingov govor, koji je na sva usta grdio šerifa i njegovu neodgovornost. U tome je odjeknuo pucanj i nekoliko minuta kasnije iz hotela je istrčao portir mašući rukama vičući da je u hotelu neko ubijen.

Doktor Prouz je istrčao iz saluna brišući nadlanicom viski sa usana. Užurbanim koracima pohitao je prema hotelu, a poprilična gomila ljudi pošla je za njim.

— Ostanite ovde — rekao je Fenvej Doku Holideju, a onda požurio što je brže mogao. Holidej je zastao u nedoumici, a onda i sam pošao za šerifom. Laktovima je probio put kroz gomilu zapažajući da su ga mnogi od prisutnih prepoznali i da radoznalo zure u njega. Službenik hotela pokazao je rukom prema spratu i šerif, doktor i izvestan broj dugih, uputili su se uz stepenice ka sobi na vrhu.

Odgurnuvši vrata, ušli su unutra i ugledali telo na podu. Holidej je za trenutak spazio nekog mladog čoveka svetle kose, koji je ležao na leđima. Odmah ispod levog oka zjapila je rupa od revolverskog metka, a na zidu se širila ružna mrlja krvi i mozga izbačenog tamo metkom ispaljenim iz neposredne blizine.

— To je onaj novinski reporter — rekao je Fenvej. — Do vraga, ukrao je revolver Baka Dejtona.

Holidej je tek tada ugledao revolver na podu pored leša. Bio je to zaista Bakov šestometak, on ga je odmah prepoznao. Fenvej se sagnuo, digao revolver sa poda i stavio ga na stočić, a onda se okrenuo doktoru u očekivanju da on konstatuje ono što su svi već znali.

— Mrtav je — konstatovao je Prouz. — Po tragovima baruta na licu moglo bi se reći da je gledao u cev kada je revolver opalio i ubio ga.

— Hteo je da ga kupi — izjavio je Fenvej gledajući Holideja. — Rekao je da revolver ima istorijsku vrednost i da je spreman da plati svaku cenu. Pošto sam mu rekao da revolver nije za prodaju, on ga je ukrao.

— Taj revolver ima dušu Baka Dejtona i ta vraška stvar morala je da nastavi sa ubijanjem — Prouz je odmahnuo glavom i usrpavio se. Njegov pogled sreo se sa Holidejevim i za trenutak na njegovom licu ukazao se izraz straha. Zatim je obilazeći pošao prema vratima. — Tu se više ništa ne može učiniti, jedino preostaje da ga sahranimo. Pretpostavljam da će osoblje hotela podneti izveštaj. To nema veze sa mnom.

Doktor Prouz je izašao. U odaji je bilo još ljudi koji su se vrteli oko leša izvijajući vratove da bi bolje videli prizor. Dok Holidej je svakog ponaosob oštro pogledao i prepoznao trojicu Džiliganana i jednog starog probisveta koji je u gradu živeo već godinama. Prilikom poslednjeg boravka isprebijao je Neta Džiliganana pesnicama samo nekoliko dana pre nego što je napustio grad. Do obračuna je došlo zbog Netovog brbljivog jezika i Holidej je znao da će do tuče opet doći ako Net i dalje bude onako bezobrazan.

— Gle, gle? — Net se okrenuo i sa osmehom na usnama pogledao Holideja. — Vidite li ko je opet u gradu? Holidej. Nikad nisam verovao da će imati hrabrosti da se pojavi.

— Došao je da vidi kako će njegov stari prijatelj, lupez Dejton, da

omasti konopac — rekao je Džib Džiligan žmirnuvši očima i gurnuvši laktom svog brata. — Pretpostavljam da će se zadržati na ranchu onog lupeža kako bi mogao da se udvara Konrojevoj kćeri... naravno, ako ona to bude htela.

Li Džiligan se zacerekao i još širi osmeh razvukao je Netove usne. Holidej je ćutke stisnuo pesnice i raširio šake, no u tom trenutku Dol Fenvej se odlučio da interveniše.

— Neću ovde nikakvu gužvu — naredio je strogo. — Vas trojica gubite se odavde. Holideje, ja odlazim sa poterom. To je moj posao. Razgovaraćemo kad se vratim, a u međuvremenu vi pazite da ne izazovete neku gužvu.

Braća Džiligan su gundajući jedan za drugim pošli niz stepenice i vratili se u salun. Fenvej je ostalima glavom dao znak da i oni napuste odaju. Mada je bio ljut do ključanja, Holidej je uspeo da se savlada i smiri svoj gnev.

— Bak je tražio od mene da vam predam ovaj revolver — rekao je Fenvej poslovnim glasom. — Možete ga poneti sa sobom.

Holidej je klimnuo glavom i pošao ka noćnom stočiću. Pružio je ruku i zastao. Revolvera nije bilo. Počeo se osvrtnuti oko sebe zagledajući po podu oko stočića, a onda digao pogled do šerifa.

— To su oni prokleti Džiliganani — Holidej se nije kolebao. — Oni su ga uzeli. Oni su ukrali revolver starog Baka.

— Samo polako, mladiću — Fenvej je izgledao zabrinut. — Ja moram da idem, to sam vam rekao. Nemojte počinjati ništa protiv te bande dok sam ja odsutan. Ako su braća Džiligan ukrali revolver, ja ću vam ga vratiti. Ako nisu oni, onda ću naći ko ga je uzeo.

— Niste mi vi potrebni da svršavate moje poslove, šerife — rekao je Dok stisnuvši vilice. — Mogu ja srediti tu bandu i bez vaše pomoći.

— Vraga možete. Njih su trojica protiv vas jednog, bez obzira na sve, to je velika nesrazmera. Ako vas slučajno ubiju, ko će onda naći i predočiti dokaze o kojima ste maločas govorili? Mislim na dokaze o nevinosti Baka Dejtona i svemu onome što ceo grad zna?

Holidej na to nije ništa odgovorio i zagrizao je usnu da savlada gnev i ne prizna kako je šerif u pravu. Sišao je niz stepenice i ugledao bleđog preplašenog portira. Izašavši napolje, zapazio je da su ljudi iz potere već na konjima i spremni za polazak, a onda se uputio u suprotnom pravcu.

— To je Dok Holidej — čuo je kako se njegovo ime prenosi od usta do usta, ali se nije osvrnuo. — To je prijatelj Stiva Dejtona, Bakovog sina. Ko zna zašto je došao ovamo.

Začuli su se još neki poluglasni komentari koje nije uspeo da čuje. Neki krupan čovek, u gizdavom odelu i sa novim šeširom na glavi, prikosno je viknuo da će i Dejtonovi prijatelji biti tretirani isto kao i stari lupež Dejton ako se ne budu pristojno ponašali u ovom gradu. Holidej se napravio da nije čuo njegove reči i nastavio put ka kući Lili Getferi.

Lili je bilo drago što ga vidi, protila je nekoliko suza i šmrknuvši nastavila da priča kako je prava luckasta stara žena koja ne zna šta radi. Uz osmeh, Holidej je pokušao da je razuveri.

— Drago mi je, mnogo mi je drago što ste došli, Holideje — dodala je krompire i luk u jedan veliki crni tiganj u kojem je spremala je-

lo i predano nastavila da meša varjačom. — Znam da Bak nije ubio Breta Konroja, a mislim da i šerif to zna. Da je samo Bak hteo da kaže kako to nije učinio... ali, on je čutao kao zaliven. Čutao je sve vreme, kao što je čutao i o svojoj bolesti. Gledala sam ga kako kopni, svakog dana videla sam promenu na njemu. I mislite da je dozvolio doktoru Prouzu da ga pregleda? Ni govora. Stari tvrdoglavi mazgov nikada nije rekao ono što se od njega očekivalo.

Holidej se osmehnuo u sebi. Sa Lili je znao na čemu je. Još iz mladosti ona je bila zaljubljena u starog Dejtona. Pretpostavljao je da je i Bak nekada nju voleo, ali da je izvrđavao ponovnu ženidbu smatrajući da je to vreme prošlo. Bak je bio čovek za sebe, kao i uvek. Sva-ke subote imao je običaj da se napije, da pojaše konja i da urlajući projuri glavnom ulicom pucajući u vazduh iz pištolja.

— Detinjasti stari jarac — rekla je Lili sažaljivo, znajući da samo ljudi krepkog duha ne dozvoljavaju da ih vreme pregazi.

— Ja sam mu omogućila da pobegne! — rekla je blesnuvši očima. — Ja sam ukrala rezervni ključ i doturila mu ga sa jutrošnjim doručkom. Šerif to zna, ali ne može ništa da dokaže.

Holidej se osmehnuo njenom lukavstvu. Verovao je da je Lili sve baš tako mislila. Onda se namrštio i ona je to primetila, kao što je shvatila i razlog njegovog mrštenja.

— Vi se svakako pitate kako je zapao u tu nevolju? — promešala je ponovo jelo u tiganju. — On i Konroj su se svađali zbog ograde. Znate verovatno onaj put koji je Bak koristio da odagna krdo na sever. Konroj je tvrdio da je taj put

njegov i postavio je ogradu. To Baku nije ostavilo drugu mogućnost već da svoju stoku tera zaobilaznim putem, koji je mnogo milja duži. A vi znate koliko je bio uporan i tvrdoglav stari Bak.

— To ipak ne znači da je ubio Konroja — Holidej je odmahnuo glavom. — Čak i da ga je ubio, to je moglo biti samo u poštenom obračunu. Bak nikada ne bi potegao oružje na čoveka, a da mu ne pruži šansu da se brani.

— Konroj je ubijen s leđa. Rut i nadzornik ranča čuli su pucanj, istrčali i zatekli Baka iznad tela ubijenog. Rut kaže da ga je zgrabila za ruku i da ga je odmah zapitala je li on to učinio ili ne. On ju je, kaže, slepo gledao izvesno vreme, a onda je nekako slegnuo ramenima i potvrdio klimanjem glave.

— Vi rekoste da je naglo mršavio i kopnio?

Za trenutak ona je zastala zabrinuta. — Bio je bled, mister Holideje. Gubio je u težini i nije više imao apetita. Oh, i dalje je svake subote, kao i uvek, dolazio na večeru, ali bilo je večeri kada je samo sedeo i igrao se sa hranom, nije uopšte imao apetit. Osećala sam da je zbog nečega zabrinut, da je zabrinut zbog sebe i zbog još nečega. Pokušala sam da ga nagovorim da se poveri, ali taj stari jarac nije hteo ni da bekne.

Lili je začutala, ali bilo je još stvari o kojima je želela da govori. Bila su to većinom govorkanja i ogovaranja, najviše o šerifovoj mlađoj ženi koja je otputovala za Los Angeles samo zato da vidi svoje roditelje i šerifu koji je ostao sam i ostaće sam možda mesecima. Pomenula je takođe Miča Lensinga, koje je kupovao svu zemlju do koje je mogao doći. — Čula sam da je nameračio ranč Džiliganovih — re-

kla je. — Mislim da će zažaliti ako pokuša da napravi posao sa tim huliganima.

Ukusno Lilino jelo popunilo je prazninu u Holidejevom želucu, u koji nije uneo ništa posle večere u hotelu u Jukesvili. Zapazio je još jednu zdelu na strani i osmehnuo se kada mu je Lili rekla da je to za šerifa.

— Rut je pitala za vas — rekla je Lili lukavo, posmatrajući pažljivo njegovu reakciju. — Srela sam je u Boltonovoj trgovini prekjuče. Reče mi da nije čula o vama već duže vremena i da je očekivala da ćete se pojaviti na Bakovom sudu.

— Pretpostavljam da joj je taj događaj teško pao — pogledao je u prazan tanjir. — To je zaista bilo teško preživeti.

— Konroj je bio njen očuh — upozorila ga je Lili. — On joj zaista ništa nije značio. Ona mi je priznala da se ne slažu, jer je on jurio za drugim ženama. Uspomena na Rutinu majku nije mu ništa značila. Čudim se da je uopšte ostala na ranču kada je mogla doći ovde u grad i stanovati sa mnom.

Holidej je ostao još jedan čas, zahvalan za jelo i novosti koje je čuo. Već je počeo razmišljati kako da nađe izgovor da ode, kada se pred kućom začulo klopavanje točkova i Lili Getferi je žurno prišla prozoru da pogleda ko je to došao.

— Moram nešto da završim u trgovini — rekla je, ali je izašla na zadnja vrata a ne na prednja. Holidej je pogledao za njom iznenađen njenim naglim izlaskom, a trenutak kasnije vrata su se otvorila i u oduju je ušla Rut Konroj.

— Lili? — progovorila je Rut premeđo što ga je primetila. — Dečko mi je doneo tvoju poruku. Nisam

nameravala da danas dođem u grad...

Ugledavši ga, začutala je i širom razrogačila oči. Bujna kestenjasta kosa, koja joj se kao slap spuštala do ramena, bila je stegnuta na potiljku plavom mašnom koja se slagala sa bojom njenih očiju. Vrat joj je bio gladak i opaljen suncem, sa prefinjenim tamnim sjajem nežne kože. Pogledala je Holideja i izustila kratko „ah“, ali se odmah pribrala. Holidej je ustao da je pozdravi.

— Mister Holideje — rekla je prisećajući se zbog čega je u gradu. — Zao mi je što vas vidim pod ovim okolnostima.

— Okolnosti su zaista čudne, mis Konroj, i menjaju se svakog trenutka. On je pobegao — zagledao se u njene oči i učinilo mu se da su se ovlažile suzama. — Lili mu je pomogla da pobjegne. Doturila mu je ključ.

— Ona je prava veštica — Rut Konroj se nasmejala i odmah uozbiljila. — Volela bih da je sve bilo drukčije. Bak je stvarno ubio mog očuha, on sam mi je to priznao.

Bilo je mnogo prijatnijih tema za razgovor. Mogao joj je reći da mu je nedostajala mnogo više nego što je mislio da će mu nedostajati. Tek kad je otišao, shvatio je da njihov kratak susret nije sasvim beznačaj, na epizoda u njegovom životu i da je ono malo vremena koje je sa njom proveo ostavilo dubok pečat na njegovom srcu. Upoređujući Rut sa drugim ženama koje je posle toga sreo, shvatio je koliko je ona ljupka i privlačna i koliko mu je značila. Kratki razgovori, osmesi i izmenjeni pogledi bili su za njega veće zadovoljstvo nego što je mogao da sluti. Ali, postojao je u njemu onaj fatalni nagon lutalice, a uz to i grč očajanja, izazvan stalnim bezanjem od uklete sudbine neprekid-

nih obračuna. Taj grč i sada mu je stezao utrobu, ali mu je bio pridodat još jedan dopunski osećaj tegobe zbog nepravde učinjene jednom čoveku.

— Braća Džiligan su u gradu — rekao je želeći da izbegne razgovor o Baku, na koji je znao da će se vratiti.

— Znaate da me nije briga za Neta Džiligana — odmahnuo je prezirivo glavom. — Može pričati što god mu je volja, to mi je sasvim svejedno.

— Pa ipak, ne sviđa mi se kad o vama širi laži, Rut.

— Ostanite ravnodušni prema tome. Uostalom, nemojte slušati. Ako ga niko ne bi slušao, on se ne bi ni hvalisao.

— U pravu ste, ali ipak se moram raspraviti sa njim. Ukrao je Bakov revolver. Šerif je odjahao sa poterom i ja sam mu obećao da ću čekati. Ali, ako Net i njegova braća budu u gradu kad se Fenjeji vrati i ako odbiju da mi predaju revolver, obračunaću se sa njima.

— Oh, Holideje — u njenom glasu bilo je očajanja. Uхватила ga je obema rukama za podlakticu. — Pa to je samo jedan stari pištolj, ništa više.

Holidej je energično odmahnuo glavom. — Bak je rekao šerifu da mi ga preda. Imam osećaj da je to za njega bilo važno.

Nastalo je ćutanje i strepnja da posle tog ćutanja moraju nastaviti razgovor o pogibiji Breta Konroja. Holidej je ustao i prošetao po odaži i za trenutak zastao zagledan u zdelu sa šerifovim ručkom.

— Lili reče da ste bili tamo kada se to desilo.

— Ne, ne onda kada se desilo. Bila sam u kući i čula sam pucanj. Izašla sam iz kuće do iza staje nekih stotinu metara daleko. Trčala

sam i gledala oko sebe, a nadzornik ranča je trčao sa druge strane i u trku mi je doviknuo da je i on čuo pucanj.

Začutala je i zapazivši njegov pogled kao prikovan za zdelu, nabrala malo obrve. — Bilo je mračno, ili tačnije sumrak, ali je izgledalo dosta mračno kad čovek istrči iz osvetljene kuće. Kada smo stigli do tog mesta, Bret je ležao licem okrenut zemlji sa ranom na ledima, a Bak je stajao i zurio u njega. Pretpostavila sam da su se opet svađali zbog ograde, da se Bret okrenuo i da ga je Bak u besu ubio.

— Pretpostavili ste? — Holidej ju je pogledao u oči. — Rekli ste mi da vam je on sam to priznao.

Ona je odmahнула glavom. — Izgledao je zbunjen i izgledao da izvesno vreme nije znao šta se desilo kad sam ga zapitala jeste li ga vi ubili, Bak? Jeste li vi pucali na mog očuha? On je odgovorio: „Da... tako nekako.”

•

U gradu su kružile priče. Pričali su ih oni koji nisu odjahali sa Fenejevom poterom, a govorili su o bekstvu Baka Dejtona, šerifovom ustezanju da pođe u poteru za njim, o revolveru Baka Dejtona, o tome kako je taj revolver ubio mladog novinskog reportera i najviše o dolasku Doka Holideja.

Doktor Prouz je nalivao viski u sebe, ispijao je čašu za čašom igrajući remi i bežeći istovremeno od žagora u salunu. Sedeo je u jednoj sporednoj prostoriji i do njegovih ušiju dopirao je glasan razgovor braće Džiligan, koji su vikali kao da su potpuno gluvi. Sudija je primetio da oni to čine da bi na sebe privuk-

li pažnju, ali Prouz je mislio da oni jednostavno urlaju zato što su nevaljalci.

Dan je odmicao i umorivši se od pijančenja, Džiliganovi su izašli na ulicu da tamo potraže nekoga sa kime će zapođenuti kavgu. Net Džiligan je tražio Doka Holideja i glasno se hvalisao da je Holidej pobegao dok je još bilo vremena. Holidej je jednom imao sreće, tvrdio je, i nije hteo da se u sreću još jednom pouzda.

— Kukavička, podla zmija — razdrao se Net Džiligan i pljunuvši u prašinu, besno zakolutao očima. — On dobro zna da ću ga srediti i zna da sledeći put neće biti samo obračun pesnicama. Rešićemo naš sukob pištoljima i on će dobiti metak.

— Metak iz pištolja njegovog prijatelja Baka — zažmirio je Džim, a Li se nasmejao. — To je nešto zar ne? Metak iz pištolja prijatelja?

Net je izvadio revolver iz košulje i odmerio ga u ruci čudeći se koliko je lak uprkos velikom kalibru. Zadenuo je svoj šestometak za pojas, a „kolt” Baka Dejtona spustio u futrolu na bedru.

Sa stola u hotelu revolver je ukrao Džim i ideju o osveti natuknuo Netu u uši. Netu se ta ideja dopala i požalio je što nije najpre njemu pala na um. Njišući se u ramenima, šetao je ulicom, bahato potezao pištolj privikavajući se na njegovu težinu i sve vreme se superiorno smehivao. Dok Holidej je uobražavao da je mudar i smatrao je da će se pesničije ponoviti, hvalio se. Ali, Holidej neće imati šansu da ponovo upotrebi pesnice. Net Džiligan je želeo borbu revolverima, i to će dobiti.

Nastavili su šetnju i u jednom trenutku Džib se dizao na prste i pogledao niz ulicu. Ulicom je lagano dolazio jednopreg, a vozila ga je

devojka bujne kestenjaste kose. Džib se pljesnuo po butini i okrenuo se svojoj braći.

— Nete? — rekao je pokazujući prstom. — Nije li ono Konrojeva devojčica? Misliš li da je bila sa Holidejem?

— Da — Net se osmehnuo, namestio futrolu sa „koltom“, koja mu je visila na bedru, i pošao ka sredini ulice u susret kolima. — To je Rut Konroj. Slatka mala Rut, sa nosićem dignutim visoko ka nebu kao da je nešto izuzetno.

Devojka ga je videla i čula šta je rekao. Pljesnula je kajasima konja po leđima poteravši ga u kas. Džib je uhvatio životinju za uzde, a Li je gurnuo komad drveta u paoce točka. Jednopreg se u mestu zaustavio i devojka je pala sa sedišta i ispuстила uzde.

— Nete Džiligane! — devojka je sevnula očima na nasmejanog Neta. — Pustite me da prođem, čujete li? Sklonite mi se s puta vi i vaša braća!

— Gde si bila, Rut? — zapitao je Net kao da ne čuje njen zahtev. — Bila si na sastanku sa Dokom Holidejem, je li? Grllila si se sa tim nalickanim varošlijom, je li?

— Pustite me da prođem kad vam kažem.

— On nije čovek za tebe, Rut. Tebi treba pravi čovek, čovek kao što sam ja. Zašto ne izađeš sa mnom ponekad, kao u stara dobra vremena? Nemoj mi reći da nisi uživala? Mi smo fini par, ti i ja. Kao stvorci jedne za drugo, to ti tvrdim.

Džib se zakikotao, a Li je počeo poigravati kao klovn. Lice Rut Konroj pobledelo je kao kreč. — Nikada nisam izlazila sa vama, Nete Džiligane. No, nije me briga za vaše laži. Sklonite mi se s puta i pustite me da prođem, ili ću vas ošinuti ovim bičem, tako mi boga.

Dograbila je bič i preteći zamahnula. Net se glasno nasmejao i ona ga je ošinula. Bič se spustio na njegovo rame, ali Net se izvio, zgrabio ga i snažno trgao. Devojka je kratko kriknula i pala prema Džiliganu, koji ju je zgrabio i povukao sa sedišta da bi je prigrlio čvrsto na svojim grudima.

— Svida se ovo tebi, Rut — govorio je Džiligan stežući je na prsima. — Svida ti se i te kako.

Ona se počela otimati i Net ju je u tom otimanju poljubio. Njegova usta spustila su se grubo na njene usne i ona je osetila zrlah viskija. Kada su se njegove usne odvojile od njenih, ona je ostala bez daha, na šta su se braća glasno nasmejala. U očajanju devojka ga je pljunula i on joj je opalio šamar. Na to je ona vrisnula.

Pokušala je ipak da ostane pribrana, da ne diže buku, da ne čini ništa što bi moglo izazvati Doka Holideja da joj pritekne u pomoć. No, strah i gađenje prema Netu Džiliganu učinili su kraj tom njenom naporu. Morala je nekoga pozvati u pomoć, inače će je nasilnici strpati u kola i odvesti.

Vrisnula je prodorno i nastavila da vrišti sve dok joj nije ponestalo daha. Neki ljudi izašli su iz saluna i zastali nemi na trotoaru. Neka žena žurno je uklonila sa ulice svoje troje male dece.

— Rut! — upozorio ju je Net Džiligan. — Prestani da dižeš galamu.

Ona nije prestala da vrišti, jednostavno više nije mogla da prestane. Net ju je dohvatio za haljinu i haljina se pocepala, što je samo povećalo njen strah i očajanje. Nije primetila Holideja, koji je grabio ulicom prema njima, a ni zadovoljan osmeh na licu Neta Džiligana.

IV

Čim je čuo Rutin vrisak, Dok Holidej je znao da su u pitanju braća Džiligan. Iz Liline kuće video je odlazak Rutinih karuca. Izustio je kletvu, pritisnuo revolver na bedru i potrčao.

— Džiligane! — povikao je trčeći ulicom. — Pusti tu devojkicu, čuješ li me? — kada je Holidej prišao blizu, Net je odjednom pustio Rut i ona je začutala. Nastavila je da zuri u jednog, pa u drugog, i onda zaplakala. Holidej je usporio trk i prišao mestu događaja oprezno, korak po korak. Ruka mu je lebдела iznad drške revolvera, a gledao je stisnutih usana, žmireći očima.

— Holideje! — povikala je Lili Getferi za njim. Pokušala je da ga uhvati za ruku i zadrži. — Nemojte dopustiti da vas uvuku u svađu. Ne budite ludi, Holideje.

— Sklonite se, Lili — Dok je govorio krajičkom usana, a reči su mu zvučale zapovednički i ogorčeno. — Uzmite Rut i vodite je odavde.

— Poslušaj gospođu, Holideje — rekao je Net Džiligan podrugljivo. — Ona je bila ženska tvog starog prijatelja i treba poslušati to što ona kaže.

— Već sam vas jednom opomenuo da skratite jezik, Džiligane — opomenuo je Holidej ledeno. Posle prvih sekundi gneva, sada je vladao sobom.

— A ja to nisam poslušao i šta ćeš sada preduzeti? — sa rukama na kukovima Džiligan se nadmeno ljuljao na petama. — Ovoga puta nema pesničenja, Holideje — dodao je ozbiljno. — Rešićemo nespornost pištoljima, i to zauvek. Šta kažeš na to?

— Spreman sam — odgovorio je Dok shvatajući da ne može izbeći

obračun. Pitao se da li će imati jednog ili tri protivnika.

Zagrejan većom količinom popijenog viskija, sudac Houper je preцениo svoj autoritet i probio se kroz gomilu. — Holideje — doviknuo je — ovo je slučaj za šerifa. Pustite da on protera te ljude iz grada.

Savlađujući gnev, Holidej je proceđio kroz zube. — Otići će oni iz grada, ali u mrtvačkom kovčegu.

— Neću dozvoliti pucanje — produžio je sudija. — Ja sam sudija i kažem vam da neću trpeti takvo ponašanje. Moja reč...

— Sudijo — Džib Džiligan je izvukao revolver i uperio ga Houperu u trbuh. — Sklonite se i držite gubicu zatvorenu. Ovo je spor između Neta i Holideja, i sa vama u svakom slučaju nema nikakve veze.

Sudija se zacrveneo žaleći sada što je toliko insistirao na poteri, sa kojom je mnogo pravih ljudi otišlo iz grada. Pogledao je revolver u ruci Džiba Džiligana, video na njegovom ružnom licu zločinačku nameru i počeo da uzmiče. Uzmakao je do gomile koja je stajala nešto dalje i brišući lice od znoja, začutao.

— Pre nego što revolveri odluče sudbinu, reći ću vam nešto, Džiligane — rekao je Dok jasnim hladnim glasom. — Vi ste prljavi, bedni, lažljivi gad. Bljuvali ste gnusne laži već davno ste zaslužili mrticu.

Vrlo tih žagor odobravanja, koji je brzo zamukao, začuo se od nekoćine posmatrača. Dok Holidej je zauzeo poziciju, sa rukom blizu drške revolvera, sa prstima spremnim kao raširena kandža. Net Džiligan je rastavio stopala i još uvek sa rukama na kukovima nastavio da se osmehuje.

— Nete! — doviknuo je Džib. — Reci mu za revolver.

Net se namrštió i nešto njegove naduvenosti je splasnuó. — On ga

i sam vidi. To je Dejtonov pištolj, Holideje. „Kolt” koji je on nosio, a kojim ću te ja ubiti.

Nešto dalje kod kola, Rut Konroj je jecala u naručju Lili Getferi, a jedna starija žena pokušavala je da je umiri. Da Dol Fenvej nije bio prinuđen da ode u poteru, on bi ovo sprečio, rekla je Lili u sebi. Ali, ovako nije bilo nikoga ko bi onemogućio obračun. Obgrlila je rukom Rut oko ramena, nastojeći da joj okrene glavu tako da ne može videti prizor obračuna. Ali, Rut se otela iz njenog zagrljaja.

Dugi mučni sekundi su prolazili. Jedna ruka Neta Džiligana visila je mlitavo pored njegovog tela, a druga, upola dignuta, lebdela je na domaku „kolta”. Dok Holidej je stajao uspravan, ležeran ko da šeta, i jedino su njegove sivoplave oči, sjajne kao odblesak vatre, i ruka spuštена pored tela nagoveštavali šta će se uskoro dogoditi.

— Možeš potegnuti kad hoćeš, Džiligane! — dobacio je Dok.

— Sada! — Net Džiligan se mašio pištolja. Njegova ruka poletela je naniže, zgrabila dršku „kolta” i potegla ga uvis. Njegov prst zategao je obarač.

Holidejeva ruka brzinom munje spustila se do bedra i iz cevi njegovog „kolta” grunuo je plamičak noseć olovno tane. Prasak pucnjeva uplašio je konja u zaprezi. Životinja se propela i Net Džiligan se okrenuo u krug nošen udarom taneta koje ga je pogodilo u levo rame, ali njegovi prsti nisu ispustili „kolt” koji je grmnuo u njegovoj ruci. Tek sada ispustio je pištolj i rukom pritisnuo ranu na ramenu, iz koje je potekao mlaz krvi.

— Holideje! — Rut Konroj se otela od Lili, pritrčala Holideju i jecajući ga obgrlila rukama oko vrata.

— Mislila sam da će vas ubiti. Bojala sam se da će vas ubiti!

— Još nije sve završeno, Rut — Holidej je pokušao da je udalji od sebe. — Preostala su još dvojica, još nije završeno.

— Jeste, završeno je — šerif Dol Fenvej poterao je petama svog konja ispred umorne potere i skočivši na zemlju, uperio revolver prema grupi na sredini ulice. — Odložite oružje, Holideje. Vas dvojica penjite se na konje i odlazite iz grada pre nego što vas uhapsim zajedno sa vašim bratom.

— Ne možete me uhapsiti — pridržavajući rukom ranjeno rame, Net Džiligan je lako posrnuo. — Ovo je bio pošten obračun. On ili ja. Nema zakona koji to zabranjuje.

— Ali postoji zakon protiv krađe — rekao je Fenvej. — Ti si ukrao revolver Baka Dejtona, dokaz je tu kod tvojih nogu.

— Nisam — Džiligan je progutao vazduh. — Džib ga je uzeo.

— Ti iz ovih stopa ideš u bajbok, Džiligane — ponovio je Fenvej svoju pretnju. — Džibe! Li! Na konje i odlazite. Neću više da ponavljam naredbu.

Džib i Li su bespomoćno pogledali Neta, slegnuli ramenima i pokorno prišli privezištu. Pojahali su konje, i za trenutak zastali.

— Izvućićemo te, Nete — obećao je Džib. — Ne može te zadržati na osnovu tako bedne optužbe.

Žestok šerifov pogled naveo je Džiba Džiligana da obode svog konja. Životinja je poskočila i pojurala, a Li je pojahao za njim i njih dvojica nestali su u oblaku prašine.

Šerif Fenvej je naperenim revolverom držao Džiligana na oku. Uzevši „kolt” sa zemlje, zadenuo ga je sebi za pojas. — O keaj, napred — bocnuo je Džiligana vrhom revolvera i poterao ga prema zatvoru. —

Ohladićeš se malo u zatvoru i možda će ti nešto pameti doći u glavu.

— Rut? — Dok Holidej je sve do tada nesvesno držao devojkicu blizu sebe i maramicom joj sušio suze na obrazima. — Pođite kući. Džiliganovi vas više neće uznemiravati. To vam obećavam.

— Nemojte se više izlagati opasnosti, Holideje — rekla je devojkica molećivo. — Molim vas, nemojte više uletati u opasnosti.

— Moram još nešto saznati, Rut. Moram da saznam zašto je Bak Dejton pucao jednom čoveku u leđa. To je nešto što me muči, nešto što ne verujem. Nastaviću da tragam sve dok ne otkrijem istinu.

Vlažnih očiju ona je klimnula glavom i dopustila mu da joj pomogne da se popne u kola. Devojkica je pljesnula konja vođicama i jednoglasno se zakotrljao. Dok Holidej ju je ispratio pogledom, a kada se osvrnuo oko sebe, gomila se već razila. Pogled mu se zadržao na vratima saluna i velika naslikana čaša piva na reklamnom panou podsetila ga je da je žedan. Kao da mu je pročitao misli, pored njega se našao krupan, gizdavo obučen čovek. koga je zapazio među članovima potere.

— Moje ime je Lensing — glas mu je zvučao grubo i autoritativno. — Ako se ne varam, vi ste Dok Holidej? Došli ste da prisustvujete izvršenju kazne nad Dejtonom? Šta mislite da će sada biti sa njegovim rančom?

— Ne znam, to me mnogo ne interesuje — Holidej je nezainteresovano pogledao Lensinga i bez ikakvog naročitog razloga taj čovek mu se nije dopao. — Pretpostavljam da stari Dejton nije bespomoćan i da će se sam pobrinuti za svoje poslove.

I do sada je vodio ranč bez ica pomoći.

— Ali, sada to više ne može — predočio mu je Lensing sa senkom osmeha. — On je begunac pred zakonom. Vidiće ako bude uhvaćen.

— Zbog ubistva? — Holidej je zakoračio na trotoar i njegov pogled sukobio se sa Lensingovim. — Mislim da stari Bak nije ubica. On ne bi nikome pucao u leđa. Ako bi nekoga želeo da ubije, on bi to učinio otvoreno, u poštenom obračunu. Ako je neko pucao Bretu Konroju u leđa, onda možete biti sigurni da to nije učinio Bak Dejton.

Holidej je odgurnuo leptir vrata i ušao. Prišao je šanku, naručio pivo i otpio nekoliko gutljaja dok je Lensing stajao pored njega. — Prilično ste sigurni u ono što kažete — rekao je Lensing. — Možda nešto znate; na primer, ko je ubio Konroja?

— Nameravam da to saznam.

Lensing je dizanjem prsta dao znak krčmaru i platio piće za Holideja pre nego što je ovaj izvadio novčanik.

— Šta to znači? — zapitao je Dok.

— Znači kako želim da se upoznam sa vama i kako mi je čast da vam platim piće — odgovorio je Lensing preljubavno.

Holidej ga je ravnodušno pogledao. — Ja obično sam plaćam svoje piće, ali kada ste već platili, neka vam bude — uzeo je čašu i prineo je usnama.

Lensing je digao svoju čašu i kucnuo njom o Holidejevu, a onda dobro potegao. — Ovo mi je baš bilo potrebno — obrisao je usta nadlaticom. — Na ovoj vrućini možete ispržiti jaje. Biće veoma gadno ako se ovakvo vreme nastavi. Čujem da je potok na Dejtonovom ranču skoro presahnuo, a da Konrojev ranč već nema vode.

— Moguće — Holidej je zavrteo glavom i počeo se igrati čašom, svestan da ga Lensing pažljivo posmatra. — Ko vam je rekao za taj potok? Zar je neko njuškao po ranču?

Lensing je slegao ramenima. — Nije to njuškanje. Stari je u bekstvu, učenjen je.

— Tako? Pa ipak, njegov ranč je privatno imanje.

— To je i Konroj rekao kad je postavljao ogradu.

Holidej je ljutito stisnuo vilice i bacio pred krčmara novac za svoje piće, što je trebalo da znači da ne prihvata Lensingovu čast. Okrenuo se i pošao vratima osećajući na svojim leđima Lensingov pogled i na vratima naleteo na Džoa Tribija, koji ga je uhvatio za ruku. Tribijeve oči bile su pijano sjajne, a lice crveno od alkohola. Pogledavši Doka, Tribi je podrignuo.

— Vaš prijatelj Bak Dejton je ubica, znate li to? Bak je ubio Konroja, svi to znamo. A tek njegov revolver! — Tribi se okrenuo na petama i trepćući pogledao gomilu oko sebe, a onda digao glas za još jednu notu. — Kažem vam, ljudi, da je pištolj Baka Dejtona uklet, i ta kletva će se sručiti na ceo grad.

Holidej je hteo da prođe i pobegne od Tribijevog pijanog trabunjania, ali mu Tribi to nije dozvolio. Skočio je, preprečio Holideju put i nastavio da brblja pijano balavim usnama. — Gde je sada taj revolver? Ko će sledeći poginuti, to bih hteo da znam?

— Tribi! — Mič Lensing je krupnim koracima prišao, uhvatio čovečuljka za jaknu i gurnuo ga u stranu. Tribi je pao na jednu stolicu i srušio se na pod. Lensing je preteći stisnuo pesnicu i uhvativši Tribija za prsa košulje, digao ga na noge.

— Za danas je bilo dosta nevolje — zapretio mu je Lensing. — Ako ne možeš da podneseš piće, idi kući.

— Niste vi moj gazda — koprcao se Tribi. — Pustite me.

— Holideje! — Lensing je pogledao Doka. — Podite vi, a ja ću se pobrinuti za ovog kepeca.

— Mogu ja i sam da izravnam svoje račune, Lensing — Holidej se osvrnuo po odaji i pogledao prisutne. — Pretpostavljam da i drugi misle kao Tribi. Bak Dejton je učinio da ovaj grad bude poznat, ali niko od vas za to ne haje. Vi najgore mislite o njemu i rado biste ga videli obešenog. Kao i Tribi, vi ga optužujete za smrt dvojice ljudi iako je on bio daleko od njih. Ako je ukleo ovaj grad, onda je za to imao razloga!

Nastala je tišina i gomila se povukla da Holideju napravi put. Čak se i Tribi učutao. Reči koje je Holidej izgovorio i sevanje njegovih sivoplavih očiju ostavili su pečat na licima prisutnih. Holidej se okrenuo na petama, odgurnuo leptir vrata žestokim pokretom ruke i izašao napolje. Trotoarom je odjeknuo bat njegovih koraka i tek kada je bat koraka zamro u daljini, neko se usudio da progovori.

— Tribi — rekao je Lensing — zaveži gubicu. Slažem se da nešto treba učiniti u vezi sa Holidejem, ali prepusti da drugi odluče šta će to biti.

Doktor Prouz je izvadio kuršum iz ramena Neta Džiligana. Rana nije bila opasna, ali je Džiliganova desna ruka izvesno vreme morala ostati nepokretna. Prouz je očistio ranu

i previo je, a Džiligan je sve vreme tmurno posmatrao.

— Baš si ti neki doktor — progundao je Džiligan. — Gde si naučio zanat? Lečeći konje?

— Lečio sam i konje — Prouz je podrignuo i zadah viskija ispunio je ćeliju. — Prednost lečenja životinja je u tome što je zakonito da ih čovek ponekad ubije. To bi trebalo primeniti i na neke druge slučajeve.

— Na primer na mene? — osmehnuo se Džiligan podrugljivo. — Ili kao u slučaju Svensonove devojke? — Od čega je ona umrla, doktore? Ili možda ne znaš?

Prouz nije odgovorio i Džiligan se zavalio na ležaj i tiho se zakikotao. Kikotao se sve jače, a na licu mu je lebdeo zao osmeh. Sa zadovoljstvom je posmatrao doktora, na čijem se licu otkrio gnev.

Prouz je pokušao da ostane miran znajući da ga Džiligan namerno bocka. Bio je to Džiliganov metod, samo što ovoga puta njegova opaska nije bila bez osnova. Prouz nije znao od čega je Svensonova kći umrla. Pričalo se da je doktor Prouz običan pijanac, što je bilo tačno, ali te priče naterale su ga da još više pije.

— Dole! — dozvao je Prouz šerifa. — Pusti me napolje. Ako dobiš tetanus, nemoj me zvati.

Džiliganov glasan smeh ispratio je doktora odjekujući za njim čak i na ulici. Prouz je prošao pored Doka Holideja, ali je bio suviše ogorčen da bi primetio smrknuto lice mladog pustolova. Uputo se prema salunu, a Dok Holidej je nastavio ka šerifovoj kancelariji.

— Šerife! — rekao je Holidej uklanjajući stolicu s puta. — Došao sam po Dejtonov revolver.

— Nećete ga sad dobiti — Fenvej je oštro pogledao pustolova. — Možda kasnije, kada se smirite. Recite mi

zbog čega ste tako naoštreni? Lice vam je kao oblak pun gromova. Niste se valjda naljutili zbog braće Džilingana?

— Ljut sam zbog celog grada, eto šta je.

Fenvej je odmahnuo glavom. Seo je i počeo zavijati cigaretu, nameštajući je pažljivo u usta pre nego što je prineo palidrvce, a onda povukao nekoliko dimova da se žar cigarete razgori. Bio je umoran, najveći deo dana po nepodnošljivoj vrućini proveo je napolju u preriji, goneći čoveka koga je znao da neće naći. Morao je to da učini da bi udovoljio željama tog grada kojeg je Holidej mrzeo, i zbog toga nije bio nimalo srećan. Pogledao je Holideja, osmehnuo se zbog gneva koji je još uvek mračio Holidejeve oči.

— Sedite — rekao je Fenvej. — Sedite i ohladite se, a ja ću za to vreme nešto reći. Džiligan će začuati kad shvati da mu njegove brbljarije neće ništa doneti. U stvari, od vašeg dolaska želeo sam da porazgovaramo i čini mi se da je sada za to pogodan trenutak.

Dok Holidej se kratko vreme dvoumio, a onda slegnuo ramenima. Šerif je bio u pravu, ništa nije mogao dobiti time što će mrzeti ceo grad. Najvažnije je bilo sačuvati hladnokrvnost i pažljivo tragati sve dok se ne nađe ko je u stvari ubio Breta Konroja.

— Bak mi je bio dobar prijatelj — rekao je Dol Fenvej. — Na žalost, u praksi nije uvek tako izgledalo. Bak je bio kao mladić krainje neobuzdan pustahija. Kako je uspeo da se oženi i da odgaji sina, to ne bih znao da kažem. Mnogo mi je žao što ni tu nije imao sreće — Fenvej je uvukao dim duboko u pluća i lagano ga ispustio. — Ne znam da li znate kako je njegova žena izgubila život. Pogodio ju je metak

namenjen njemu. Možda je to bio nazlog njegovog neobuzdanog ponašanja. Uvek je tražio kavgu, uvek je bio u gužvi. Ponašao se tako kao da je želeo da pogine.

Holidej je zainteresovano slušao uklapajući tu priču u sliku koju je on sam o Baku Dejtonu stvorio. Znao je da je Bak mnogo pio i sumnjao je da za to mora postojati razlog, da Bak verovatno to sebi nameće kao neku vrstu samokažnjavanja.

— Pokušao sam da utičem na nje — nastavio je Fenvej. — Rekao sam mu da ima ranč i sina o kome treba da brine. Izgleda da nisam mogao da probijem njegov oklop. A onda, jedne noći došao je u grad. Neki ljudi kojima se zamerio čekali su da ga ubiju. Jedan od njih izbio mu je hicem revolver iz ruke, a drugi se spremio da ga dokrajči kada sam se ja umešao.

Fenvej je završio cigaretu i ustao. — Dokrajčio sam obračun, ali Bak je već dobio dva kuršuma, jedan u rebra, a drugi u nogu. Posle toga Bak je odležao nekoliko nedelja.

— Šerife! — povikao je u tom trenutku Džiligan. — Umirem od žedi. Moram nešto da popijem.

Fenvej je slegnuo ramenima, uzeo vrč sa vodom sa umivaonika i udaljio se hodnikom. Holidej je pošao za njim, ali se predomislio. Zastao je na kraju hodnika osluškujući kako Džiligan trese rešetke ćelije i grdi šerifa, koji je išao ka ćeliji.

— Zar ti je toliko vremena trebalo! — vikao je Džiligan. — Zar si išao van grada za to?

— Zaveži gubicu — Fenvej je spustio vrč pred ćeliju i stavio plehni lončić na pod, gde ga je Džiligan mogao dohvatiti. — Kad ovo popiješ, nećeš dobiti više, jer neću da gubim vreme donoseći vodu za takve kao što si ti.

— Ali bi gubio vreme zbog tvoje mlade lepe ženice — podsmehnuo mu se Net. — Ti bi za nju napunio kadu do vrha, samo kad bi bila tu da to traži. Kako je samo znala da sapunja svoju ružičastu mirišljivu kožu. Znaš li da sam virio kroz rupicu i gledao kako se kupava, šerife?

— Rekao sam ti da zavežeš, Džiligane — Fenvej je s naporom pokušavao da se ne uzbuđuje i okrenuvši se, otišao pre nego što je Džiligan nastavio da ga provocira.

Džiligan se glasno nasmejavao. — Gledao sam je uvek kad se kupala. Gledao sam je takođe i noću, kad je odlazila sama da jaše. Ti znaš da je imala tu naviku, zar ne? Znaš li da je odlazila da se sastane sa jednim čovekom?

Dok Holidej je čuo Džiliganove reči, čuo ih je mada nije hteo u to da veruje. Čuo je Džiliganov podrugljiv smeh i prljave optužbe.

V.

Džiligan je nastavio da bocka šerifa, da mu se podsmeva, jer je znao da se Fenvej u sebi grize. Držao je rešetke čvrsto rukama i vikao kao da želi da ga ceo grad čuje. — Jaha! je da se sastane sa Bretom Konrojem, šerife. Ona se sve vreme sastaje sa Konrojem i smejala ti se iza leđa.

Fenvej je ušao u svoju kancelariju i tresnuo vrata hodnika za sobom. Lice mu je bilo smrknuto, pesnice stisnute, a vilice čvrsto stegnute da bi zadržale sav bes koji se gomilao u njemu.

— Šerife — obratio mu se Dok Holidej obazrivo — čuo sam šta je rekao. Žao mi je, ali on je govorio toliko glasno...

— Sve je u redu, mladiću — Fenvej je seo dobivši odjednom izgled starca. — Kasno je. Recite Lili da ću docnije navratiti; ona će jelo držati na šporetu.

Holidej je klimnuo glavom. Izašavši na ulicu, uputio se zamišljeno ka kući Lili Getferi. Razmišljao je o onome što je Net Džiligan rekao, o prljavim lažima... ako su zaista bile laži...

Džiligan je tvrdio da se Laura Fenvej krišom sastajala sa Konrojem, da je noću odlazila na sastanke sa njim. Možda je bilo tako, jer su u gradu kružila govorkanja da je Konroj ženskaroš, a Laura Fenvej bila je privlačna žena i znatno mlađa od svog muža. Ako je Laura imala neki odnos s Konrojem, i ako je Fenvej to saznao?

Pred vratima Liline kuće Holidej je zastao. Ako je Dol Fenvej ubio Konroja, onda je Bak morao znati za to. Rut je rekla da je Bak izgledao zbunjeno i da je nemo zurio uleš. Bak je cenio Dola Fenveja i Fenvej je sam izjavio da mu je Bak Dejton dugovao život.

Holidej je izustio kletvu. Obzirom da je bio bolestan, moglo se desiti da Bak na sebe preuzme šerifovu krivicu. Ali, da li je Dol Fenvej bio čovek koji bi tako nešto dopustio? Zaključivši da u takvom razmišljanju ne bi bio prijetan sagovornik Lili Getferi, Holidej se okrenuo i vratio do mesta gde je stajao njegov konj. Vinuvši se u sedlo, izjahao je iz grada.

Kada je prošao pored saluna, preko leptir vrata ugledao ga je Mič Lensing. Isprativši ga pogledom, počeo se po bradi i pogledao čoveka koji mu je prišao.

Taj čovek, visoki mršavi tip riđe retke kose, sa revolverom nisko pripasanim na bedru, zvao se Prost. — Možda bi trebalo da ga smak-

nemo — rekao je Prost. — On neće prestati da njuška ukoliko ga ne sprečimo, a jedini način da ga sprečimo je metak.

— To se može udesiti — Lensing je govorio tiho, skoro šapatom. — Ali, to nećemo učiniti mi. Neka to za nas završe braća Džiligan.

— Kako to da udesimo?

Lensingov glas nosio je u sebi prizvuk dosade. — Vrlo prosto. Ti ćeš javiti braći Džiligan da je Holidej izjahao, a oni će završiti ostalo.

Prost je klimnuo glavom i pošao da osedla svog konja. Braća Džiligan stanovali su milju daleko od grada, u naherenoj udžerici pored presahlog korita jednog potoka. Kuća im se rušila nad glavom, ali oni nisu ni pokušavali da je poprave. Prost je brzo mogao stići do njih i vratiti se.

Lensing je klimnuo glavom za sebe kada se Prost vinuo u sedlo. On sam neće napuštati grad i paziće dobro da njegovo prisustvo bude primećeno.

Ako je u grad dojahao žurno, Holidej je sada izjahao ležernim kasom. Mislio je na ogradu koju je Bret Konroj podigao i pitao se zašto Rut nije naredila da se ograda sruši. Za nju je moralo biti vrlo teško da živi u kući sa očuhom za koga nije marila.

Kad joj je majka umrla, Rut je mogla da napusti ranč. Lili je ponudila da joj nađe sobu u gradu u svako vreme kad to ona zaželi, ali ona je izabrala da ostane na ranču. Možda je ranč smatrala svojim posedom, jer je imanje bilo kupljeno novcem njene majke. Ili, možda je ranč pripadao njoj i možda je Konroj bio uljez? Možda ga je Rut samo

trpela, jer je bio oženjen njenom majkom.

Počeo se hvatati sumrak, a konj je kaskao tempom koji je sam izabrao. Dok se vratio iz sanjarenja u stvarnost i osmotrivši okolinu, zaključio da je prošao pored ranč kuće Bakā Dejtona i da je već izašao na pašnjake. Uočio je sasvim mali broj goveda i pomislio da je neko možda iskoristio starčevo odsustvo i oterao veći deo krda sa ranča. Osetivši miris vode, konj je firкнуo i Holidej je popustio uzde. Malo kasnije stigli su do obale potoka i životinja je savila prednje noge da bi se napila iz žalosno smanjenog potoka koji je vijugao prema Konrojevom ranču. Holidej je pogledao nivo vode i namrštio se. U poslednjih neholiko dana pregazio je mnoge potoke, ali nijedan nije bio tako nizak kao ovaj.

Sasvim malo stoke i nizak vodostaj potoka. Pustio je konja da se napije, a onda ga poterao duž obale, u pravcu odakle je potok tekao sa imanja Propertovih.

Mrak se u međuvremenu spustio i zvezde su se jedna po jedna počele buditi. Holidej je nastavio da jaše potokom, prešao granicu Propertovog imanja i presekao prema severu, gde se Propertov ranč nastavlja na ranč Svensonovih i gde je potok pravio veliki luk. Ranč kuću Svensonovih zatekao je u mraku, jer su se vlasnici posle prodaje odselili. Mič Lensing je kupio ranč, a Lensing je imao veliki broj goveda.

Pri svetlosti zvezda Holidej je ugledao veliko krdo, veće nego što su Svensonovi ikada imali. Pitao se nisu li možda žigovi stoke prepravljani, ali i pored provere nije našao potvrdu za svoje sumnje. Odlučio je ipak da to još jednom proveriti pri dnevnoj svetlosti, a onda ponovo pojahao dalje uz potok.

Našao je upravo ono što je računao da će naći. Veliki nasip od zemlje i drvenih stabala blokirao je tok vode dopuštajući samo maloj količini vode da otiče dalje. Mič Lensing je kupio Svensonov ranč sa ciljem da zajazi potok.

Holidej je svezao konja i popeo se uz nasip da proveriti njegovu čvrstinu. Nasip je bio solidno izgrađen i mogao se srušiti samo dinamitom. Bak Dejton je sigurno u svojoj kući imao nekoliko štapova dinamita i Dok se zapitao da li bi ga mogao naći. No, pogledao je prema mračnim obrisima Svensonovog ranča i pomislio da bi dinamita verovano moralo biti i u kući Svensonovih. U svakom slučaju, vredelo je pokušati i on je kasom poterao konja do kuće, sjahao je i provalivši vrata, ušao unutra. Šunjao se po mraku dok nije našao svetiljku, zapalio je i pošao po velikim praznim odajama. Lensing je bio u gradu i Dok se nadao da će pretres obaviti bez uznemiravanja.

Pretražio je najpre jednu sobu, zatim drugu i za njima ostale, prevrćući prašnjavi nameštaj. Pretresao je sve i ne našavši ništa, poneo je svetiljku preko dvorišta do staje.

Negde pod krovom huknuła je sova, a na obližnjem bregu zaurłao je kojot. Holidej je sa naporom otvorio vrata staje i dignuvši svetiljku iznad glave, pogledao oko sebe. U jednom uglu nalazila se gomila sена, komadi konjske opreme i nekoliko sanduka. Jedne stepenice vodile su na tavan i on se pažljivo popeo. Visoko na tavanu nalazila se jedna polica i na njoj je Dok našao ono što je tražio. Tri štapa dinamita zavijena krpom i komad fitilja. Uzeo je sve sa police, stavio u džep i sišao niz lestvice.

Dok je jahao ka brani, zadovoljno se osmehivao. Mič Lensing će biti

iznenađen. — Lensing — mrmljao je Holidej dok je postavljao dinamit u rupu na brani — ti si podla sračunata hulja, ali pre nego što pronade jedan čas, doživćeš vraški neprijatno iznenađenje.

Zapalio je fitilj. Tanka vijugava zmija varnica potrčala je duž zemljane brane, ugasila se za trenutak, a onda ponovo oživela u zaslepljujućem blesku i grmljavini. Zemlja i komadi balvana poleteli su uvis. Konj se uplašeno propeo na zadnje noge i Dok ga je s mukom umirio. Na pašnjaku goveda su poskočila i potrčala kroz preriju.

Holidej je potapšao konja po vratu i poveo ga do potoka da vidi prodor vode kroz pukotinu na brani. posle kratkog vremena huka vode se stišala i potok je opet počeo tiho da teče. Holidej je tada pojahao i uputio se nazad.

Bilo je već kasno kada je došao do ranča Baka Dejtona. Komad nagriženog meseca izronio je iza brda i bledom svetlošću obasjao kuću. Mada je izgledala zapuštena, on je se dobro sećao. Poterao je konja do korala, sjahao i kroz nezaključana vrata ušao u kuću. Zapalivši svetiljku, osvrnuo se po odaji. Sve je izgledalo kao ranije, samo što je ostavljao utisak manjih razmera. Držeći svetiljku u ruci, oslušnuo je duboku tišinu koja ga je impresionirala, intenzivnu tišinu dublju i potpuniju nego na ranču Svensonovih. Sasvim iznenađa, bez nekog vidljivog razloga, obuzeo ga je osećaj nespokojstva. To je potrajalo samo nekoliko sekundi, koje su mu se učinile mnogo duže zbog neke nagle želje da se pokrene i nešto učini. Ali dok je on još razmišljao šta bi u toj situaciji bio adekvatan odgovor na iznenađnu opasnost, njegov konj je uplašeno frknuo, jedna senka pored korala se pomerila

i pucanj, a odmah za njim i gnevan glas prolomili su tišinu. Blesak iz cevi pružio se kao plameni prst, tane je zviznulo i lampa u Dokovoj ruci se rasprska. Zapaljeni petrolej kliznuo je po podu i stigavši do zida, liznuo uvis. Plamen je začas bleštavo obasjao odaju i kuršumi su zazviždali.

Šerif Fenvej je sedeo oborene glave. Žaoka Džiliganovih reči bockala ga je kao bodljikava žica oko srca. Džiligan je bio lažov. Laura nikada ne bi gledala čoveka kao što je Konroj; ona nije bila takva žena. Džiligan je bio gad.

— Dole? — digao je glavu i ugledao Lili Getferi. Na ulici je vladala pomrčina, a on to nije ni primećivao. Kada je ušla, on se ispravio na stolici, pogledao kad je stavila zdelu sa jelom na sto i tek onda potražio rukom šibicu da zapali svetiljku.

— Sedeo si sve vreme u mraku? — Lili ga je ispitivački pogledala. — Šta nije u redu, šerife? Gde je Holidej? Pozvala sam ga na večeru ali on nije došao.

— Verovatno je u hotelu. Je li to za mene ili za Džiligana?

— Za tebe — rekla je žurno. — Ne bih nikad spremila hranu toj zmiji. Nerasporežen si što ti je Džiligan nešto rekao? Šerife, lud si ako obraćaš pažnju na reči tog lažova.

— Verovatno da jesam — odmahnuo je glavom i pokušao da se osmehne. — Rekao mi je da se Laura sastajala... sa Bretom Konrojem.

Lili je pobledela. Skrenula je pogled na hrpu sitnica razbacanih po stolu. — Stvarno, šerife, ti si potpuno neuračunljiv. Pogledaj samo, ov-

de je potrebno generalno čišćenje.

— Lili? Je li istina to što je rekao?

— Otkud bih ja to mogla da znam? — pogledala ga je i ponovo skrenula pogled u stranu. — Znaš i sam kakva je Laura. Mlada, vesela, uživa u društvu. Konroj je dolazio u vašu kuću, zar ne? I on i Bak Dejton.

Šerif je slegnuo ramenima. Pozivao je Konroja zato što je Laura to tražila. Bak mu je bio prijatelj koji je pokatkad navraćao. Lili je izbegavala istinu, odbijala je da mu da direktan odgovor.

— Reci mi, Lili, da li se Laura stvarno sastajala sa Konrojem? Reci mi otvoreno.

— Na to ti ne mogu odgovoriti. Moraćeš da pitaš Lauru — energičnim pokretom ruke stavila je zdelu sa jelom pred njega. — A sad prestani da razmišljaš o tome što je Net Džiligan rekao i jedi to pre nego što se ohladi. Ja idem kući, danas sam imala zamoran dan.

Izišla je i šerif Fenvej je ostao da zuri u prazan prostor. Može biti da mu se Laura više nikada neće vratiti. Možda je planirala da se nađe sa Konrojem i da zajedno pobegnu. Možda je Bak Dejton to saznao i ubio Konroja da to spreči.

Nije mogao da jede i mada je mrzeo Neta Džiligana, znao je da ga ne može držati u zatvoru bez hrane. Dol je računao da će ujutru morati da pusti Džiligana i sumnjao je da ga je boravak u zatvoru bilo čemu naučio. Uzeo je stoga zdelu, otključao ćeliju i zdelu spustio na pod. Džiligan je ležao opružen na ležaju i zurio u tavanicu. Kada je šerif ušao, on je nešto promumlao i seo.

— Šta je to? — zapitao je masirajući ranjenu ruku.

— Ništa važno — odgovorio je Fenvej. — Ovde je neko jelo za te-

be. Nisi ga zaslužio, ali, svejedno, nešto treba da jedeš.

— Znaš šta, šerife — rekao je Džiligan — ne možeš me ovde zadržati. Ne možeš me držati zatvorenog u ovoj smrdljivoj ćeliji. Moraš me pustiti, čuješ li?

— Zaveži Džiligane.

— Govoriću onoliko koliko hoću. Želiš li još da čuješ o tvojoj lepoj ženi? Želiš li da znaš gde se sastajala i šta su radili?

U šerifu Fenveju počeo se skupljati bes. Osetio je ukus gorčine u ustima. — Opominjem te, Džiligane, da držiš jezik za zubima. Zaveži gubicu, Džiligane.

— Sastajali su se u onoj maloj dolini iz koje se dolazilo na Konrojevo imanje. Ja sam ih često posmatrao. Milovali su se ležeći na travi. Video sam sve šta je posle bilo.

— Džiligane, ubiću te.

Džiligan se glasno nasmejao. — Zaista, šerife? Zar tako misliš da mi zatvoriš usta? Ne bi ti za to imao hrabrosti. Čovek koji ne može da ukroti svoju ženu, ne treba tako da govori. Šta će reći grad? Šta će reći ljudi kad saznaju?

Fenvej je izgubio kontrolu nad sobom. Skočio je napred, odgurnuo nogom zdelu sa hranom i pruživši ruke dograbio Džiligana za prsa košulje. Potegao je svom snagom, privukao ga sebi i snažno udario nadlanicom Džiligana po ustima.

Začulo se resko pucanje usana. Fenvej je ponovo zamahnuo i zadao udarac, ovoga puta pesnicom. Džiligan je pokušao da se otme i pružio ruku prema Fenvejevom revolveru. Fenvej ga je odgurnuo i Džiligan je tresnuo o zid.

— Rekao sam da ću te uhititi — kriknuo je Fenvej. — Sad ću to i učiniti.

Džiliganove oči zamutila je zbunjenostrah. — Ti si lud. Šta to misliš da uradiš? Dalje od mene!

— Pretvoriću te u kašu. Zauvek ću zatvoriti ta tvoja lažljiva usta.

— Nemoj! Čuj, žao mi je. Samo sam lagao, to je sve. Hteo sam da te bockam, šerife, ali ovo je ludo.

— Bori se kao čovek — Fenvej se odmakao korak i digao pesnice. — Bori se ili ću te svejedno prebiti.

Džiligan se zgrčio i stisnuo se uz zid. U čeliji je bilo mračno, ali je iz hodnika ipak dopiralo nešto svetlosti. Šerif je nasrnio i Džiligan je začuo njegovu muklo stenjanje, kao rezanje besnog spa.

Fenvej ga je zasuo kišom udaraca unoseći u svaki udarac poslednji atom snage. Metodično je zamahivao i svom snagom zarivao pesnice Džiliganu u stomak, prsa, lice, sve dok ga nije saterao u ugao. Džiligan je učinio jedan pokušaj da se odupre, ali je Fenvejev bes skršio njegov napor. Još jedan udarac u pleksus i drugi u lice, i Džiligan se srušio. Fenvej ga je podigao i nastavio da ga tuče, cepajući mu čvornovitim pesnicama usne, obrve, celo lice. Konačno, uprkos Fenvejevim naporima da ga zadrži na nogama, Džiligan se srušio na pod.

Prekoračivši preko zgrčenog tela, pljunuo je i izašavši iz čelije, zaključao vrata za sobom. Vrativši se do svoje kancelarije, uzeo je jednu limenu posudu i sa njom otišao do pumpe. Tu je hladnom vodom oprao lice i ruke, dopuštajući da mu hladna voda gasi poslednje iskre gneva. Onda se ponovo vratio u kancelariju, obrisao lice komadom ubrusa i zavio cigaretu.

Ukus duvana nije mu prijaio. Odacio je tek zapaljenu cigaretu i izašavši na ulicu, zatvorio vrata za sobom. Salun je bio blještavo osvet-

ljen i u prohladnu noć iz njega su dopirali buka i glasan smeh. Umornim korakom šerif je pošao trotoarom, širom raskrtilo leptir vrata i ušao unutra.

Dan je bio vrlo dugačak, pravi letnji dan, i većina gostiju bila je pijana. Mič Lensing je sedeo za stolom sa Prostrom i još dvojicom ljudi i igrao poker. Na stolu se nalazila boca sa viskijem, ali po sadržini se videlo da nisu mnogo pili. Kada je Fenvej ušao, Lensing ga je pogledao preko karata i Fenvej mu je uzvratilo namrštenim pogledom. Šerif Fenvej nije posvećivao mnogo pažnje Lensingu i nije ga bilo briga da li to neko primećuje. Okrenuo je leđa grupi igrača i prišao šanku.

— Šta je sa vašim rukama, šerife? — zapitao je krčmar, ali Fenvej mu nije ništa odgovorio. Prošao je pogledom kroz dimom ispunjenu prostoriju saluna i zapazio doktora za jednim stolom. Džoe Tribi je ležao presamičen preko drugog stola, nesvestan šta se oko njega događa. Fenvej je uzeo poručeno piće, sasuo ga žurno sebi u grlo i pružio čašu da je krčmar ponovo napuni.

Njegov pomoćnik za taj dan bio je Slim Loder. Slim ga je ugledao naslonjenog na šank i prišao da mu se pridruži. Kratko je klimnuo glavom šerifu i još kraće pogledao njegove ruke.

— Razgovarao sam sa sveštenikom — rekao je Slim. — On želi da zna kakve su vaše namere sa onim novinskim reporterom?

— Da ga sahranim — Fenvej je slegnuo ramenima. Šta bih drugo?

— Portir u hotelu reče da mu je sveštenik kazao kao vi treba da potpišete Hajdenovu umrlicu. Kaže da ćete morati da obavestite redakciju ili nekog drugog.

— Taj đavolji propovednik bi bolje uradio da gleda svoja posla. Ja mogu svoj posao da obavljam i bez njegove kontrole — Fenvej je ispio i drugu čašu. — Napisaću umrlicu i poslaću obaveštenje. A sad sam raspoložen da se napijem, i to upravo radim.

— Iz nekog posebnog razloga? — pitao je Slim uz osmeh.

— Da, imam razlog — Fenvejevo lice se smračilo i gnev ga je ponovo ščepao. — Net Džiligan. Dobro sam ga izgazio. Trebalo bi mu iščupati onaj lažljivi jezik iz usta.

Doktor Prouz ga je posmatrao i trgao se čuvši poslednje šerifove reči. Fenvej nije bio svestan da skoro viče. Smirio se i tišim glasom poručio još jedno piće. Doktor Prouz je ustao i nesigurnim korakom izašao na ulicu.

— Svašta je pričao — Fenvej je uvažavao Slima Lodera, znao ga je kao čoveka kome se može verovati. — Ti znaš kakav je on gad. Nije srećan ako nekoga ne bocka i vređa. Jednoga dana kad bude preteraao sa svojim brbljarijama, uveren sam da će dobiti metak u čelo. Nadam se da ću biti u blizini da to vidim.

VI

Tane je zviznulo pored glave Doka Holideja, odbilo se od metalne peći i zviždeći odletelo do police, odakle je oborilo dve prazne konzerve. Drugi metak zario se pored njega u drveni deo zida. Krajičkom oka ugledao je u mraku dve siluete koje su se pognute u trku približavale, a onda ga je jedan metak naterao da sagne glavu.

Vatra se počela širiti uz zid. Dok je pokušao da je komadom tepiha ugasi, ali je odustao od tog pokušaja kada mu je kuršum okrznuo vrh

uveta. Tanak mlaz krvi potekao mu je niz vrat i počeo vlažiti okovratnik košulje. Mašio se revolvera na bedru, istog onog revolvera kojim je samo ranio Neta Džiligana umesto da ga je pogodio u srce. Nanišanio je u magnovenju na siluete i prasak njegovog hica zaglušio je pucketanje vatre.

Dvojica napadača bili su već sasvim blizu. Nisu hteli namerno da pucaju sve dok nije zapalio svetiljku, čekali su da im cilj bude jasno osvetljen. Imao je sreću da je prvi kuršum pogodio svetiljku umesto njega. Svetiljka je još uvek gorela na podu, a iz nje je tankim mlazom i dalje isticao petrolej.

U magnovenju je nedaleko od prozora ugledao jedno rošavo lice i prepoznao Džiba Džiligana. Mora biti da su saznali da je odjahao iz grada, pa su mu postavili zasedu. Džib Džiligan i njegov brat Li žarko su želeli da mu se osvete za Neta.

Izvadivši maramicu, omotao je ruku i zgrabivši brzo svetiljku sa poda, izbacio je kroz prozor. Svetiljka je, kao meteor, u luku poletela kroz vazduh i pri udaru, uz bučan šum, plamen je ponovo buknuo. Dok je začuo nečiji užasnut krik i odjednom ugledao nečiju siluetu kao omotanu plamenom. Bio je to Li, poliven petrolejem iz bačene svetiljke, pretvoren u živu buktinju. Sa njegovog lica, kose i košulje lizali su vatreni jezici, a njegovi stravični krici prolamali su noć.

Holidej je zaprepašćeno zurio u plamenu siluetu i slušao njene očajničke krike i pozive za pomoć. Video je kada je Džib iskočio iza ugla kuće, potrčao za svojim bratom i uhvativši ga, počeo ga kotrljati po zemlji. Taj njegov pokušaj kao da je još više raspalio plamen i Džib je uzmakao da bi bespomoćno gle-

dao Lija, koji je vrištao i grčevito se bacakao.

— Upomoć! Pomozi mi, za ime božije! — vrištao je Li, ali mu je glas bio sve slabiji. Plamen se polako gasio, a odelo na njemu bilo je pretvoreno u pepeo. Nesrećnik je ležao kao crna garava zadimljena masa. Džib Džiligan je počeo proklinjati, a glas njegovog brata pretvorio se u slabo cviljenje.

Obuzet beskrajnom mržnjom prema Holideju, Džib se okrenuo i pošao prema kući. Žeđ da ubije obuzela mu je i srce i um. Prizor zapaljenog Lija, koji trči kao živa buk-tinja, bio je užasniji od svega što je do sada video. Došli su da se osvetite, da izravnavaju račune sa Holidejem, a sada je on to morao da učini sam. No, želja za osvetom postala je toliko jaka da je više nije mogao obuzdati.

— Holideje! — viknuo je Džib. — Ubiću te. Izadi napolje ako imaš trunke hrabrosti. Izadi i suoči se sa onim što te čeka.

Holidej je u ruci držao napunjen revolver. Uspeo je da ugasi vatru na podu i prostorija je sada bila u skoro potpunom mraku. Mogao je da razabere siluetu Džiba Džiligana, koji se približavao. Liovo glas se više nije čuo i pretpostavljao je da je on mrtav. Bila je to paklena smrt, ali Li je možda takvu i zaslužio.

Holidej mu je doviknuo. — Ako želiš da umreš, onda srljaš baš u tom pravcu. Uzmi tvog brata i gubi se odavde. Ja te neću zadržavati.

— U pravu si, nećeš — Džib Džiligan je zastao odmeravajući razdaljinu do kuće. Stajao je malo razmaknutih nogu, sa rukom iznad drške revólvera. — Spalio si mog brata, Holideje, i platićeš za to. Razneću ti glavu kuršumom.

— Vi ste to počeli — Holidej je vratio revolver u futrolu i prišao

vratima. — Počeli ste u gradu i došli ste ovamo da započeto završite. Čekali ste me u zasedi, ali vam plan nije uspeo.

— Hoćeš li izaći ili da ja dođem tamo?

Holidej je izašao pred kuću. Pored Džiba razaznao je Liovo telo, koje se još dimilo. Miris nagorelog mesa lebdeo je u vazduhu. Bledi mesec obasjavao je okolinu i pravio senku oko kuće i staje. Dok se kretao polako, smanjujući rastojanje u očekivanju da Džib učini prvi potez.

Bilo je suviše mračno da bi se sa sigurnošću moglo prosuditi kada će Džib Džiligan potegnuti revolver. Njegovu ruku dok je video samo kao nejasnu senku iznad drške revólvera. Razgibao je prste, spreman da potegne na Džibov prvi pokret.

Ostavši sam, Džib Džiligan se počeo preznojavati. Ovo nije bio način koji je želeo, ali su mu jad i gnev oduzeli svaku mogućnost rasuđivanja. Imao je Holideja spetljanog u kući. Mogao se prišunjati i zapaliti kuću, a posle toga posmatrati kako Holidej gori baš kao Li pre toga. Ali, sada je bilo kasno. Stajali su na brisanom prostoru, licem u lice, i samo jedan od njih dvojice otići će odatle živ.

— Možeš se povući — rekao je Holidej naslućujući njegovo kolebanje. — Ako želiš, možeš da odeš.

— Idi u pakao! — povikao je Džib i mašio se revólvera. Njegova šaka spustila se na dršku pištolja, sklopila se oko nje i povukla oružje uvis. Sipajući kletve podigao je pištolj i nanišanio.

Holidej je zakoračio u stranu, munjevito trgao svoj „kolt” i kuršum je pogodio Džiba Džiligana u prsa. Udar taneta okrenuo ga je kao čigru, revolver je planuo u njegovoj ruci, ali prerano. Opalio je sa kuka dok je padao na kolena. Protresao

je glavom da bi odagnao nesvesticu izazvanu naglim bolom i ustajući na noge, ponovo opalio na Holideja.

Holidej je osetio ujed vrelog olova na rebrima. Trgao se i njegov drugi hitac je promašio. Džib je ustuknuo, potražio pogledom zaklon i nesigurnim korakom otrčao do kolibe. Holidej je nanišanio po treći put, ali se Džiligan okrenuo i ponovo opalio.

Džiligan se srušio u kolibu. Koliba je bila mala i uzana, sa komadima konjske opreme razbacanim po podu i naslaganim drvima u uglu. Na jednom zidu visila je polica sa nekoliko kutija. Džib Džiligan je nije ni primetio. Krvario je iz rane na prsima i proklinjao bol koji ga je mučio. Zastavši pored vrata, okrenuo se i držeći revolver sa obe ruke, nanišanio. Video je Doka Holideja kako se približava i pritisnuo obarač.

Dok Holidej se sagnuo, izbegao kuršum i opalio. Revolver je grunuo i tane je zviznulo pored Džiliganove glave. Blesak i gromka eksplozija potresli su tlo. Koliba je eksplodirala uz zaglušujuću grmljavinu. Komadi drveta, opreme i Džiba Džiligana odleteli su visoko u mračno nebo.

Zatim su komadi počeli padati na zemlju.

U trenutku eksplozije Holidej se bacio na tlo i video kako se pred njegovim očima koliba razleće u paramparčad. To je eksplodirao dinamit koji je Bak držao za njegove potrebe... aktiviralo ga je svakako tane iz Holidejevog revolvra. Opušten na zemlji, Dok je rukama zaklonio glavu od komada koji su padali, a kada je kiša predmeta prestala, on je lagano ustao.

Bila je prošla ponoć i iz grada se nije čuo nikakav šum kada je Net Džiligan bolno ustao sa svog ležaja. Zadržao je jauk u grlu, jer su pri svakom pokretu bolovi bili neizdrživi. Jedno oko bilo mu je naduveno i skoro zatvoreno, a vilica ga je bolela kao da je polomljena.

Ležao je tako na ležaju, jaučući svaki put kada bi pokušao da se pomeri. Grad je u tišini spavao, Fenvej je bio negde napolju, a on u ćeliji sam. Možda je Fenvej mislio da je mrtav, a možda je zaključao ćeliju sa namerom da ga ostavi da umre.

Gde su bili ostali? Džib i Li? Obračali su da će ga izvući i zašto se još nisu pojavili?

Kliznuo je sa ležaja i puzeći kroz ostatke jela prosutog iz zdele, dopузao do rešetaka i provukao ruku da dohvati vrč sa vodom. Privukao ga je sebi i video da je prazan. Zastenjao je u očajanju zbog svoje strahovite bede.

U tome su se začuli laki koraci neke osobe koja se kretala hodnikom. Netu je srce prestalo da kuca. Znao je da je to šerif došao da ga dokrajči. Fenvej će ga ponovo tući i ovaj put će ga ubiti.

Svetiljka je spuštена na pod i ključ je zakloparao u bravi. Vrata su se škripeći otvorila i zatvorila, i Net Džiligan je pokušao da se zavuče ispod svog ležaja. Počeo je uplašeno cviliti i stenjati od bola kada su ga nečije ruke povukle nazad i okrenule na leđa. Užarene oči su ga gledale sa mržnjom i on je počeo preklinjati za milost.

— Molim te! Nemoj me više tući. Neću više nikada lagati, obećavam da neću. Kunem se... nemoj me tući!

— Tvoj jezik više nikad neće brbljati laži Džiligane — reči su

zvonile hladno kao led, hladnije od smrti. — Nećeš više pričati. Nećeš više lajati gadosti.

— Nemoj...! Oh, gospode, nemoj!

— Tvoj prljavi, otrovni jezik!

— Nemoj! — koleno mu je pritisnulo grudi i snažna ruka otvorila mu je vilice, a pri svetlosti svetiljke blesnuo je nož.

— Nema više pričanja, Džiligane, ni gadnih laži. Zaslužio si ovo što ćeš dobiti.

Džiligan je gledao samo na jedno oko, ali to što je video ispunilo ga je užasom. Kriknuo je, počeo se koprcati i rukama zgrabio ruku koja mu je otvorila usta. Dah napadača zapahnuo ga je mirisom viskija. Džiligan se borio svom snagom, ali malo snage mu je preostalo.

— Evo! — prsti su ga zgrabili za jezik i povukli ga napolje kao da je od gume. Nož je obavio svoj posao i krik je zamro prigušen u grlu Neta Džiligana.

Džiligan je ostao da leži na podu puštajući grlene krike i zureći jednim podnadulim okom u krvav komad mesa pored svetiljke. Urlikao je u sebi i umirao od straha, nije bio svestan da je na nekoliko santimetara od njegove slepoočnice zjapio crni otvor cevi naperenog „kolta“. Nije bio svestan ničega sem užasnog bola i životinjskog, nesavladivog straha.

Revolver je grmnuo. Tane se zarilo Netu Džiliganu u glavu, on se kratko trgao i život u njemu se ugasio.

— Spasen si muka — glas ubice postao je tvrdi. — Nikome više nećeš praviti nepravilike.

Šerif Fenvej je otvorio oči i zastenjao. U ustima je osećao gorak ukus

prevelike količine viskija i duvana. Dugo je zurio u tavanicu pre nego što je shvatio da leži na krevetu u svojoj kući. Ležao je potpuno obučen, čak sa čizmama na nogama. Košulja mu je na jednom mestu bila progorena žarom, a pored njega na podu nalazila se upola ispražnjena boca. Glava ga je bolela i čak pre nego što je pokušao da ustane, znao je da će ga mučiti mamurluk.

Spustio je noge na pod, ustao i posrćući otišao do kupatila. Hladna voda mu nije mnogo pomogla. Naložio je vatru u peći i skuvao kafu. Bilo je rano, tek pet i trideset na zidnom časovniku.

Danima već nije bio u svojoj kući. Boravio je uglavnom u šerifskoj stanici zbog toga što bi mu dolazak u kuću ponovo probudio uspomene na Lauru i povećao osećaj usamljenosti. Sa lončetom kafe u ruci prošetao je po kući. Ona je otišla i pitao se da li će se ikada vratiti. Možda je bio budala kada je mislio da ga devojka kao što je Laura može voleti. Možda je ono što je Net Džiligan rekao bilo istina i možda mu se ona iza leđa smejala.

Da li je Laura ubila Konroja? To pitanje uvrežilo mu se u glavi. Da li je nameravala da pobegne sa njim i bila prevarena? Da li se sve tako odigralo? Ona se spremala za putovanje u Los Anđeles. Možda je sa Konrojem ugovorila da joj se on na putu pridruži. Da li je Konroj izostao i da li se onda Laura vratila da ga ubije?

Zagnjurio je glavu u šake. Želeo je da je Dok Holidej ubio Neta Džiligana pre nego što je Džiligan otvorio usta. Želeo je da smogne snage i prestane misliti na to, ali nije mogao. Sklopio je oči i pred sobom ugledao njeno lice slatko i nasmejano, njenu plavu kovrdžavu kosu sa kapom kaćiperno nakrivljenom na

glavi. Izustio je kletvu na račun mrtvog Džiligana.

Spustio se ponovo na krevet i izvesno vreme odremao. Trglo ga je kucanje na ulaznim vratima i on je ustao da ih otvori. Pred vratima je stajao Slim Loder osmehnut, sa flašom u ruci.

— Mislio sam da će vam trebati nešto za razbijanje mamurluka — rekao je Slim i ispred njega ušao u kuhinju. Uzeo je dve limene šolje i nasuo ih žestokim pićem.

— Kako sam došao kući? — Fenvej je pažljivo uzeo šolju, srknuo viski i namrštitio se. — Do đavola, nikada u životu nisam popio toliko viskija.

— Ja sam vas doneo kući — rekao je Slim. — Urľali ste o Džiliganu, kleľi ste se da ćete mu išćupati jezik iz usta i da ćete mu prosvirati kuršum kroz glavu.

Fenvej se mrzovoljno stresao. — Koliko je sati?

— Osam. Jeste li doručkovali?

— Ne, ne bih ni mogao — odmahnuo je glavom. — Mislim da bi bilo dobro da odem dole i pustim Džiligana. Da bih ga zadržao u zatvoru, potrebna je mnogo teža optužba. A kad ga pustim, on će krenuti za Holidejem kao i njegova šugava braća.

— Možda ih Holidej može srediti? — upitao je Slim. — Juće je bio mnogo dobar.

— To je bilo juće — rekao je Fenvej nameštajući opasač. — Oni će se postarati da Holidej nema nikakvu šansu, najverovatnije će ga dočekati negde u zasedi.

Izašao je iz kuće praćen Slimom Loderom. Grad je već bio budan i ljudi su se kretali po ranom jutarnjem suncu. Metle su radile, a došlićari su sedeli na klupi ispred hotela. Fenvej je ugledao Mića Lensinga i prošao bez reči, ali se Lensing jedva ćujno nasmejao.

— Kako glava jutros, šerife? Pomalo teška, zar ne?

Fenvej je bez reči prošao, a Lensing se osmehnuo, ali nije rekao više ništa. Lensing je ustao, pogledao ih, a onda lagano pošao za njima.

Dok Holidej se pre jutra vratio u grad. Vodio je za sobom dva konja koji su pripadali braći Džiligan i na konjima dobro privezan sumorni teret. Ono što je od Džiba ostalo on je spakovao u jednu vreću, a na drugom konju crneli su se ugljenisani ostaci njegovog brata Lija.

Odjahao je direktno do šerifske stanice i pošto pred zgradom nije bilo nikoga, on je odveo konje iza zgrade i skinuo teret sa njih. Zatim je ušao unutra i izvesno vreme ostao da čeka pušći cigaru. Bio je umoran do iscrpenosti. U jednom momentu poželio je da se izvali u šerifovoj kancelariji, ali je zaključio da će mu krevet u hotelu više prijati. Ćim preda šerifu ostatke braće Džiligan, otići će da se odmori.

Počeo je razmišľjati o brani na Svensonovom imanju i prisetio se malobrojnog krda stoke Baka Dejtona. Bez sumnje da je iza toga stajao Lensing i Dok je odlučio da ga o tome ozbiljno pripita.

Zapitao se kako će Net Džiligan reagovati na vest o smrti svoje braće. Otišao je u dvorište do ćesme da se umije i kada se vratio u zatvorsku zgradu, zatekao je tamo Lili sa zdelom hrane. Bila je iznenađena što šerif nije u svojoj kancelariji i oduševljena što je Holidej tu da da sud o njenom kujanju. — Pretpostavljam da je otišao da spava kod kuće.

Holidej je okušao hranu i zadovoljno se osmehnuo.

— A šta je sa Džiliganom? — zapitala je. — Njegova braća mogla bi se uvući ovde i osloboditi ga. Nije isto kada je Dol tu.

— Možda se napio?

Ona je klimnula glavom. — Nešto je Džiligan rekao za Lauru. Taj čovek ima najpoganiji jezik koji sam ikada čula.

— Čuo sam ga i ja — Holidej je prestao da žvače i ozbiljno je pogledao. — Ima li istine u tome što je rekao? Da li je Laura Fenvej ševrdala?

Njeno ćutanje potvrdilo mu je da je to istina. Lili se ćuteći osvrnula po odaji, tražeći zdelu koju je sinoć donela, i čudila se što je nema.

— Kladim se da je dao hranu Džiliganu — lupnula je nogom. — Rekla sam mu da toj zmiji ne bih dala ni zalogaja. Pored mene, mogao bi da umre od gladi.

— Lili? Jeste li sigurni da je Laura Fenvej vodila ljubav sa Konrojem?

— Oni su se viđali — rekla je Lili kratko. — Ja sam gledala svoja posla, čovek ništa ne dobija ako gura nos tamo gde ga ne žele. A gde ste vi bili noćas?

Holidej joj je ispričao o braći Džiligan i ona je pobledela. Sela je i prinela ruku srcu. Nije bila toliko šokirana njihovom smrću, već načinom kako su završili život. Još uvek je bez reči sedela kada je ušao Fenvej praćen Slimom Loderom.

— Holideje! — iznenadio se šerif kad ga je video. — Otkuda vi ovde? Jeste li imali nekih neprilika?

Holidej je i njemu ispričao događaj sa braćom Džiligan i Fenvej je opsovao ne obazirući se na Lili. No, sreo je Lilin prekoran pogled i slegnuvši ramenima, izašao.

Naslonjen na ugao zgrade, žvaćući kraj cigare, stajao je Lensing. Videvši Holideja, žmirnuo je i pošao ukorak sa Fenvejem, koji se uputio u dvorište zatvora.

— Šta se desilo, šerife? — zapitao je Lensing. — Kakva je nevolja ovoga puta?

— Džib Džiligan i njegov brat Li. Pokušali su da iz zasede ubiju Doka Holideja i obojica su izgubili život.

— Do davola, gadno su prošli — izustio je Lensing videvši upola izgorelo Liovo telo i ono što je ostalo od Džiba. Osetio je na sobi oštar Holidejev pogled i bacivši cigaru na zemlju, ugasio je petom.

— Izgleda da je time sve rešeno — na Lensingovim usnama ukazala se senka osmeha. — Izgleda da je Dok Holidej zaista opasan onako kao što se priča. Trebalo je da braća Džiligan to uzmu u obzir.

Holidej je zagrizao donju usnu i odmerio Lensinga. Šerif je pokrio ostatke i oprao ruke. Suviše mnogo viskija, u sprezi sa mučnim prizorom, izazvalo je kod Fenveja mučninu u stomaku. Uzdahnuo je duboko, a Dok Holidej je prišao bliže Lensingu.

— Noćas sam projahao pored ranča Baka Dejtona — rekao je Dok. — Bili ste u pravu što se tiče potoka, u njemu jedva da ima nešto vode. Na ranču takođe ima vrlo malo stoke.

— Šta možete? — osmeh na Lensingovim usnama i dalje je ostao. — Mislím da taj ranč nije tako dobar kao što je Dejton mislio. Možda je trebalo da ga proda i svega ovoga ne bi ni bilo.

— Ranč je dobar — Holidej ga je značajno pogledao. — Vode bi bilo dosta da je neka zmija nije zajazila. Prošle noći jahao sam uz potok sve do Svensonovog ranča. Zna li šta sam našao? Možete li pogoditi?

— Nemam nikakvu predstavu — Lensing je kratko odmahnuo glavom. — Nisam bio tamo od Svensonovog odlaska.

— Tamo sam našao mnogo više stoke nego što je Svenson nekada imao.

— Nameravao sam da ranč učinim rentabilnijim. Travu treba iskoristiti.

— I vodu takođe — Holidej je blesnuo očima i pogledao Lensinga. — Utvrdio sam da je potok zajažen. Digao sam branu u vazduh. Vaš plam nije uspeo, Lensing, a ako probate da ponovo izgradite branu, upašćete u veću nevolju nego što mislite.

— Da li vi to mene optužujete da sam izgradio branu? — Lensing se isprsiio i kratko pogledao šerifa. — Šta vi to hoćete da kažete? Da planiram da rančere oteram sa njihove zemlje?

— Baš to — Holidejeva ruka počivala je blizu drške njegovog „kolta“, spremna ako zatreba. — Vi kažete da ne znate ništa o toj vodojaži. Možete reći da ju je Svenson izgradio pre odlaska, ali mene nećete prevariti. Ja znam šta vam je cilj i suprostaviću vam se. Pogledaću po danu žigove stoke i ako nađem stoku sa Dejtonovim žigom, optužiću vas za krađu.

VII

Stajali su licem u lice, sjajnih očiju, ispunjeni netrpeljivošću. Šerif je prišao, stao između njih i spustio ruku Holideju na mišicu. — Nemojte mu mnogo reći, Holideje — rekao je Fenvej. — Ako znate još nešto na teret ovog gospodina, onda to sačuvajte za pravi trenutak.

Lensing se namrštio i zaustio da nešto kaže, ali ga je prekinuo prodoran vrisak koji se začuo iz zatvora. Fenvej je izustio kletvu i okrenuvši se, potrčao praćen ostalima. Iz zatvora se ponovo začulo vrištanje.

Posrećući, kroz hodnik je dotrčala Lili bela kao kreč, pridržavajući se za zid. Fenvej ju je prihvatio i prodrmusao u pokušaju da je vrati razumu. — Šta se desilo, Lili? Šta si radila tamo u zatvoru?

— Tražila sam moju zdelu — glava joj se klimala kao na gumenom vratu, a oči su joj bile razrogačene od užasa. — Tamo je Net Džiligan. Oh, Dole, ono je užasno! — Fenvej ju je spustio na stolicu. Mič Lensing je odlučnim korakom ušao u hodnik i zastao pred otvorenim vratima ćelije. Široko otvorenim očima zurio je kratko vreme u leš, krvlju napunjena usta, jezik koji je ležao na podu u bari krvi i „kolt“ sa nešto dužom cevi odbačen pored njega.

Lensing je zakoračio u ćeliju i vrhom cipele okrenuo telo na leđa. Fenvej i Slim Loder su ušli za njim. Holidej je ostao napolju pridržavajući uplakanu Lili Getferi.

— Sve je u redu, Lili — govorio joj je. — Smiri se.

— Nije sve u redu, ono je strašno — zastenjala je i odmahnuła glavom. — Net Džiligan je mrtav. Vi ste bili ovde noćas ili jutros, i možete pomisliti šta će ljudi reći? Reći će da ste ga vi ubili. Reći će da ste usmrtili svu trojicu braće Džiligan.

Njene reči doprle su do njegove svesti. Kada je došao u šerifsku stanicu, šerifa nije bilo. Prema tome, Džiligan je morao biti mrtav mnogo pre nego što je on došao.

Lili je nastavila da plače. Holidej je čuo glasove iz Džiliganove ćelije, Fenvejev glas i glas Miča Lensinga, oba u sve višim gnevnim tonovima.

— Kažem vam da govorite gluposti! — vikao je Fenvej. — Holidej nikada ne bi učinio tako nešto. On bi Džiligana pobedio u poštenom obračunu. Ovakvu stvar ne bi učinio.

— „Kolt” Baka Dejtona je na podu. Džiligan je ubijen tim revolverom. A vi ste revolver dali Holideju.

— On ga nije uzeo! — vikao je i dalje Fenvej. — Ostavio ga je ovde i odjahao.

— To potvrđuje samo vaša reč, Fenveje. Vi ste hteli da zaštitite i starog Dejtona, a sada to činite za njegovog prijatelja. Postaraću se da vam to ne upali.

Lilino vrištanje privuklo je gomilu ljudi. Oni su stajali pred vratima i osluškivali viknu iz zatvora. Džoe Tribi je ušao u odažu, ratoborno pogledao Holideja i načuljio uši da čuje svaku reč.

— „Kolt” Baka Dejtona — u Tribijevoj konfuznoj glavi to je nešto značilo. — Još jedno ubistvo? Taj ukleti pištolj usmrtio je još nekoga? Kao da mu je stari Dejton došapnuo šta da čini? Ili je možda pištolj našao rukovaoca u mladom Holideju?

— Mister Holideje — rekla je Lili užurbano — najbolje bi bilo da ođete. Bežite iz ovog grada što pre možete. Lensing neće pustiti da se ovo olako završi, pritiskaće šerifa sve dok vas ne uhapsi.

Holidej je odmahnuo glavom. Tribi je posrćući pošao ka ćeliji. Prost je ušao unutra, oštro pogledao Holideja i naslonio se na zid, a Lensing je u tom trenutku izjurio iz ćelije.

— Holideje! — povikao je Lensing. — Tvrdim da ste svu trojicu

braće Džiligan hladnokrvno ubili. Kažem vam jasno i glasno da ćete zbog toga visiti!

— Onda suviše mnogo govorite, Lensing — Holidej je pustio Lili i spustio ruku do drške svog šestometka. Izvio je prezrivo usne. — Vi ste kao i Net Džiligan. Ne znate kada je vreme da zatvorite gubicu.

Šerif Fenvej se ponovo umešao među njih. Mamurluk ga je bio prošao i oči su mu sijale, a lice mu se rumenilo od uzdržavane ljutine. Tribi je šepajući došao za njim i Fenvej ga je odgurnuo u stranu.

— Znam ja svoj posao — grmnuo je Fenvej. — Neću dozvoliti da me takvi kao vi provociraju.

Vrata ćelije su bila otvorena. Lensing je digao glavu i podigao glas do stepena kada su ga svi na polju na trotoaru mogli čuti. — Vi ste sinoć bili pijani, šerife. Znam bar dvadeset ljudi koji će se na to zakleti. Bili ste u salunu sa vašim zamenikom i ostavili ste uhapšenika bez straže. Svako je mogao ući unutra.

— Ako sam bio pijan, to je moja stvar.

Lensing je držao u ruci Dejtonov pištolj. Digao ga je uvis da ga svi vide, a onda ga stavio na sto. — Vi ste bili pijani, šerife — ponovio je. — I ne samo to, nego ste ostavili ključ ćelije tako da ga Holidej može naći. Holidej je ubio Džiba i Lila, a onda dojahao u grad do kraja i Neta. Izvršio je tri umišljajna ubistva i zbog toga treba da visi.

— Ostavio sam ključ tamo gde uvek stoji — promucalo je Fenvej. U mom stolu.

— Je li sto bio zaključan?

— Nije, nije bio zaključan. Čuo sam sve što je od vas trebalo da čujem, Lensing. Vi smatrate da ste neka marka, došli ste ovamo i naterali Dena Properta da vam proda

ranč. Onda ste kupili i Svensonov ranč, i sada njuškate svuda gde možete da prigrabite još nešto. Uobrazil ste da ste svemoćni. Ja sam šerif ovoga grada i vodim stvari onako kako ja mislim da ih treba voditi.

— U tome i jeste nevolja — nadovezao se Lensing ogorčeno. — Možda ste suviše dugo šerif.

— Prekinite obojica! — Lili Getferi je do tada ćutala. Pošto se rasprava nastavila i temperatura počela rasti, Lili je zaključila da može učiniti samo jedno. Zgrabila je revolver Baka Dejtona i uperila ga pravo Lensingu u srce.

— Mister Holideje — naredila je Lili. — Učinite kao što sam vam rekla. Ako se neko makne da vas spreči, ja ću prosvirati Lensingu metak kroz srce.

Holidej ju je pogledao i shvatio da ozbiljno misli. Ali, nije želeo da beži. Bekstvo bi bilo isto što i priznanje krivice. No, ipak, znao je da će Lensing dići grad na noge i da će ga obesiti. Imao je već jednom priliku da vidi gomilu spremnu za linč i znao je da mu šerif Fenvej ne bi mogao pomoći ako do toga dođe. U nekoliko sekundi razmišljanja odlučio je da poslušati Lili.

Izvadio je revolver iz futrole i pošao napolje, a gomila na trotoaru napravila mu je put. Čuo je Fenvejovo nemoćno proklinjanje, ali iz unutrašnjosti zatvora ništa drugo nije se čulo. Pretpostavljao je da će Lili držati Lensinga na nišanu sve dok ne bude sigurna da je dosta odmakao, a znao je da će Lensing imati dovoljno respekta prema zapetom pištolju i da neće ništa rizikovati.

Ušao je u dvorište, bacio sedlo na leđa svog konja i brzo pritegao kolam. Kada je iz pravca zatvora začuo komešanje i prasak pištolja, bio je

već na izlazu iz grada. Podbo je konja petama i životinja se pružila koliko je više mogla, jureći prerijom brzo kao oblak nošen vetrom.

— Lili — rekao je Fenvej — ti si prokleta stara budala.

— Ja sam neuračunljiva stara žena — priznala je ona držeći i dalje Lensinga na nišanu. — Uvek sam bila takva. Da se nisam umešala, ti bi obesio Baka Dejtona, a sada bi isto učinio sa njegovim prijateljem. Holidej nije ubio Neta Džiligana, a i ako jeste, to ne bi bio zločin. Džiligan je zaslužio da umre.

Za to vreme Prost se neprimetno šunjao duž zida, sve dok nije bio dovoljno blizu da učini odsudan skok. Doviknuvši Lensingu, bacio se na Lili. Krajičkom oka Lili ga je primetila i mahinalno se okrenula da ga dočeka. Prost je grunuo u nju, ona je pala i metak iz revolvera zario se u tavanicu. Lili je zamahnula noktima prema njegovom licu kada joj je Prost istrgao revolver, a kada ju je on grubo digao sa zemlje, ona se počela bacakati nogama.

— Holidej je pobegao! — doviknuo je Lensing Prostu. — Ne gubi vreme sa tom starom vranom, nego organizuj poturu i kreni za njim.

Lensing je istrčao na ulicu vičući ljudima da mu se pridruže. Holidej je sada bio njegov glavni protivnik, on je uništio vodojažu i primetio krađu stoke. Holidej je morao biti uklonjen.

— Dok Holidej je ubica! — vikao je Lensing. — Šerif pokušava da ga zaštiti, baš kao što je hteo da zaštiti i Baka Dejtona. Ako se budemo dvoumili, i Holidej će nam pobeći.

— On je opasan ubojica — Tribi se pijano ljuljao. — Koliko je ljudi do sada ubio? Niko ne zna koliko!

Fenvej je opsovao i pokušao da se glasno suprostavi Miču Lensingu. Ali, mogao je taj trud sebi da uštedi. Ljudi su već trčali po svoje konje i gomila na ulici je bila sve veća. Dok Holidej je za njih bio čovek istog kova kao i Bak Dejton, i Lensing se trudio da im to što više utuvi u glavu.

Fenvej je pohitao da pojaše svog konja, okružen ljudima koji su žurili ka gradskoj štali. Oči tih ljudi bile su sjajne, a lica crvena, bili su zahvaćeni groznicom linča. Fenvej ih je odgurnuo s puta, osedlao konja i poveo ga preko ulice do svoje kancelarije.

Lili ga je uhvatila za ruku. — Zar ideš za njima?

— Moram — šerif se otrgao iz njene ruke i vinuo se na konja. — Ako uhvate Holideja, obesice ga na najbliže drvo. Lensing će se za to postarati.

— Zašto? — pogledala ga je uplašeno. — Zašto Mič Lensing toliko želi da obesi Holideja?

— Mislim da znam zašto — progundao je Fenvej. — Možda to neće biti lako dokazati, ali ja ću ipak pokušati.

Slim Loder se pridružio Fenveju čutke sedeći na svom konju, mada je mnogo šta imao na umu. Slim se sećao izubijanog tela u ćeliji, sećao se šerifovih oguljenih pesnica i Fenvejevog priznanja da je dobro pretukao Neta Džiligana. Šerif Fenvej je prošle noći bio pijan. Slim mu je pomogao da dođe kući. Pitao se sada nije li šerif bio manje pijan nego što je to izgledalo i nije li se Fenvej možda još jednom vratio u zatvor da zauvek iskali svoj gnev na Džiligana.

Slim je pokušao da iz glave oda-gna te misli, ali one su uporno odbijale da odu. Kada su pojahali, Lili je uzmakla korak nazad i Slim je pošao za šerifom sa borom duboko urezanom na čelu.

Uz tutanj mnogobrojnih kopita pod kojima se dizao oblak prašine, potera je izjahala iz grada. Lensing je preuzeo vodstvo dižući se neprestano u uzengijama da bi osmotrio predeo pred njima. Ugledao je jednog konjanika koji se brzo približavao liniji drveća i pokazao rukom u tom pravcu.

Konjanici su zarili mamuze u bokove svojih konja, polegali pokonjskim vratovima i krvožednih izraza lica pošli u lov na čoveka. Presekli su preko ravnice jureći kao čopor lovačkih pasa željnih da stignu i rastrgnu plen. Neki od njih, znali su Holideja, a neki su ga poznavali samo po čuvenju. No, za sve njih on je bio ubica, zec koga je trebalo uhvatiti, čovek za vešanje.

Oblak prašine ih je gušio, ali oni nisu obraćali pažnju niti na prašinu niti na vrućinu. Staklastih očiju prikovanih za begunca, odmeravali su rastojanje koje se postepeno smanjivalo. Približavali su mu se i pištolji su počeli da prašte.

Šerif Fenvej je povikao da prekinu paljbu, ali niko ga nije slušao. Jahao je bléd u licu, nošen talasom mahnitih konjanika, zbijajući se je besmisleno pokušavati zaustaviti taj talas. Kao Lensing i ostali, i on je pogledom pratio begunca, zapažajući kako se njegov konj penje uz okomito brdo, a zatim nestaje na drugoj strani. Dobacio je jedan kratak pogled Loderu, ali ovaj ništa nije rekao, a da je i rekao, verovatno bi topot kopita zaglušio njegov glas.

Fenvej je stisnuo usne. Naslutio je da je Loder zabrinut i pretpostavljao je i zbog čega.

Holidej je čuo topot kopita i pogledavši preko ramena, video poturu. Njegov konj bio je umoran. Životinja je davala sve od sebe, ali dok je znao da neće proći dugo, a njegov konj će biti toliko zaduван да će morati da zastane i odmori ga.

Pred sobom je ugledao jedno brdo i prešavši preko njega, presekao je prema zapadu, u pravcu Svensonovog ranča i linije drveća koja je označavala granicu njegovog imanja i korito potoka. Konj pod njim je dahtao, ali je držao tempo. Iza njega povremeno su praštali pištolji, ali kuršumi nisu dostizali do begunca. Bila je to samo sporadična paljba, ali ipak dovoljno da ulije novu snagu njegovom umornom konju i podstakne ga na veći napor. Životinja je ubrzala trk i kada je stigao do drveća, potera je bila nešto zastala.

Potok je tekao pred njim presijavajući se na suncu. Dok je poterao konja niz obalu i prskajući hiljade kapljica vode, prešao na drugu stranu, do gustog šumanka na obali. Ako je namjeravao da se dočepa Svensonovog ranča, sada je to bio trenutak da zavara poturu. Sjahao je s konja, poveo ga u žbunje i pritisnuo mu nozdrve rukama, a u tom momentu potera je u trku zagazila u potok i izbila pred njega na drugu obalu. Kao što se nadao, goniodi su nastavili trk i projurili pored njega.

Sačekao je da se potera udalji, a onda poveo svog konja istim putem nazad do potoka. Sišavši niz obalu,

zagazio je u vodu da ne bi ostavio trag i otkrio pravac kojim je pošao. Voda je bila hladna i dosezala mu je skoro do pojasa. Dok je otpasao opasač i prebacivši ga preko jabuke sedla, nastavio je koritom potoka puštajući svog konja da se izduva. Nekoliko puta čuo je konjanike i sakrio se uz obalu potoka ili pod granje vrba koje su se nadnosile nad koritom potoka, ostajući tu sve dok se glasovi nisu izgubili u daljinu.

Računao je da će posle izvesnog vremena goniodi odustati od potere. Dan je bio suviše vreo za naporno jahanje i gonjenje senki. Lensing će ih terati onoliko dugo koliko bude mogao, ali će razum konačno prevladati. Fenvej će ulučiti šansu da kaže svoju reč i vratiće ih u grad.

Iz korita potoka izašao je blizu ranč kuće Dena Properta. Tamna linija na koritu potoka pokazivala je nivo do kojeg je voda doprla u prvom naletu posle razaranja vodojaže. Tu i tamo komadi zemlje bili su odronjeni i na jednom mestu u potoku formiralo se malo ostrvo.

Holidej je poveo svog konja uz obalu i izašavši, osvrnuo se oko sebe. U blizini je pasla grupa goveda, ali inače nije bilo drugog znaka života. Poveo je svog konja do kuće i svezao ga blizu verande, u senci jednog pamukovog drveta. Tako životinju iz daljine niko neće videti, a biće mu ipak blizu ako zatreba.

Prešao je preko verande i pokušao da otvori vrata. Vrata su bila zaključana i on je obišao oko kuće, sve dok nije našao prozor sa pokvarenim zasunom. Digao je okno, prebacio nogu preko okvira prozora i spustio okno za sobom. Nije tačno znao šta traži niti da li će nešto naći, ali imao je na umu da je Lensing najpre kupio Propertov ranč.

Den Propert je bio udovac kao i Bak Dejton, i Holidej je nekoliko puta dolazio na njegov ranč. Kuća je bila ista onakva kakve je se sećao. Stari rasklimani nameštaj u njoj i isti izlizani i otrcani tepisi na podu. Izbleдела fotografija Denove žene još uvek se nalazila na zidu, a pored nje na drvenom klinu visio je stari Denov šestometak u izlizanoj futroli.

Holidej je pogledao revolver i zapazio prašinu na oružju, kojeg je inače bilo svuda u kući. Propertova kuća bila je ista kao i Svensonova, napuštena, nalik na praznu ljusku. Stari Den ju je sigurno napustio ostavivši sve sem odela koje je imao na sebi.

Holidejev pogled ponovo se zadržao na revolveru. U kući je vladala grobna tišina prekidana samo povremenim škripanjem drvenog poda pod njegovom težinom. Čudno da je Den otišao ne ponevši sa sobom čak ni svoj revolver, obzirom da je Denu Propertu taj revolver bio isto toliko važan kao Baku Dejtonu njegov veliki „kolt”. Dozvao je u mislima Denovu sliku sa tim revolverom pripasanim nisko na bedru. Kako mu je Bak pričao, Den i Bak bili su zaista par opasnih pustahija. Dok se osmehnuo i postavio pretresanje kuće.

Samo u jednoj prostoriji bilo je tragova nedavnog boravka, i to je bila kuhinja. Konzerve hrane poređane na polici bile su pokrivene istim slojem prašine kao i svi drugi predmeti u kući i Holidej je zaključio da su one tu od onog dana kada je Den napustio svoj dom. Ali, na stolu se nalazilo neoprano posuđe, i na njemu prašine nije bilo. Neko je dolazio ovde i pripremao hranu, možda čak nekoliko puta sudeći prema broju tanjira, jer je svaki put

bio upotrebljen nov tanjir umesto starog, upotrebljenog.

Verovatno Prost, pomislio je Dok. Onda se zamislio. Možda to uopšte nije bio Prost, možda je to bio Bak. Moguće je da se stari rančer nije uputio prema granici i da se još uvek nalazio u okolini. Bak Dejton je sigurno poznao Propertov ranč isto tako dobro kao sopstveni. Možda se skrivao ovde pred nosom grada, čekajući šansu da sazna ko je stvarno ubio Breta Konroja.

Holidej je nastavio da niže pretpostavke. Možda je, pokušavajući da nagovori Breta Konroja na prodaju, to učinio Lensing onog trenutka kada je Konroj odbio da sa njim zaključuje posao. I Laura Fenvej je mogla ubiti Konroja. Ili, šerif, Holidej je tiho izustio kletvu. Mogućnosti je bilo previše.

Vratio se nazad u predvorje, ušiju načuljenih da čuje svaki šum, ali šumova nije bilo. Još jednom se njegov pogled vratio na stari šestometak Dena Properta i duboka bora urezala se u njegovo čelo. Izvukao je revolver iz futrole i odmerio ga u ruci. Bio je to „kolt” sa nešto dužom cevi, kao i onaj koji je imao Bak Dejton. Ipak je bilo čudno da je Den Propert napustio kuću, i da sa sobom nije poneo revolver do kojeg mu je inače bilo mnogo stalo.

Holidej je izašao istim putem kojim je ušao, zatvorio prozor za sobom i vinuo se u sedlo. Mahinalno je usmerio konja ka ranču Baka Dejtona.

VIII

Jašući kroz noć, pitao se kuda da pođe. Sam, bez prijatelja, sa potezom za petama, bio je u vrlo teškom položaju, iz kojeg nije video

izlaz. Mogao je istina, napustiti oblast Bedford sa dosta izgleda da pređe granicu države, ali to rešenje nije mu se dopalo. Bez obzira na neregularnu optužbu, za njim bi bila verovatno izdata poternica, a sem toga nije hteo otići dok ne rasčisti zagonetku Konrojevog ubistva. Morao je, dakle, ostati u blizini Bedforda i raditi na raskrinkavanju onoga ko je celu igru isplanirao. No, za ostanak u pokrajini bio mu je potreban neko ko će ga podržati i Dokove misli nesvesno su skrenule do Rut Konroj. Da li je mogao da očekuje njenu pomoć? Sudeći po zagrljaju posle okršaja sa Netom Džiliganom, činilo se da mu je naklonjena, čak više nego što je to bilo verovatno. Da li je moguće da je Rut prema njemu gajila naklonost kao i on prema njoj? Njeni pogledi govorili su da nije ravnodušna prema njemu, ali da li će se zbog topline svojih osećaja izložiti opasnosti i doći u sukob sa zakonom zbog njega? Odmahnuo je glavom i slegnuo ramenima. Budućnost će to pokazati.

Zanet u misli nije ni primetio da je stigao do Dejtonovog ranča. Kada je projahao pored ostataka šupe i staje sa namerom da nastavi prema ranču Konrojevih, vladao je potpun mrak i sasvim neočekivano zaustavio ga je neki glas.

— Ni makac, Holideje. Ruke uvis i ostanite gde ste.

U dubokoj senci odblesnula je cev revolvera i Dok je zaključio da ne preostaje drugo nego da posluša. Glas mu je zvučao poznato, ali to nisu bili ni Lensing ni šerif, a u blizini nije bilo znakova potere.

— Imam poruku za vas, Holideje — dodao je glas. — Mis Konroj vam poručuje da bi želela da vas vidi.

— Ko ste vi? — zapitao je Dok zureći pred sebe.

— Ja sam Vilks — nepoznati je koraknuo napred i Holidej ga je sada mogao bolje osmotriti. — Sreli smo se kad ste doputovali, sećate li se?

Holidej se setio znojavog ozbiljnog čoveka sa ožiljkom na licu, i susreta sa naperenom puškom. Vilks je bio jedan od Konrojevih kauboja, postavljen da čuva ogradu.

— Čuli smo šta se desilo — nastavio je Vilks. — Čuli smo za braću Džiligan i poteru za vama. Mis Rut je pretpostavila da ćete možda naići ovuda, pa mi je rekla da vam prenesem njenu poruku ako se pojavite. Pretpostavljao sam da je ovo najbolji način da vas oslovim, a da ne rizikujem da me slučajno ustrelite.

Vilks je vratio revolver u futrolu. — Nisam hteo da palim svetlo, jer sam smatrao da je tako bolje — rekao je. — Vi znate put do ranča. Ja idem u grad. Kada se vratim, reći ću vam šta se tamo događa.

— Hvala — Holidej ga je ispratio pogledom do drveća pored staje, sačekao da pojaše konja i da ga kasom potera u pravcu Bedforda. On sam, pak, uputio se odmah zatim prema Konrojevom ranču.

Prešao je preko dela ravne prerije i došao do ograde. Onaj deo ograde koji je oborio pri odlasku u Bedford, bio je uklonjen, i računao je da je to po instrukcijama Rut Konroj učinio Vilks. Nastavio je da jaše duž doline, zaustavljajući povremeno konja da bi oslušnua. Nikakav šum nije remenio tišinu i nije zapazio ništa što bi moglo predstavljati pretnju.

Nastavio je da jaše sve dok pred sobom nije ugledao žmirkanje svetlosti i malo zatim pred njima se pojavila silueta Konrojeve ranč kuće sa velikim granatim drvećem i pomoćnim zgradama razbacanim oko

nje. Spavaonica za kauboje počivala je u mraku i Dok je pretpostavljao da su kauboji verovano otišli u grad da ugrabe svoj deo uživanja. Svetlost koju je video dopirala je iz Konrojeve dnevne sobe i privezavši konja za stub pored verande, Dok je prišao vratima i zakucao.

Začuo je lake žurne konake i ispod proreza vrata ugledao tračak svetlosti. — Ko je? — čuo se Rutin usplahiren glas.

— Holidej! — vrata su se odmah otvorila. Rut je pružila ruku i uvukla ga unutra, zatvorila i zaključala vrata za njim i pokretom ruke pozvala ga da pođe za njom u dnevnu sobu. Ušavši u sobu, spustila je lampu na sto, navukla teške zavese na prozore i okrenula se prema njemu.

— Mister Holideje, čula sam za braću Džiligana — govorila je usplahireno, a pri žutoj svetlosti izgledala je bleđa u licu. — Možete ostati ovde. Niko se neće setiti da vas ovde traži, a ako ipak dođu, ja ću vas sakriti — gledala ga je odlučno, prkosno dignute glave.

Dok Holidej se odjednom osetio bezbedan i spokojan. Mada ni u jednom momentu nije pao u očajanje, pa čak ni kada mu je potera bila za petama, težina položaja izazivala je u njemu izvesnu meru nespokojstva i nagrizala njegovo uobičajeno samopouzdanje. Sada je osetio olakšanje koje oseća moreplovac kada posle bure uplovi u mirnu luku. Pogledao je Rut, koja je stajala pored prozora, vitka, skladna, sjajnih očiju, sa izgledom osobe zadovoljne svojom ulogom u opasnoj zaveri, osobe spremne da se za nekog žrtvuje. A taj moko bio je on. Obuzeo ga je val topline i želja da zagri to skladno, izazovno izvajano telo, u kome se skrivala prkosna i samopregorna duša. Prišao joj je i uzevši

je za obe ruke, privukao sebi. Ona se nije oduprla njegovom zagrljaju i Dok je nežno spustio usne na njene. Bio je to samo predznak bure koja je dolazila, prva kap kiše koja nagoveštava pljusak. Odmakao je glavu i zagledao se u njene sjajne i radosne oči, a ona se podigla na prste i dala mu kratak poljubac vrhovima usana.

— Jesi li gladan? — šapnula je.

— Da, tebe — promrmljao je Dok, ali se ona nasmejala i izvila iz njegovog zagrljaja.

— Pripremiću ti nešto za jelo — rekla je i zapalivši drugu svetiljku, ponela je u kuhinju.

Pošao je za njom i namestivši se u stolicu, počeo da prati svaki njen pokret. Ona je pripasala kecelju, zategla vrpcom kosu na potiljku i zavrnila rukave do iznad lakata. Rukama oblim i opaljenim suncem zamesila je testo za uštipke, koje je stavila u veliki crni tiganj na vatri. Dok je radila, povremeno je pogledala u njegovom pravcu i svaki put bi joj na obrazima izbili sitni pečati rumenila izazvanog zadovoljstvom.

Rut je pripremila kafu, podgrejala pasulj sa šunkom i zajedno sa uštipcima sve to stavila pred njega. Sve vreme ni ona ni Holidej nisu pomenuli Džiligana, poteru, niti bilo šta iz stvarnosti oko njih. Kada je završio sa jelom i zapalio cigaru, Dok ju je pogledao i spustio ruku na njenu. Ona je nije povukla. Onda ju je on privukao sebi na krilo i obgrlio je rukama. Pod prstima je osetio nabore njene haljine i nagoveštaj glatke kože sakrivene tankom tkaninom, a na krilu toplinu i čvrstinu njenog zaobljenog tela. Njen ženstveni miris počeo ga je zanositi i on je zaronio usnama u razrez njene bluze. Nekoliko trenutaka ona se predala užitku tog drskog čulnog poljupca, a onda se odvojila

od njega uz dubok uzdah blizak stenjanju. — Ne, nemoj, suviše sam napeta zbog svega. Muči me što ne znam...

Holidej je s naporom stisnuo i otvorio očne kapke, kao da se s mukom budi iz sna. — Nisam ja ubio Neta Džiligana — rekao je to kratko, znajući da je već čula kako je i zbog čega optužen. — Ne znam čak ni kada se to desilo, ali mora biti da je Džiligan već bio mrtav kada sam ja došao u šerifsku stanicu.

— To je moglo učiniti tuce drugih ljudi — Rut je pokupila posude i prelila ga vrelom vodom. — Mogla bih nabrojati bar toliko njih koji su želeli smrt Neta Džiligana.

— Možeš li nabrojati isto toliko sumnjivih za smrt tvog očuha? Neke druge ljude sem Baka?

Brišući posude, ona je zastala zamišljena. — On nije bio popularan — rekla je obazrivo. — Znam da je jurcao za ženama. Radio je to čak i za života moje majke. Ponekad mislim da ju je to ubilo, da je umrla slomljena srca jer ga je mnogo volela.

— Da li je vodio ljubav sa Laurom Fenvej?

Ona je pobledela i telom joj je prošla drhtavica. — Nekoliko puta su se sastajali. Svadala sam se s njim one noći pre nego što je ubijen. Bila je to teška svada, Dok. Počeo je zbog ograde, a završilo se Laurom Fenvej.

Nastavila je predano da čisti posude trljajući ga kao da ga riba. — On je hteo da proda ranč Miču Lensingu. Otkrila sam tada da je već potpisao neke dokumente o prodaji. Lensing je došao ovamo i bio vrlo učitiv. Objasnio nam je da ima grdnu gomilu novca koju želi da investira i da je već kupio Propertov i Svensonov ranč. Rekao je tada kako želi da kupi što više zemlje i da je

spreman da plati vrlo povoljnu cenu.

— Da li je Konroj mogao prodati ranč bez tvog odobrenja?

— Ne — odmahнула je glavom. — Ali, on nije sasvim razumeo uslove postavljene majčinim testamentom. Sve dok se ne oženi, Bret je imao pravo da sa mnom deli profit. On je to razumeo, to sam sigurna. Nije shvatio jedino da ranč ne može biti prodat bez moje saglasnosti.

Holidej je klimnuo glavom. — A kada si mu ti to rekla, došlo je do raspravljanja i svađe?

— Ja sam to i ranije htela da mu kažem, ali on nije želeo da me sluša. Rekao mi je da je sa Lensingom sklopio sporazum i da namerava da održi reč. Ma šta da sam kazala, ne bi ga ubedilo da to ne može učiniti.

— Je li to razlog što je postavio ogradu? Misliš li da je to bio deo pogodbe?

— Ne — njene reči zvučale su uverljivo. Obrisala je tanjire i yratila ih na policu, oprala ruke i poslala do njega. U očima joj se čitala zabrinutost i tuga. — To je učinio zato što mu je Bak rekao da se ostavi Laure Fenvej.

Devojka je zagrizla donju usnu i zagledala se u pod. — Ja mu to nikada ranije nisam pomenula, jer su naši odnosi bili i onako loši. Čula sam kada je Bak rekao Bretu da se kloni Laure. Čula sam da je zapretio da će ga ubiti ako Bret ne posluša njegov savet.

— Možda mu je pretio, ali ne verujem da ga je ubio. Bak nikada ne bi pucao čoveku u leđa.

— Onda ga je ubila Laura — raširila je oči od iznenadnog saznanja. — Bak je priznao da bi je zaštitio.

— Pretpostavljam da je tako — Holidej je kockicu po kockicu sastavio mozaik i zaključio da je samo tako nešto moguće. — U stvari, Bak

nije štitió Lauru, on je hteo da zaštiti šerifa. Kada je saznao da je Laura otišla, on je pogodio istinu. Verovatno je otišao za Laurom da je dovede nazad.

Holidej je opet bio onaj stari trezveni borac koji se nikada ne predaje. — Moj konj je potpuno iznuren. Mogu li da pozajmim jednog konja iz tvoje ergele i da ga kasnije vratim?

— Nećeš valjda ići u Bedford? Dok, ne smeš ni da misliš na to!

— Moram da govorim sa šerifom. Mora da postoji neki način da se ova nevolja prevaziđe.

— Poslaću Vilksa.

— Ne možeš — pomilovao ju je po kosi, mekanoj i sjajnoj. — Pošto mi je predao tvoju poruku, Vilks je otišao u grad. Rekao je da će malo pronjuškati da bi saznao šta se tamo događa.

— Poruku? — ona ga je zaprepašćeno pogledala i uplašeno ustuknula. — Nisam ja poslala Vilksa ni sa kakvom porukom. Rekla sam mu da ne napušta ranč. Ovde sam bila sama sve do tvog dolaska. Kauboji su otišli, ali to mi nije smetalo. Ipak htela sam da jedan čovek bude u blizini.

— On mi je rekao da si ga ti poslala — Dok ju je pažljivo motrio. — Rekao je da si htela da razgovaraš sa mnom.

Ona je zajecala i plima straha ju je potpuno obuzela. Pohitala je da zaključa vrata kuhinje i proveriti prozore. Zatim je isto tako brzo proturila kroz dnevnu i spavaću sobu, zaključavajući žurno vrata i prozore.

— Nisam ga ja poslala, Dok! — govorila je dok je to radila. — Kad si se pojavio, pomislila sam da si došao ovamo zbog toga što nisi imao gde da se sakriješ i zbog toga...

što si želeo da me vidiš. Vilks te je slagao. Ako je otišao u grad, onda je to uradio da bi doveo poteru.

Dok Holidej je tiho izustio kletvu. Shvatio je da je izigran. Mič Lensing nije bio budala, uzeo je u obzir svaku mogućost. Činjenica da je izbegao poteri bila je dovoljan dokaz da će se vratiti nazad. Nije mogao sigurno znati šta će Dok učiniti, ali je ipak pogodio.

Vilks je verovatno čuvao put kao i obično. Potera se tuda vratila i Lensing je obezbedio Vilksovu pomoć. Vilks sada verovatno vodi ovamo poteru i Lensinga. Ili će pobeći odavde, ili će ubrzo posetiti na konopcu.

Rut ga je uzela za ruku kada je povukao rezu na ulaznim vratima. — Kuda ćeš? Ne možeš sada tek tako otići, može se desiti da te ubiju čim promoliš lice.

— Neće, još nisu stigli — ozbiljnog izraza lica oslobodio je ruku njenih prstiju. Čuli bismo ih. Potreban mi je odmoran konj. Rut Osedlaću ga i pobeći ću odavde pre nego što se pojave. Ti ih možeš zadržati ako budeš imala prilike.

— Kuda ćeš? Šta ćeš da preduzmeš?

— To ću smisliti kasnije — otvorio je vrata i devojka je pošla za njim. Pohitali su zajedno prema koralu, pretrčali preko dvorišta, provukli se kroz ogradu i umirili konje.

Rut Konroj je odabrala jednog ždrepcu, namakla mu ular i povelala ga do Holideja, koji ga je osedlao i zauzdao. Radili su brzo, ušiju načuljenih da čuju eventualno približavanje konjanika. Holidej je zategao kolan, a devojka je tapšanjem po vratu umirila konja, koji je posao nervozan zbog njihove žurbe. Tek što su završili sedlanje, začuli

su topot kopita konja koji su se približavali i Rut je prigušeno kriknula.

— Dok, evo ih dolaze. Već su blizu — pala mu je na prsa, a krupne suze počele su joj se slivati niz obraze.

— Vрати se u kuću, Rut — poljubio ju je vatreno i vinuo se u sedlo. — Idi u kuću i ostani mirna. Sa mnom će sve biti u redu, ne brini.

Ona je uzmakla korak nazad i Dok je zario pete konju u slabine. Konj je zarzao, propeo se i dočekavši se na sve četiri, jurnuo u trk. Ljudi su povikali i jedan revolver je planuo. Rut se ščućurila pored ograde dok je, tutnjeći kopitama i dižući oblak prašine, pored nje projurila potera. Na čelu potere prepoznala je Lensinga, nisko polehlog po konjskom vratu, željnog da se dohvati begnuca. Nije mogla da prepozna nikoga od ostalih, mada je pretpostavljala da se i šerif nalazi među gonjocima.

Tlo je podrhtavalo od topota kopita. Rut je u mraku razabrala siluetu Doka Holideja, koji je odmicao uz padinu. Videla je kako njegov konj grabi nogama uzbrdo i kriknula kad je pao. Obema rukama instinktivno je pokrila usta kako bi sprečila sebe da nastavi da vrišti od užasa koji joj je zgrčio želudac. Videla je da je konj pav i da je izvijajući dugačak vrat, počeo da se bacaka nogama. Videla je takođe da je Holidej svom težinom tresnuo o zemlju i sa usama su joj spontano potekle reči molitve da ustane pre nego što ga u koprcanju životinja smrvi.

Potera joj je zaklonila vidik i ona ga više nije mogla videti, ali je čula trijumfalnu viku koja je nadjačavala topot kopita. Saznanje da su ga uhvatili slomilo ju je i ona se, tražeći potporu, naslonila na ogra-

du. Sad će ga ipak obesiti. Odvući će ga u grad i obesiće ga na Tribijevim vešalima. Nije imao nikakve šanse protiv njih, nije bilo reči koje će hteti da saslušaju. Oni su smatrali da je ubio Neta Džiligana, ali to ih u stvari nije bilo briga, jer za Džilingana nisu ni marili. Bili su obuzeti željom da nekoga obese i sada su konačno našli nekoga ko će biti žrtva.

— Oh, Džone! — ridala je Rut Konroj lica pokrivenog rukama. — Šta ćemo sad da radimo? Šta možemo da učinimo? — Holidej, međutim, nije bio povređen, već samo ošamućen padom i zaprljan prašinom. Ljuljajući se, ustao je na noge, a u tom momentu svi su već bili oko njega. Nečija ruka istrгла mu je revolver iz futrole, a nečija pesnica spustila se na njegovo rame i izbacila ga iz ravnoteže. Da ga druge ruke nisu pridržale, Holidej bi verovatno pao, ali udarca nije bio svestan. Konopac se kao zmija obavio oko zglavkova njegovih ruku i za tren oka ruke su mu bile vezane iza leđa. Svi su ga glasno i u horu grdili, udarali ga rukama kao da žele da ga tu na licu mesta dokrajče.

Vrhunac svega bio je snažan Prostov udarac u stomak, od kojeg se Holidej previo u pojasu, da bi ga Prost dočekao levim aperkatom, izdigao ga skoro od zemlje i oborio na kolena. Već dovoljno pribрана, Holidej ga je gnevno presekao pogledom i nemoćna kletva sledila mu se na usnama. Prost je zamahnuo da ga ponovo udari, ali se umešao šerif.

— Ostavi ga na miru — Fenvej se probio kroz grupu gonilaca, dograbio Prosta za okovratnik jakne i odgurnuo ga u stranu. Zar uživaš da tučeš čoveka koji ne može da se brani? Kakvi ste vi to ljudi? — obratio se i ostalima. — Jeste li

vi krvožedni psi, ili pijana razbojnička gomila?

— On je ubica, šerife — povikao je Lensing. — Videli ste šta je učinio braći Džiligan.

Prost je sa strane pljunuo prema Fenveju i pruživši ruku, otkinuo mu šerifsku značku sa prsnika. Vika odobravanja razlegla se padinom i Fenvej je odgurnut u stranu.

— Trebalo bi da ga odmah ovde i obesimo. Trebalo bi da završimo posao.

— Ja se slažem.

— To važi i za sve ostale.

Nastala je galama, komešanje, guranje i u opštoj gužvi niko nije slušao nikoga, ali su svi bili voljni da odmah obese Holideja, koji je stajao vezan, nemoćan i smrknut. Bio je besan na sebe što je dopustio da ga gomila glupaka i ništarija spetlja na tako prost način. Još više ga je ljutilo što uskoro više neće biti živ da glavnom nitkovu i lupežu Lensingu pokaže šta je zaslužio.

Na njegovu sreću, šerif Fenvej nije prihvatio poraz. Potegao je revolver i ispalio metak iznad glava zapenušanih gonilaca. Kao da je samo to čekao, na drugoj strani gomile Slim Loder je izvadio revolver i ispalio par hitaca pored njihovih nogu. Lensing je počeo da psuje i kroz mrak je odjeknuo hor protesta zbog njihovog mešanja, ali je šerifov stav ostao nepopustljiv.

— O kej, o kej — priklonio se Lensing sili mršteći se. — Uradićemo to po zakonu. Odvešćemo ga nazad u grad i tamo ćemo ga obesiti. Sudiće mu se po svim pravilima i ujutru će već visiti na konopcu.

Šerif Fenvej je koraknuo nekoliko koraka napred i gomila se utišala i ustuknula nazad. Cev njegovog revólvera bila je uperena Prostu u prsa. Ozbiljnog lica, mrgodnog i nepomičnog kao da je isklesano od ka-

mena, pokazao je pokretom glave prema šerifskoj znački, koju mu je Prost otegao sa prsnika i koja je ležala na zemlji. Svaka njegova reč zvučala je kao pretnja.

— Digni to — rekao je Fenvej — i stavi je na njeno mesto.

Prost je netremice zurio u revolver i u Fenvejevim očima pročitao rešenost da pretnju ostvari. Slegnuo je ramenima, nervozno progutao vazduh, dohvatio šerifsku zvezdu sa zemlje i očistio je rukavom, a onda je ponovo pričvrstio na Fenvejev pocepani prsnik.

— Kada budem spreman da odem iz grada, ja ću to sam reći — promumlao je Fenvej. — Neće mi biti potrebni takvi kao što si ti da umesto mene donose odluku.

Holidejev konj je pri padu slomio nogu. Loder ga je bez reči ustrelio i gomila konjanika odjahala je nazad do kuće, vodeći za sobom Doka Holideja svezanog konopcem za sedlo. Pred kućom konjanici su zategli vodice i Lensing je sjahao i prišao Rut Konroj.

— Išli bismo da od vas pozajmimo jednog konja, mis Konroj — rekao je Lensing. — Morali smo da ubijemo onog kojeg je Holidej jahao. Poslaću ujutru jednog čoveka da vam ga vrati pošto obavimo vešanje.

— Ne smete to da učinite! — Rut se progurala pored Lensinga i pritrčavši Holideju, pomilovala ga po vezanim rukama i očistila mu lice od prašine. Briznula je u plač, ali se odmah pribrala. — Net Džiligan je bio podli lažljivac. Svi ste ga mrzeli.

— On je sada mrtav, mis — rekao je Lensing. — Džiligan je mrtav, a Holidej ga je ubio.

— To ne možete da dokažete.

— Biće suđenje, pa ćemo videti.

— Oh, naravno da hoćete — stala je pred gizdavog Lensinga i prkosno ga pogledala blistavim očima. — Sudićete mu, znači, bez sudije? Sa porotom koja ga je ceo dan gonila? Zar vi to nazivate suđenjem?

— Rut — umešao se šerif Fenvej. — Ja ću se za to postarati. Nemoj ništa da brineš.

— To je greška, šerife! Velika greška.

— Sve će biti u redu — Fenvej ju je obgrlio rukom oko ramena i pokretom glave dao do znanja Holideju da ne brine. — Oni su sada svi napaljeni. Kada se malo ohlade, ja ću ih već urazumiti.

Vilks je doveo jednog konja iz korala, osedlao ga i stavio mu uzdu. Vilks i Prost pomogli su Holideju da pojaše i potera se okupila oko uhapšenika. Bili su spremni da pojašu, a Lensinga je mučilo nesrpljenje da što pre dovede do kraja proceduru koju je smislio.

Rut je prišla Holideju i čvrsto se pripila uz njega sve dok je Lensing nije silom odvojio. Ostavši sama, ispratila je pogledom poteru koja je nestala u senkama noći. Malo zatim izašao je mesec, ali ona jedva da ga je zapazila. Stajala je naslonjena na ogradu korala i zurila za konjanicima. Odveli su Holideja da ga obese, a onda nije mogla ništa da učini da to spreči.

Plakala je izvesno vreme, a zatim duboko uzdahnula, obrisala suze i vratila se u kuću. Ušla je u Bretovu sobu i sa zida skinula pušku. U fioci jednog ormarića našla je metke i zagrabila punu šaku. Zatim je izašla i upregla konja u svoj jednopreg. Bila je sama, jedna sama žena protiv gomile spremne za linč, ali nije mogla da sedi skrštenih ruku i da ništa ne preduzme.

Dok su jahali nazad u grad, Fenvej nije ništa govorio. Imao je mnogo šta da kaže, ali nije želeo da Lensing to čuje. Pre nego što je odlučio da se vrati, odjahao je sa poterom do Svensonovog ranča i tamo video porušenu vodojažu i stoku za koju je Holidej pretpostavljao da je u stvari Svensonova. Pokazao je to i Loderu. Među stokom je takođe bilo i Propertovih goveda, što je bilo u redu. Ali je bilo ta kode i goveda sa žigom Baka Dejtona? što opet nikako nije bilo u redu.

— Verovatno su zalutala — rekao je Lensing kada mu je Fenvej na to skrenuo pažnju. — Dejton je trebalo da podigne ogradu, kao Konroj. Onda goveda ne bi zalutala.

Fenvej je ćutke jahao sve dok se pred njima nisu pojavile svetlosti Bedforda. Bacio je tada kratak pogled do Holideja i zapazio da je pustolov bleđ ali pribran. Priterao je svog konja bliže i pojahao uporedo sa njim.

— Izvući ću vas iz ovoga, mladiću — promrmlijao je Fenvej. — Nije mi približno tako gadno kao što vam možda izgleda.

Čuvši njegove reči, Lensing se glasno nasmejao. Dejtonovo bekstvo diglo je već dovoljno prašine u gradu i nikakav šerif neće više stati Lensingu na put.

Prejahali su polovinu ulice do šerifske stanice. Ljudi su u grupama izlazili, zurili i razgovarali. Videli su kada je Dok Holidej skinut s konja i uguran unutra. Džoe Tribi je šepajući izašao iz saluna sa bocom viskija u ruci. Obrisao je usta i nesigurnim korakom pošao prema zgradi zatvora: ličio je na šugavog izgladnelog psa koji na bunjištu prevrće po otpacima.

IX

Vrata ćelije zalupila su se za njim. Uzbudjenje se stišalo i sada je vladala tišina. Dok Holidej je šetao uzanom ćelijom, zadubljen u ćutanje. Pitao se kuda je otišao Fenvej i šta sada radi. Bila je noć i u ćeliji nije bilo svetlosti, a hodnik je obasjavao samo uzak tračak žutog svetla, koji je prodirao ispod vrata. Povremeno je iz kancelarije dopirao žagor glasova.

Sve je izgledalo nerealno, kao u nekom ludom snu. Grad kojem ništa nije učinio odjednom se našao spremnim da mu se osveti. Nije ga umirilo čak ni saznanje da ih je na to pokrenuo Lensing. Nikakvog smisla nije imalo reći građanima za vođaju, jer ga ne bi saslušali. Ako bi im izložio kako su ga Džib i Li Džiligan dočekali u zasedi, njegove reči pale bi u gluve uši. Ljudi su hteli vešanje i bili su odlučni da to sebi priušte.

Minuti su mu izgledali kao časovi. Oni koji nisu sedeli u šerifovoj kancelariji, bili su verovatno u sa-

lunu, gde su se nalivali viskijem i pripremali za farsu od suđenja. Grad je bio potpuno poludeo. Grad, a ne Lensing. Lensing je savršeno dobro znao šta radi i šta hoće.

Do davola sa Lensingom. Lensing je u ovom gradu postao veliki čovek. Bogati zemljoposjednik, koji će uskoro biti još bogatiji. Najpre Propertov ranč, zatim Svensonov, i ko zna još koliko drugih rančeva pre nego što završi sa kupovinom. Lensing je bio parazit koji je sisao krv ljudima koji su ceo život uložili u zemlju.

Den Propert je bio usamljen starac i možda ga je samoća navela da prihvati Lensingovu ponudu. Svensonovi su bili nesrećni zbog smrti njihove devojčice.

Konroj bi možda prodao ranč Lensingu kada je nivo vode u potoku počeo da opada, ali Rut to nije dozvolila. Obzirom da je Bak Dejtton bio osuđen na smrt, Lensingovi planovi su možda bili da otkupi i njegovu i Konrojevu zemlju.

Vrata hodnika su se otvorila i svetlost je prodrila u ćeliju. Čuo je korake i video njihanje svetiljke, a

Dragi čitaoci

**I ovog leta
u mesecima julu i avgustu
DOK HOLIDEJ
izlazi dva puta mesečno
i to 7-og i 15-og u mesecu.**

onda ga je kroz rešetke pogledao Fenvej sa svetiljkom visoko dignutom iznad glave. Prost i Vilks su stajali pored šerifa i obojica su u ruci držali revolvere.

— Nemojte ništa govoriti, Holideje — rekao je Fenvej. — Imaćete šansu kao i ja. Trenutno, međutim, moramo da radimo ono što oni hoće.

Fenvej mu je dao znak da izađe. Cev revolvera pritisla ga je u leđa i Holidej je pošao niz hodnik do kancelarije na ulazu, gde je zatekao propovednika, doktora i još jednog od Lensingovih ljudi, čije ime nije znao. Fenvej je nešto progundao i svi su ustali, izašli za njima na trotoar i nastavili da ih prate.

Salun je bio bleštavo osvetljen. Na trotoaru ispred saluna stajala je okupljena gomila, a ulica je bila puna kola i svezanih jahaćih konja. Lensing je bio vrlo zauzet organizovanjem suđenja, čiji je ishod već unapred bio rešen. Sva mesta u salunu bila su zauzeta, a oni za koje nije bilo stolica stajali su pored zidova. Holidej i njegovi čuvari išli su brzo i masa se razdvajala da ih propusti. Začuo se šapat, poneka glasna psotka i negde u gomili smeh. Holidej je ugledao Lili Getfери u prvom redu stolica, koja je baš u tom trenutku odrečno odmahнула glavom na Lensingov zahtev da svoje mesto ustupi propovedniku.

Lensing je zatražio tišinu i žagor je prestao. Sve oči okrenule su se prema gradskom moćniku, a na licima se ogledalo odobravanje načina na koji je on nameravao da izvede svoje suđenje.

Lensing je najpre pozvao propovednika i to je Holideja iznenadilo isto toliko koliko i šerifa. Simon Hal je prišao, koščat, odeven u crno, sa velikim grubim šakama skrštenim na prsima i svečanim izrazom

lica. Propovednik je pročistio grlo dok se žagor utišao i Lensing je počeo da postavlja pitanja.

— Počecemo od početka — rekao je Lensing očigledno sa namerom da uživa u slavi svog novog autoriteta. — Vi ste bili prisutni na suđenju Baku Dejtonu, je li tako?

Simon Hal je klimnuo glavom i Lensing mu je rekao da na pitanja odgovori glasno sa da ili ne. Propovednik je pročistio grlo i rekao „da“, a Lensing je nastavio.

— Bak Dejton je tada oglašen krivim za ubistvo?

— Da.

— Kako je na to reagovao šerif?

— To mu se nije svidelo.

— Da li vam je kao propovedniku bilo dozvoljeno da pre trenutka vešanja udete u ćeliju kod Baka Dejtona?

— Ne — Simon Hal je odrečno odmahnuo glavom. — Nikome nije bilo dozvoljeno. Sve do osam časova svi smo sedeli u prednjoj kancelariji. Šerif nas je tu držao do poslednjeg minuta. Kada smo na kraju pošli da povedemo osuđenika, njega nije bilo. Mislím da nas je šerif Fenvej držao daleko od osuđenika zbog toga što je Baku Dejtonu hteo da pruži vremena za bekstvo.

— Hale — povikao je Fenvej — vi ste običan lažljivac!

Loder i Vilks su učutkali Fenveja. Lensing se osmehivao. Ponovo se obratio svešteniku izvlačeći na svetlost dana činjenice kakve jesu; Fenvejevo ustezanje da krene u poturu za Dejtonom i činjenicu da šerif nije pokazao spremnost da o smrti novinara Hajdena obavesti nadležne.

Holidej je stegao pesnice i nemotno stisnuo vilice. Bilo je jasno šta Lensing namerava. Hteo je da diskredituje šerifa Fenveja, tako da sve ono što šerif kaže bude odmah odbačeno. Lensing je pozvao svedo-

ke, koji su posvedočili da se posle Dejtonovog bekstva u gradu pojavio Dok Holidej. Došlo je do svađe i sukoba između Holideja i braće Džiligan, i šerif Fenvej je našao za shodno da posle toga uhapsi Neta Džiligana.

Radi većeg efekta Lensing je svedoka izdvojio iz gomile. Obratio mu se jasnim zvonkim glasom i zatražio da se priseti svih pojedinosti svađe između Holideja i Džiligana.

— Jesi li video obračun? — zapitao je Lensing. — Da li je, po tvom mišljenju, obračun bio pošten ili ne?

— Obojica su se u isto vreme mašili revolvera. Stajali su jedan naspram drugoga. Mislim da nešto časnije i poštenije od toga ne može biti.

— Reci mi, onda, znaš li zašto je Džiligan uhapšen?

Svedok je odmahnuo glavom. — Ne znam. Pretpostavljam da je šerif gajio neku mržnju prema njemu.

Lensing se lukavo osmehnuo ne uspevši da sakrije svoje oduševljenje. Komad po komad zidaio je zgradu, pravio temelj za optužbu protiv Fenveja. A kada je bio sasvim zadovoljan, dao je znak Prostu i pokazao prstom u Fenvejevom pravcu.

— Šerife — rekao je Lensing — optužujem vas za zaveru. Tvrdim da ste ne samo pustili Baka Dejtona, osuđenika na smrt, da pobjegne... već da ste takode pomogli Doku Holideju da ubije Neta Džiligana.

Šerif je zaurao od gneva. Skočio je, a među prisutnima digla se galama. Prost mu je prislonio cev revolvera na prsa, ali je šerif odgurnuo revolver u stranu. Skočio je do Lensinga i zadao mu udarac od kojeg je ovaj posrnuo. Holidej je skočio na noge i vezanim rukama zadao udarac Vilksu. Fenvej

je nastavio da viče i psuje tukući Lensinga sve dok građani nisu pritrčali i razdvojili ih.

— Ovo ti neće upaliti, Lensing — grmeo je šerif. — Nećeš uspeti da me optužiš.

— Ovo je sudnica! — odgovorio mu je Lensing vičući. — Ovo je sud građana i njegove odluke nas obavezuju. Ne možeš poreći da je sve ovo što je protiv tebe rečeno tačno. Bio si pitañ one noći kada je Net Džiligan ubijen. Ostavio si vrata zatvora otvorena da bi Dok Holidej mogao da ude i ubije ga.

Lensing je pozvao Lodera i Slim je morao da kaže istinu. Rekao je da je šerif izjavio kako je tukao Neta Džiligana i da je šerif bio potresen nečim što je Džiligan rekao. Izjavio je da nikada nije video da je šerif popio toliku količinu pića. A kada je hteo da nešto kaže o stoci na Svensonovom ranču, Lensing ga je presekao.

U publici je zavládala tišina i čulo se samo tiho kašljanje i tapkanje nogu po podu. Taj momenat iskoristila je Lili Getleri da napadne Lensinga. Čvornovitim pesnicama pripretila je gradskom moćniku, a njen piškav glas parao je uši kao kreštanje papagaja.

— Ti si lažljivac, Lensing — kreštala je Lili. — Došao si u ovaj grad, a sada hoćeš da ga celog kupiš. Mene nećeš prevariti, jer znam šta smerаш. Cilj ti je da postaneš vlasnik celog Bedforda.

Nekoliko ruku ju je zgrabilo i povuklo, ali ona se uporno opirala. Stajala je i dalje na ulici ispred saluna i promuklim glasom vikala, ali niko više na nju nije obraćao pažnju. Na kraju je kamenicama razbila prozor saluna i neko je ispalio par hitaca pored njenih nogu da je uplaši. Lili je pobjegla, ali je sa gomile drva uzela sekiru

i svom snagom se bacila na rušenje Tribiževih vešala.

U tom momentu Rut Konroj se dovezla u grad, čula vrevu i ugleдалa staricu kako sekirom lupa po vešalima. Rut ju je smirila i odvezla je njenoj kući, a Lili joj je u nekoliko reči ispričala šta se događalo.

— Mič Lensing je u akciji — huktala je Lili. — Želi da se otarasi i šerifa i mladog Holideja. Želi da obojicu ukloni s puta i po svemu sudeći, to će mu i uspeti.

— Moramo da ih sprečimo.

— Kako? — Lili je bespomoćno raširila ruke. — Šta mogu dve žene protiv čoveka kao što je Lensing i grada koji je potpuno poludeo?

— Vi ste već jednom čoveku pomogli da pobegne — rekla je Rut u očajanju. — Možda to možemo ponovo izvesti. Oni su sad svi u salunu. Mogle bismo ući u zatvor i pokušati da nađemo rezervni ključ. Možda bismo ga mogli doturiti osuđeniku na isti način kao pre.

— Vredi pokušati — Lili se odmah složila s njom. Izašle su iz kuće, prešle preko ulice i obišavši zatvor, ušle na zadnja vrata. Na njihovu sreću, šerif Fenvej je retko kada zaključavao svoju stanicu. Lili je ušla prva i počela da pretresa prostoriju, ali nije našla ono što je tražila.

— Možda je u stolu u prednjoj prostoriji — govorila je šapatom iz bojazni da je Lensing možda postavio nekog stražara. Na prstima su prošle kroz hodnik i odškrinule vrata. U kancelariji je gorelo svetlo i one su zastale okluškajući.

Zaključivši da u zatvoru nema nikoga, Lili je mahнула rukom devojci i one su ušle u šerifovu kancelariju. Rut je pretresla fioke sa jedne strane, a Lili sa druge. I po-

red ponovnog traženja, ključ nisu našle. Lili je pošla i u pomoćnu prostoriju i prevrнула posteljinu, a Rut je pretražila jednu kutiju i pantalone koje je našla na podu.

— Nema ga — Lili Getferi je razočarano odmahнула rukama. — On ga je stavio u džep i pretpostavljam da je još tamo.

— Ili kod njegove kuće? — Rut nije htela da odustane. — Ako je tamo spavao, možda mu je ispao iz džepa. Možda ga je čak negde stavio i zaboravio.

Žene su žurno izašle iz zatvora i pohitale do šerifove kuće. I kuća je bila nezaključana. Lili je zapalila svetiljku i njih dve su ponovo počele pretresanje. Išle su od sobe do sobe i opet je njihov napor ostao besplodan.

— Ne вреди — Lili je odmahнула glavom. — Ključ je sigurno u Fenvejevom džepu. Oni će ga pretresti i naći će ga. Ne možemo više ništa da učinimo.

Lensing je nastavio sa sudskim procesom. Šerif Fenvej je bio učestnik i prinuđen na poslušnost, a Dok Holidej je sedeo na optuženičkoj klupi vezanih ruku. Lensingov govor upućen poroti sadržao je optužbe protiv Doka Holideja, koje nisu bile ništa drugo nego prepričavanje optužbi protiv Fenveja. Lensing je tvrdio da su obojica krivi za smrt Neta Džiligana i da za to delo obojica treba da vise.

Vešto i metodično Lensing je nastupao korak po korak. Pomenuo je Holidejevu svađu sa braćom Džiligan, ranjavanje Neta Džiligana u poštenom obračunu i šerifo-

vu akciju, koja se završila Džiliganim hapšenjem.

— Džiligan je bio uhapšen zbog krađe — grmnuo je Fenvej na Lensinga, ne obazirući se na ljude koji su nastojali da ga zadrže na stolicama. — On je ukrao revolver Baka Dejtona.

— Da li je protiv njega postojala optužba?

— Ne — Fenvej je ponovo morao da začuti.

Lensing je nastavio. Govorio je hladno i smišljeno. Izjavio je da su posle hapšenja Neta Džiligana njegova braća prognana iz grada. Tvrđio je takođe da je posle njihovog odlaska iz grada izjahao i Dek Holidej... što je Prost potvrdio.

— Holidej je pratio braću Džiligan — rekao je Lensing. — Ubio ih je obojicu. Jednoga je spalio, a drugoga je razneo dinamitom. Doneso je njihova tela u grad, sa namerom da proturi tvrdnju kako su ga oni napali iz zasede. Znao je da je zatvor ostavljen bez straže i nezaključan, jer je to bio dogovor sa šerifom. Ušao je unutra i usmratio i Neta, i tako izravno svoje račune sa svom trojicom.

Holidej je lagano ustao, gnevan zbog ponižavajućeg položaja u kojem se našao. U svom porazu video je pobedu ljudske gnusobe nad poštenjem i pravdom, i ježio se što to ne može ničim izmeniti. Gnušajući se polupijane gomile, slio je u pogled sav svoj nemoćni gnev i mržnju. — Nećeš me obesiti, Lensing. Možeš pakovati podvale i lagati koliko hoćeš, ali znaj da mi nećeš namaći omču na vrat.

— To ćemo još videti — Lensing je izgledao samouvereno i kao čovek koji se zabavlja. Zamišljeno je sastavio pred sobom vrhove prstiju i obratio se poroti. — Pretpostavljam da ste imali dovoljno vreme-

na da donesete vašu odluku? Šta ste odlučili?

— Krivi su. Obojica su krivi. Odluka je jednoglasna.

Holidej je učinio još jedan, poslednji očajnički pokušaj, mada nije mnogo verovao u njegov uspeh. — Ti si zajazio potok i ukrao si stado Baka Dejtona! — svesno je bacio tu tešku optužbu Lensingu u lice da bi kod građana izazvao šok. — Isto kao što si ukrao ranč Dena Properta, a možda i Svensonovo imanje. Ti si lažov i lopov, Lensing, i neće proći mnogo vremena pre nego što ovaj grad to otkrije.

— Za Propertov ranč imam uredno potpisan ugovor o prodaji — rekao je Lensing samouvereno. — Potpisao ga je Den Propert, a posvedočio je Karl Prost. Imam takođe ugovor i za Svensonov ranč, i svako ko sumnja u to može uvek da se sam uveri u postojanje tih dokumenata.

— Pokaži mi ih sada. Ovde pred ovim sudom, kako si ga ti nazvao.

— Ti si osuđen kao ubica — odbio je Lensing Dokov zahtev sa gadnim osmehom. — Ti nemaš prava koja su zagarantovana svim običnim građanima. Bićeš iz ovog suda odveden nazad u zatvor i tamo ćeš ostati sve do sutra u osam časova, kada ćeš biti obešen.

Lensing je pokretom ruke dao znak da je suđenje završeno. — Odvedite osuđenike. Postarajte se da budu sigurno zaključani i proverite da pri sebi nemaju nekog oružja ili oruda za bekstvo.

Sve je bilo završeno, poraz je bio potpun. Holideja i šerifa su povelili kroz gomilu koja se razdvajala da im napravi put, stolice su žurno uklonjene, stolovi postavljeni i šank otvoren za usluživanje. Ljudi su pohrlili šanku i Dek je prigušio kletvu. Izlazeći, čuo je u salunu iza

sebe galamu glasova koji su tražili piće, glasova užurbanih da proslave nesvakidašnji događaj. Bili su lišeni mogućnosti da vide vešanje Baka Dejtona, ali će sada umesto toga imati dvostruko zadovoljstvo; vešanje čuvenog Doka Holideja i šerifa Fenveja.

U zatvoru su Fenveju oduzeli revolver i ključ od ćelije, koji je pronađen u džepu njegovih pantalona. Holideju su oduzeli njegov novčanik, časovnik i zlatnu tabakeru, a onda su ga odgurali kroz hodnik do ćelije. Fenvej je udarcem čizme ubačen za njim, a njegov pokušaj da jednom previše revnosnom građaninu zada udarac pesnicom ostao je bez uspeha.

Svetiljka u hodniku ostavljena je upaljena, a vrata prema ulaznoj kancelariji otvorena. Malo kasnije došao je Lensing i zaključao sporedna vrata, a zatim ponovo otišao.

— Dugo sam bio šerif ovog grada, Holideje — rekao je Fenvej ogorčeno. — Nikada nisam pretpostavljao da će se tako okrenuti protiv mene.

— Neki ljudi imaju slabo pamćenje — podsetio ga je Dok. — Rekli ste mi to kad ste pričali o Baku. Ne možete ih osuđivati, obzirom na to kako je Lensing vodio stvar. Na prvi pogled sve u stvari izgleda onako kako je Lensing tvrdio.

— Ali, ja dobro znam da vi niste ubili Neta Džiliganu.

— Otkud znate? — Holidej ga je oštro pogledao krajičkom očiju. — Verovatno isto onako kao što znate da ni Bak nije kriv?

Fenvej je nešto promumlao i odmahnuo glavom. — Ne znam na šta to ciljate, mladi čoveče.

— Okolnosti — rekao je Dok, a onda se osmehnuo da bi svojim rečima otupeo oštricu. — Izvesno vreme ja sam sumnjao da ste možda vi ubili Breta Konroja i da je to Bak znao, te da je zbog toga preuzeo krivicu na sebe. Čuo sam šta vam je Net Džiligan rekao i otuda mislim da ste se iz silne mržnje prema njemu mogli pretvarati da ste pijani, da biste se kasnije krišom uvukli ovamo i ubili ga.

— Vi? — Fenvej je zurio u Holideja otvorenih usta. — I vi ste to mislili o meni?

— Nisam to hteo, ali mislio sam — Holidej se osmehnuo i potapšao šerifa po ramenu da bi ga umirio. — Možda su i neki građani razmišljali na isti način. Oni su znali šta ste učinili za ovaj grad, sećali su se svih onih godina kad ste održavali red i zakon. Nisu želeli da veruju u vašu krivicu, ali kada im je Lensing predočio činjenice, šta su drugo mogli misliti?

Fenvej je snažno lupnuo glavom o rešetke. Uzeli su mu njegovu značku i zaključali ga u njegovu sopstvenu ćeliju. Dograbilo je rešetke rukama i besno ih protresao, a onda se okrenuo i razdraženo počeo šetati gore-dole.

Holidej se spustio na ivicu ležaja i počeo gristi usnu nastojeći da nađe izlaz iz paklene zbrke. Lensing je svuda postavio straže. Čak i ako bi im uspelo da izađu iz zatvora, ne bi bilo šanse da umaknu iz grada. Situacija je bila beznačajna i nije bilo drugog nego da to sebi prizna.

Jedan čas je lagano prošao. U prednjoj odaji čulo se zveckanje flaša i prigušeni glasovi. Tu i tamo odjeknuo bi smeh, a povremeno bi Prost navraćao da proveriti da li su vrata ćelije zaključana. Izgledalo je kao da Prost uživa u tim pose-

tama i da mu prija što se flašom u ruci i usnama vlažnim od viskija gleda Fenveja nemoćno stisnutih pesnica.

— Fenveje, kako se osećaš? — pitao je Prost. — Zgodna promena, zar ne?

— Ti bi to trebalo da znaš — odbrusio mu je Dol Fenvej. — Koliko znam, ti si od one vrste ljudi koji su u ćeliji bili vrlo često.

Prost je primeo bocu usnama, otpio nekoliko gutljaja i obrisavši usta, vratio se tamo odakle je i došao. Smeh ostalih dočekao je Prostov dolazak, a onda se sve ponovo umirilo i još jednom je zavladala tišina.

— Voleo bih da dočepam u ruke tu zmiju — promrmljao je Fenvej sa ubilačkom mržnjom. — Zavrnuo bih mu šiju, tom gadu od čoveka.

U hodnik je ušao Tribi, pijaniji nego što je bio u toku dana. Njihao se od jednog do drugog zida hodnika i grunuvši na rešetke ćelije, prihvatio se za njih da ne bi pao. Zatreptao je, a onda zažmirio očima prema Doku Holideju.

— Sve je to kriv revolver Baka Dejtona — prevaljao je Tribi odebljalim jezikom, svesti zamagljene alkoholom, ali čvrsto vezane za jednu činjenicu. — Taj revolver je uklet, kažem vam.

— Odlazi odavde, Tribi — upozorio ga je Fenvej. — Odlazi pre nego što ti razbijem glavu.

Tribi se nije pomerio. Fenvej je priskočio, dograbio ga i pritegao uz rešetke. Tribi je uplašeno kriknuo, a šerif ga je još jače stisnuo. Rešetke su se urezale u Tribijev košcat vrat jer ga je Fenvej okrenuo, provukao ruku kroz rešetke i mišicom stegao oko grla. Tribi je uspeo da iz grla istisne kratak prigušen krik za pomoć, a onda je šerif još pojačao stisak.

Iz prednje prostorije dotrčali su stražari predvođeni Prostim. Ugladali su Tribija leđima prislonjenog na rešetke i šerifovu snažnu ruku stisnutu oko njegovog vrata. Tribi je pomodreo u licu i opustivši nemoćno ruke, počeo se bacakati nogama. Naprezao se da udahne vazduha, ali su mu iz grla dopirali samo šištavi, krkljavi šumovi.

— Otvori vrata — zarežao je Fenvej na Prosta. — Otvori vrata ili ću mu slomiti vrat.

Prost je odlučno prišao i pritisnuo užareni vrh cigarete na Fenjevju ogoljenu ruku. Fenvej je pojačao stisak i Tribi je mlitavo klonuo. Prost je ponovo pritisnuo užarenu cigaretu, zatim i po treći put, sve dok Fenvej nije popustio. Kada se Tribi skljkao pred njegovim nogama, Prost se glasno nasmejavao i odgurnuo ga s puta.

— Gubio si vreme, šerife — rekao je Prost suvo. — Zar si mislio da me je briga za jednog takvog pacova? Zar si bio toliko lud da pomisliš kako bih želeo da mu pomognem? — rukom je dao znak ostalima da priđu. — Nosite ga odavde i izbacite ga na ulicu. Više nam nije potreban.

Čuvari su se vratili u prednju kancelariju, ostavljajući nervoznog Fenveja. Holidej se ispružio na ležaj i zagledao se u tavanicu. Bili su pobeđeni i obojica su to znali.

— Bilo bi bolje da malo odspavamo — rekao je Fenvej konačno.

Holidej je klimnuo glavom mada je znao da neće moći zaspiti. Možda će s vremena na vreme zapasti u dremež, da bi se odmah posle nekoliko minuta trgao pitajući se koliko je sati. Pošto mu je časovnik bio uzet, mogao je samo nagađati koje je doba noći.

Okrenuo se zidu i dugo, dugo, osluškivao šumove noći pre nego što

su mu se oči sklopile. Nešto kasnije zora se uvukla u ćeliju kao si-va dimljiva sablast, da bi se konačno pretvorila u jutro.

Holidej je ustao i prišao vratima ćelije, osluškujući u očekivanju onog što će doći. Na ulici se čuo žamor jutarnjih šumova, grad se budio i spremao za spektakl koji je dugo čekao.

— Nije još dugo preostalo, Holideje — promumlao je Fenvej. — Znam da ćete to izdržati kao pravi čovek, bez straha, dostojanstveno. Vi ste pustolov Dok Holidej, to nešto znači.

Holidej ga je pogledao i osmehnuo se na jednostavno izrečeno ohrabrenje. Mnogo puta je gledao smrti u oči i nikada mu nije bilo lako. Ali, ovo je bilo sasvim drukčije. Osećao se kao bespomoćna životinja koja čeka kasapski nož. Ni traga ljudskog dostojanstva u kojem je živio i sa kojim je verovao da će umreti. Nikada nije pomišljao na takav kraj.

U hodniku su se začuli koraci. Približavao se Lensing, a za njim je stupala grupa ljudi. Iza Lensing-a koraćao je sveštenik, zatim doktor Prouz, zatim Prost, a za njim ostali čuvari. Ključ je zakloparao u bravi i vrata su se škripeći otvorila.

— Vreme je — rekao je Lensing.
— Osam je časova.

X

Pred vratima zatvora čekala je okupljena gomila, a mnogi drugi stajali su u dvorištu oko vešala. Dok Holidej je zakoraćio na trotoar i sjaj sunčanog dana zablesnuo mu je oči. Spotakao se na neravne

daske i iz gomile se začuo žagor.

— Pojako, Holideje — šapnuo mu je Fenvej tiho. — Koraćajte lagano dok se ne naviknete na svetlost. Neko će pomisliti da vam klecaju kolena.

Pošli su trotoarom rame uz rame sa Prostim i Vilksom, iza Lensing-a koji im je krčio put. Holidej je ugledao Rut i Lili Getferi, koje su, blede u licu, stajale na uglu sa druge strane ulice. Masa se za njima sklopila i Holidej ih je izgubio iz vidnog polja.

Džoe Tribi je čekao pored vešala. Lice mu je bilo bledo, a grlo modro i izgrebano. Podnadulog i mutnog od mamurluka, bilo ga je žalosno pogledati. Prost ga je odgurnuo u stranu, proverio veze na Fenvejevim, a zatim i na Holidejevim rukama. Onda je pogledao Lensing-a očekujući naredbu.

— Najpre ćemo Holideja — rekao je Lensing.

Simon Hal je otvorio Bibliju i sumornim monotonim glasom počeo da čita. Dok je slagao nizove mrm-ljajućih, nerazumljivih reči, propovednik je zurio u knjigu i ni jednom nije digao pogled sa teksta koji je inače znao napamet. Kada je Lensing prišao lestvicama za vešala, sklonio se u stranu, a zatim je koraknuo još korak nazad da propusti Prosta i Vilksa, koji su pošli za njim vodeći Holideja.

Ruku vezanih na leđima, Holidej se obazrivo popeo uz lestvice. Stao je na kapak kvadratnog oblika, koji mu je Lensing pokazao, i Prost mu je namakao omču na vrat. Sa omčom oko vrata osvrnuo se i pogledao po mnoštvu sveta oko vešala, tražeći u njemu Rutino ble- do lice. Ali, nije ga našao. Bilo mu je drago što nije ostala duže da vidi njegov kraj. Zažalio je što pre toga nije imao mogućnosti da joj

kaže neku reč, da je za trenutak stisne u naručje i da na svojim usnama oseti slast njenih usana.

— Holideje!

Lensing je vrlo glasno izgovorio njegovo ime i masa se utišala. — Sudeno ti je za ubistvo i osuđen si na smrt. Moja je dužnost da se postaram da se kazna nad tobom izvrši.

Holidej se ukočio. Osećao je žuljanje omče oko vrata i dodir čvora nameštenog tako da uže dođe u potreban ugao prema vratu i zatežući se polomi kičmu i pokida nerve u trenutku kad telo punom težinom padne i zategne ga do kraja. Lensing se uklonio u stranu i pokretom glave dao znak Prostu.

— Stanite! — snažno i očajnički odjeknuo je nečiji glas. Jedan čovek se probio kroz gomilu, uzverao se uz lestvice na platformu i dograbio uže zategnuto oko Holidejevog vrata. Žagor čuđenja prostrujao je masom, a neki su se počeli tiskati bliže i dovikivati Lensingu da pristupi izvršenju.

— Ne smete obesiti ovog čoveka! — povikao je doktor Prouz mašući rukama i ne obazirući se na Lensingove napore da ga ukloni. — Dok Holidej nije ubio Neta Džiligana, jer sam to učinio ja!

Prouz je duboko uzdahnuo, a gomila se konačno sasvim utišala. — Trebalo je da progovorim i ranije, ali bojao sam se. Nisam hteo da visim, hteo sam da ćutim i da ne kažem ništa. Pokušao sam, ali više ne mogu.

Doktor Prouz je oborio glavu. — Ja sam ubio Džiligana. Pričao je svašta o maloj Svensonovoj devojčici. Rekao je da je moja krivica što je umrla, da nisam znao šta radim. Stalno me je bockao, izrugavao mi se. Čuo sam kad je šerif rekao Loderu da je isprebijao Džili-

gana i da je trebalo da mu pogani jezik iščupa iz usta. Rešio sam se da baš to učinim i da Net Džiligan nikad više ne progovori ni jednu prljavu reč.

— Oprostite, Holideje — Prouz mu je skinuo omču sa vrata. — Ne žalim što sam ga ubio, ali žalim što nisam imao hrabrosti da to ranije priznam.

Šapat je postepeno prerastao u žagor. Dok Holidej je hladno pogledao Lensinga, ne skidajući pogled sa njega dok mu je Prouz odvezivao ruke. Zatim je sišao da odveže šerifa. Lensing je ostao gde je stajao, privremeno poražen.

Onda je iznenada odjeknuo prasak puške. Tane je zviznulo iznad glave Miča Lensinga i on je polegao po platformi. U jednom uglu dvorišta stajala je Lili Getferi sa puškom prislonjenom na rame. Na drugom kraju stajali su Rut i Loder, a preko dvorišta vešalima je prilazio Bak Dejton praćen sićušnom Laurom Fenvej.

— Stani, Lensing — doviknuo je Bak. — Nećeš nikuda otići sem u zatvor. A i tamo nećeš ostati dugo, tek toliko da budeš osuđen za ubistvo.

Holidej se zagledao u starog Dejtona i kada se ovaj uputio prema njemu, počeo se osmehivati. Video je kako se skup razdvojio da propusti starog pustahiju, koji se znatno promenio. Izgledao je mršav i napaćen. Pa ipak, ruka mu je počivala blizu drške „kolta“ kada je usporio korak i konačno, pogleda hladnog kao smrt, zastao pred Lensingom.

— Ti si ubio Breta Konroja, Lensing — kazao je Bak mirno. — Ti si ga ubio s leđa i ostavio medaljon Laure Fenvej pored njegovog tela. Ja sam našao medaljon i pomislio tačno ono što si ti hteo,

to jest, da je ubistvo izvršila Laura. Posle toga, pokušao si da me brzo obesiš kako se ne bih setio podvale.

— Ti si suluda matona budala, Dejtone — rekao je Lensing mršteći se. — Ne možeš ništa dokazati.

— Laura tvrdi da si joj ukrado medaljon.

— Laže.

— Zaista? — Bak Dejton se osmešnua. — Možda si ti lagao kad si tvrdio da si kupio Propertov ranč. Pokazao si lažan ugovor, ali nisi me zavarao. Znao sam da Den Propert nikada ne bi prodao ranč.

— Ranč je moj — Lensing je počeo da viče. — Propert mi ga je prodao.

— Propert je mrtav — Bakove reči su odjeknule kao bomba. — Ti si ga ubio. Iskopao si rupu na obali potoka i zakopao ga. Ali, Holidej je razvalio vodojažu i bujica je potkopala obalu i oburvala rupu. Laura i ja smo našli leš na sprudu.

Lensing je opsovao i udario Prosta. — Budalo! — zauriao je. — Rekao sam ti da ga duboko zakopaš.

Prost je počeo uzmicati, a Vilks za njim. Lensing je besno presekao Baka pogledom i okrenuo se da beži. Bak se mašio revolvera i iz crne cevi izleteo je crvenkasti plam. Zrno je zviznulo iznad Lensingove glave i on se glavačke stro-poštao na zemlju.

Nastala je opšta zbrka. Ljudi su se gurali u želji da pobegnu. Lensing je potegao revolver i nasumice ispalio nekoliko hitaca, što je još uvećalo paniku. Holidej je potrčao preko dvorišta i zgrabivši revolver iz Rutine ruke, potrčao da Lensingu i ostalima preseče put bekstva. Začuo je Fenvejevu viknu i okrenuvši se, ugledao šerifa u tr-

ku. Fenvej je trčao sa nečijim pozajmljenim revolverom.

Holidej je ugledao Prosta, koji je bežao ka svom konju privezanom ispred saluna. Dovičnuo mu je da stane i Prost se, sipajući psovke, okrenuo i pripučao. Tanad su zazviždala blizu Holideja i Fenvej se u trku pogurio. Ne čekajući drugi plotun, Holidej je nanišanio i opalio.

Prost je u tom trenutku već bio u sedlu i tane ga je pogodilo u stomak. On je pao, ali mu je noga ostala zakačena u uzengiji i uplašeni konj ga je, jurnuvši u trk, povukao za sobom. Prostove samrtnički izbuljene oči otkrile su užas i telo mu je izvilo grč bola. Konj je ubrzao trk i odvuкао iz grada njegovu lešinu.

Vilks je odustao od pokušaja da se dočepa svog konja. Vičući od straha, potrčao je preko ulice i videvši da šerif juri da mu prepreči put, opalio na njega hitac koji se zario u zemlju pored Fenvejevih nogu. Fenvejev revolver je planuo i kuršum je pogodio Vilksa u srce. On je pao na zemlju, odskočio u grču i ostao da leži nepomičan i mrtav.

— Gde je Lensing — povikao je Bak Dejton u trku.

— Eno ga — pokazao je Holidej. Lensing je, činilo se, bio odustao od bekstva i stajao je ledima naslonjen na zid saluna. Prsa su mu se zadihano dizala i spuštala. — Pazi, potreban nam je živ.

— Znam — složio se Bak. — Ovom gradu je potrebno da neko ga obesi. Neka to bude on.

Ne skidajući pogled sa Lensinga, Holidej je pošao ka njemu osećajući u prsima vatru gneva. Video je kada je Lensing prkosno isturio bradu i kada se njegova velika šaka spustila i ponovo digla sa revolve-

rom. Pokret je bio brz, ali ne dovoljno brz. Holidej je munjevito potegao revolver i opalio.

Kuršum se zario Lensingu u rame i prikovao ga za zid. Krv je potekla kvaseći skupocenu košulju. Pištolj je ispao iz njegovih mlitavih prstiju i Dok je prišao da ga uzme.

— Vaš je, šerife — rekao je Dok i osmehnuo se Fenveju. — Vi znate šta ćete s njim.

Sada kada je istina izišla na videlo, u gradu je bilo malo ljudi koji su bez stida mogli pogledati šerifu u oči, ili smelo pozdraviti Bakka Dejtona. Što se tiče Doka Holideja, njemu, kao došljaku koji za Bedford ničim nije bio vezan, ti izrazi kajanja i uvažavanja nisu ni bili potrebni. Cili njegovog dolaska bio je ostvaren i to mu je bilo dovoljno.

Odmah posle okršaja doktor Prouz je koracima mesečara otišao u zatvorsku zgradu, uzeo „kolt“ Bakka Dejtona, koji je pre toga ponovo vraćen u šerifov pisaci sto, i ispalio sebi metak u glavu. Vraćajući

se iz ćelije u kojoj je zaključao Lensinga, šerif Fenvej je čuo pucanj. Utrčavši u svoju kancelariju, ugledao je telo, odmahnuo žalosno glavom i pošao da objavi novost. Potražio je Holideja, ali ga nije našao. Setio se kuda je mogao otići.

Holidej je zaista bio tamo gde je Fenvej mislio. Na putu ka ranču Konrojevih. Rut je tamo stigla pre njega i kada je Dok sjahao, ona ga je dočekala radosno, ali sa malom dozom uzdržanosti. Negde u dnu njenih očiju Dok je pročitao sumnju i znao je na šta se ta sumnja odnosi. Zato joj nije dopustio da ma šta pita, već joj je prišao i čvrsto je obgrlio oko struka. Ona se u prvom momentu oduprla, ali se umirila kad joj je rekao.

— Ne znam koliko ću dugo ostati i koliko dugo će ovo trajati, Rut, ali znam sigurno da si mi sada vrlo, vrlo draga i da ništa ne želim više od tvog srca i tvojih poljubaca.

— Zaista? — zapitala ga je i pogledala u oči tražeći u njima pravi odgovor.

— Da.

— Onda ćeš ih dobiti. Koliko god želiš, a možda i više od toga — rekla je i obgrlivši ga oko vrata, ponudila mu svoje poluotvorene usne.

KRAJ

čitajte sledeći broj
DOKA HOLIDEJA

BROJ 185

izlazi 15. avgusta 1986.

IZDAJE I ŠTAMPA NIŠRO FORUM OOUR MARKETPRINT, 21000 NOVI SAD V. MIŠIĆA 1.